

Torsdagen den 23 november

Kl. 12.00–15.16
16.00–17.26

§ 1 Anmälan om vice ordförande i utskott

Förste vice talmannen anmälde att *Jessica Polfjärd* (M) valts till vice ordförande i arbetsmarknadsutskottet.

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2017/18:11 för torsdagen den 16 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från utrikesutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:144

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:144 Beskattning av personaloptioner
av Jörgen Warborn (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2017

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2017/18:145

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:145 Expertskatten

av Jörgen Warborn (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Prot. 2017/18:36
23 november

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2017

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Magnus Bengtson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2017/18:147

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:147 Utökad budgetgranskning

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2017

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Magnus Bengtson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2017/18:149

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:149 Lönsamheten i att utbilda sig till sjuksköterska

av Helena Bouveng (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2017

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Magnus Bengtson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2017/18:151

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:151 Effekterna av höjda skatter

av Anette Åkesson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2017

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Expeditions- och rättschef

Prot. 2017/18:36

23 november

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2017/18:FPM21 Direktiv om försäljning av varor *KOM(2017) 637* till civilutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2017/18:40 till socialutskottet

2017/18:44 till utrikesutskottet

§ 6 Statliga företag

Statliga företag

Näringsutskottets betänkande 2017/18:NU4

Statliga företag (skr. 2016/17:140 och skr. 2016/17:184) föredrogs.

Anf. 1 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Förtroendet för staten, regeringen, institutioner och våra statliga myndigheter har fått sig en rejäl törn under det senaste halvåret. I somras uppdagades att stora mängder sekretessbelagd information som handhas av Transportstyrelsen har läckt ut och eventuellt spridits till främmande makt. Det är information som bland annat innehåller uppgifter om svensk infrastruktur, körkortsregister och individer som lever med skyddad identitet. Detta är oerhört allvarligt.

Häromveckan rapporterade TV4:s *Kalla fakta* om att Trafikverket i norra Sverige präglas av en utbredd mutkultur. Bland annat tas bluffakturor fram av tjänstemän inom verket. Flera vägmålare i reportaget vittnar om hur entreprenörer mutar anställda vid Trafikverket. Pengar byter ägare vid hemliga möten, som taget ur en James Bond-film.

Ett annat exempel från myndigheten är en företagare som skulle förnya sitt körkort för att använda det i arbetet. Han skickade efter sin ansökan om det nya körkortet, eftersom den inte hade nått honom. Då fick han veta av myndigheten att hans ärende låg på bordet men att han måste byta

adress eftersom adressen var för lång för att myndigheten skulle kunna hantera hans ärende. Man tror inte det man hör.

Fru talman! Myndigheter och statliga företag måste alltid föregå med gott exempel och gott omdöme och vara en förebild. Annars urholkas tilliten inte bara till de myndigheter som tjänar staten och medborgarna utan även till de företag som förvaltar medborgarnas pengar. Det statliga engagemanget innebär att ägaren måste vara på tå för att lösa frågor om tillit, trovärdighet och leverans.

Ett vitalt näringsliv i Sverige är grunden för tillväxt, jobb och utveckling. Därför måste myndigheterna vara en del av detta. Att konkurrera på lika villkor är också en förutsättning för de statliga bolagen. Därför är det viktigt att följa med i tiden och att ägaren hela tiden ställer sig frågan om just ägande i statlig regi ger det bästa resultatet. Det bästa vore om det gick att minska det statliga ägandet över tid, eftersom det är speciella situationer att verka i en politiskt styrd värld. Det är också viktigt att understryka att det statliga ägandet, som innehåller flera roller att agera efter, blir dubbelt och att det råder speciella förhållanden. Det blir i slutändan som om en domare i en fotbollsmatch själv spelar med i en match som han samtidigt dömer.

I och med den proposition som den förra alliansregeringen lade fram för tio år sedan har skillnaden mellan den privata och den offentliga sfären blivit tydligare. Ett statligt ägt företag riskerar, i motsats till ett privat företag, aldrig att gå i konkurs. Därmed försvinner också ansvarsutkrävandet. Företag fungerar rimligen bättre utan statlig klåfingrighet och politisk detaljstyrning. Staten ska inte heller konkurrera med privata företag på fungerande marknader.

Grunden i den moderata näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler nya företag och fler som vågar anställa. När staten äger företag ska det ske med stor långsiktighet, öppenhet och ansvar samt med höga krav på tydliga principer som måste efterlevas och följas upp kontinuerligt.

I dag finns 48 statligt ägda företag som omfattas av ägarpolicyn där det fastställs vilka internationella riktlinjer som alla statligt ägda företag ska efterleva. Vårt mål är att verka för en fortsatt hållbar och långsiktig förvaltning av statliga bolag. Där det inte finns någon anledning för staten att äga dem eller vara delägare i dessa företag bör också ägarskapet successivt fasas ut.

Fru talman! Postnord är fortfarande något av ett sorgebarn – tyvärr. Det är glädjande, om än tragiskt, att man har börjat använda kameror i en del av bilarna för att säkerställa att hanteringen av paket och försändelser går rätt till och för att motverka stölder. Förtroendet hos svenska folket för Postnord är ordentligt omskakad i grunden. Alltför många människor vittnar om chaufförer från Postnord som säger att de inte har kunnat lämna ett paket, trots att personen har väntat på paketet hela dagen. Paket hanteras fortfarande ovarsamt. En man upptäckte ett fyrtiotal brev och paket i en soptunna utanför sitt hyreshus. De hade lämnats outdelade. När han ringde Postnord blev svaret att han kunde väl dela ut dem själv. Detta måste bolaget komma till rätta med, så att det uppnår tillit och förtroende och kan utföra leveranser.

Postnord gjorde en förlust under tredje kvartalet på närmare 200 miljoner kronor. Från januari till september i år noterade företaget en förlust på nästan en halv miljard. Därtill tappar Sverige sin position inom EU genom hur posthanteringen fungerar i landet. Postnord har ramlat från sjunde till femtonde plats, och i dag ligger Sverige efter länder som Grekland och Slovakien. Det är tydligt att de reformer som Postnord självt har vidtagit inte är tillräckliga. Därför krävs rejäla omtag från regeringens sida när det gäller Postnords framtid och det statliga ägarskapet.

Fru talman! Regeringen kallar sig feministisk och har haft en hög svansföring i fråga om jämställdhet och kvinnors rättigheter. Men i detta ligger också att ta ansvar för de institutioner och verksamheter där stat och regering styr och sätter upp ramarna.

I spåren av den så kallade metoo-kampanjen har många kvinnor, skådespelare, musiker och artister, gått ut offentligt och berättat om sexuella trakasserier och övergrepp som de har utsatts för. Många av dessa kvinnor är verksamma på Dramaten och Operan i Stockholm. Såväl Dramaten som Operan är statliga verksamheter, vilket innebär att det finns ett extra ansvar hos regeringen att säkerställa att dessa arbetsplatser fungerar väl samt präglas av öppenhet, jämställdhet, tolerans och respekt.

Det mest anmärkningsvärda och upprörande är den omfattande tysthetskultur och ryggdunkningsmentalitet som tillåtits växa fram inom dessa verksamheter och branscher. Den som blir utsatt har inte blivit lyssnad på utan har i stället skuldbelagts, tystats eller omplacerats. Detta är fruktansvärt och fullkomligt oacceptabelt. Nu är det viktigt att det tas ordentliga tag i inventering av såväl policydokument som planer och att regeringen levererar efter allt prat om att vara en feministisk regering med en feministisk politik.

Fru talman! I oktober förra året sålde regeringen 19 miljoner stamaktier i SAS, vilket minskade det statliga ägandet från 21 till 17 procent. Det är välkommet. Ett flygbolag som verkar på en fri och öppen marknad ska inte hållas under armarna av svenska skattebetalare. Men SAS har djupgående problem, och man har uppenbarligen inte lyckats ställa om till dagens marknad och efterfrågan, eftersom SAS trafik fortsätter att minska. På ett år har den reguljära trafiken minskat med 3 procent jämfört med förra hösten, och även chartertrafiken pekar nedåt för SAS.

På en fri och öppen marknad, som flygbranschen utgör, är det svårt att försvara att staten fortsätter att ha ett ägarintresse i SAS. Därför är det bra att regeringen vill fortsätta att avbryta det statliga ägandet, att regeringen fortsätter att vara tydlig med att svenska staten inte ska vara en långsiktig ägare av företag samt att regeringen i oktober sa nej till att teckna ett nytt aktieinnehav vid en framtida nyemission för SAS.

Fru talman! Staten ska inte driva företag. I vissa fall kan det dock finnas ett värde i att staten tar ansvar ur ett samhällsperspektiv som gagnar hela Sverige. LKAB kan vara ett sådant exempel. Dock är det viktigt att ständigt se över innehavet i alla statliga företag. Som jag tidigare har nämnt fyller företag en funktion vid en viss tid, men den funktionen kan förändras och gå förlorad i en ny tid. Om det finns tydliga anledningar att minska det statliga ägandet i ett företag ska staten minska sitt intresse och sälja sin andel i företaget, och vinsten bör gå till att fortsätta att minska Sveriges statsskuld.

Försäljning av statliga företag ska alltid ske med utgångspunkt i om andra aktörer kan göra arbetet bättre, och försäljning ska ske på marknads-
mässiga villkor. Därför ska alla statliga företag kontinuerligt utvärderas
för att säkerställa långsiktighet, effektivitet och det fortsatta värdet av det
statliga ägandet.

Slutligen ska den statliga ägarpoliticy även fortsättningsvis ses över i
syfte att minska det statliga ägandet inom svenskt näringsliv.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 3 av Alliansen.
(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Rothenberg (M).

Anf. 2 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Vi debatterar i dag näringsutskottets betänkande 4 om stat-
liga bolag.

Sverigedemokraternas generella inställning till statliga bolag är att
ägandet i första hand ska säkerställa medborgarnas långsiktiga intressen.
Grundläggande funktioner måste kunna säkerställas i hela landet oavsett
om det gäller infrastruktur eller övrig service.

Staten ska förvalta våra gemensamma egendomar med stora värden på
bästa sätt och förse de anställda med god arbetsmiljö och goda villkor och
utvecklingsmöjligheter. Vi ska vara ett föredöme vad gäller ansvarstagande
för både miljö och hälsa.

Vi ser att våra statliga företag fortsätter att vara i framkant framöver
när det gäller värdeskapande, etik och ansvar, men vi ser även att det stat-
liga ägandet har ett balans- och regleransvar för att kunna träda in med
sunda konkurrensförhållanden på marknader som är osunt reglerade.

Vi anser att även om de privata företagen är grundbulten i den svenska
ekonomin är det statliga ägandet viktigt gällande det övergripande sam-
hällsuppdraget. Synergieffekterna av det privata och det statliga ägandet
är därmed av yttersta vikt. Men vi ser också värdet av att dessa synergi-
effekter inte rubbas genom att osunda konkurrensförhållanden mellan den
privata och den offentliga sektorn upprätthålls.

Fru talman! Efter ett flertal jobbiga år för statens bolagsportfölj, främst
med stora av- och nedskrivningar i statens bolag Vattenfall kopplade till
de äventyr man företagit sig utomlands, börjar det nu se bättre ut. När 2016
summerades hamnade resultatet fortfarande på minus. Men skulle man un-
danta resultatet för Vattenfall skulle man landa i en vinst för staten.

Även det uppskattade värdet på bolagsportföljen har varit fallande se-
dan början av förra mandatperioden, då värdet för hela bolagsportföljen
uppskattades till närmare 600 miljarder kronor. Det har sedan sjunkit år
för år till 580 miljarder, 530 miljarder, 500 miljarder, 460 miljarder och
430 miljarder.

Här hade vi ett trendskifte under förra året, då värdet under 2016 för
första gången på riktigt länge vände uppåt och det uppskattade värdet lan-
dade på 510 miljarder kronor. Det börjar alltså se ljusare ut, men det krävs
också att man inte går i nya fällor eller forcerar sig in i nya problem.

För Vattenfall, som är ett av staten helägt bolag, ges goda möjligheter
för staten och medborgarna att uppnå energipolitiska mål. Bolaget utgör
ett viktigt verktyg på den energipolitiska arenan.

Sverigedemokraternas mål för denna arena kommer vara att vidmakthålla och utveckla landets energisystem, som i möjligaste mån ska präglas av oberoende av fossil energi och att Sverige undviker att göra sig långsiktigt beroende av att importera el. Vår uppfattning är även att bolagets fokus bör flyttas från expansion i utlandet till att i stället värna den svenska elförsörjningen i ett långsiktigt perspektiv.

Bolaget har lidit stora ekonomiska förluster av sina äventyr utomlands, och stora av- och nedskrivningar har präglat debatten under de senaste åren. Nu har man troligen lagt den mest problematiska tiden kopplad till investeringar och bolagsköp bakom sig. Därmed har man kommit förbi en sak, men det oroväckande är att man nu expanderar verksamheten i Storbritannien, gör sina största investeringar hittills i holländsk vindkraft, investerar stort i Tyskland och satsar stort på havsbaserad vindkraft utanför Sveriges gränser.

Regeringen har nu även aviserat att man på en extra bolagsstämma för Vattenfall i december månad kommer att besluta om nya ekonomiska mål för bolaget. Man kommer bland annat att föreslå sänkta avkastningskrav för bolaget, då stora investeringar i sol och vind inte är lika lönsamma. Det är en sak. Mer problematiskt är att man samtidigt tar bort ett av målen för kapitalstrukturen i bolagen: det mål som reglerar nettoskuldsettingsgraden, det vill säga att nettoräntebärande skulder dividerade med eget kapital tas bort.

Skuldsättningen i bolaget i förhållande till det egna kapitalet kan sticka iväg när det inte finns någon styrning från ägarens sida av hur mycket man får skuldsätta sig och vilka risker man ska ta. Här finns en uppenbar risk: Man kan gå på en ny mina när man sänker avkastningskraven och ser till att man kan belåna sig ännu mer för att ha en snabbt expanderande verksamhet utomlands.

Skulle man få samma utveckling av elpriser utomlands som vi haft i Sverige kommer samma av- och nedskrivningsbehov att uppstå i de investeringar som man nu gör. Det finns därför all anledning att följa utvecklingen för slopadet av dessa mål för att se hur det påverkar bolagets skuldsättning framöver.

Fru talman! Något som är oundvikligt att lyfta fram i denna debatt är det som just nu sker i Postnord. Det behandlas i fler utskott än näringsutskottet. Det är framför allt två saker som är på tapeten.

Det första är de förändringar i postlagen som påverkar den nuvarande servicenivån, där den så kallade övernattsbefordran troligtvis ersätts med ett krav att 95 procent av de inrikes brev som lämnats in ska ha delats ut inom två arbetsdagar.

En moderniserad lagstiftning för postväsendet, för Postnord, kopplad till vår samtid är troligen högst nödvändig. Men tillgången till en fungerande posttjänst är – trots vår ständigt alltmer digitaliserade värld – alltså en förutsättning för att kunna bo, leva och arbeta. Det är därför av yttersta vikt att samma villkor i så stor utsträckning som möjligt gäller för både stad och landsbygd och att man noggrant följer upp utvecklingen för att se hur den ändrade lagstiftningen slår.

Det andra är den besvärliga situation som bolaget har ekonomiskt, på kort sikt främst orsakad av utvecklingen i Danmark, där postvolymerna sjunkit avsevärt under senare år som en följd av dansk lagstiftning om att digitalisera post från offentlig verksamhet till medborgarna. Det har skapat

behov av att reformera verksamheten, där de så kallade särliga villkoren är problematiska – personalen har väldigt förmånliga uppsägningsvillkor med en uppsägningstid på flera år då man är helt arbetsbefriad.

När man nu skjuter till nytt kapital till bolaget från Danmark och Sverige är fördelningen förmånlig ur ett svenskt perspektiv. Vår andel av aktiekapitalet utgör 60 procent, men av kapitaltillskottet står vi för endast 18 procent av den andel som skjuts till. Man får ändå ge visst beröm till den förhandling som har föregått detta kapitaltillskott och att vi åtminstone har tagit igen en del i den första rondan.

Problemet är väl främst att den utveckling vi kunnat se i Danmark är någonting som väntar i Sverige framöver. Ur ett svenskt perspektiv är förhoppningen att omställningen kommer att ta tillräckligt lång tid, så att bolaget självt hinner med att ställa om sin produktionsmodell för att kunna hantera de minskade brevvolymer. Men det återstår att se om vinsten i denna första omgång kommer att bli tillräcklig för att göra en sådan mjuklandning eller om graden av digitalisering kommer att skruvas upp allt snabbare.

Samtidigt utgörs hälften av bolagets eget kapital i Postnord av goodwill och övriga immateriella anläggningstillgångar. Man har även aviserat kostnader om uppemot 3 miljarder kronor för att kunna göra denna omställning av produktionsmodellen och för att komma på fötter. Skulle de bokförda värdena i form av goodwill och övriga immateriella tillgångar inte gå att försvara under omställningsperioden är i praktiken hela bolagets eget kapital uträderat. Då kommer man att behöva ytterligare kapitaltillskott, och det återstår att se hur duktigt Sverige kommer att vara i de förhandlingarna.

Problemen är således långt ifrån över för Postnords del, och det är angeläget ur svenskt perspektiv att följa utvecklingen noggrant kopplat till både lagstiftning vad gäller postväsendet och hur man klarar av att leva upp till de ekonomiska mål som bolaget har.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag yrka bifall till vår reservation 2 i betänkandet. Vi står givetvis bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till den.

Anf. 3 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 3 och 5.

Som ni vet är det ingen hemlighet vad Centerpartiet och Alliansen tycker när det gäller det stora statliga bolagsägandet. Vi tycker att det är problematiskt att staten är både en stor spelare och en domare i detta fall. Därför har vi sagt att vi, så fort det finns möjlighet och ekonomin tillåter, säljer en stor del av dessa företag. Vissa företag vill vi behålla: de som har ett viktigt samhällsuppdrag och även andra som är viktiga ur en säkerhetspolitisk aspekt.

Inom de närmaste åren behöver vi bygga flera hundra tusen bostäder. Problemet i dag är att det inte finns mark överallt, och även om det är kommunen som är huvudansvarig för detta behöver staten hjälpa till. För att öka tillgången föreslår Centerpartiet att staten ska tillhandahålla just detta. Därför behöver vi revidera ägardirektiven för statligt ägda företag som också är markägare, så att de får i uppdrag att ta fram lämplig byggbar

mark. Jag vet att det är en utredning på gång som tittar på detta och kommer att presenteras i vår. Det är mer än välkommet.

Ni vet detta, och jag har talat om detta tidigare, men eftersom problematiken inte bara fanns i fjol utan kvarstår även i år vill jag också ta upp att vi ser en avveckling av service och arbetstillfällen på landsbygden. Staten bär ett stort ansvar här. Jag och Centerpartiet tycker att det är märkligt att den nuvarande regeringen har en hög svansföring och säger att hela Sverige ska leva, samtidigt som man inte använder en del av de statliga bolagen för att komplettera svagare marknader.

Ett lysande exempel på detta är den statliga banken SBAB. Det var inte länge sedan SBAB beslutade att man skulle lämna sina företagskunder norr om Dalälven åt deras öde. Detta innebär att SBAB inte vill ha några företagskunder på landsbygden och i småstäder. Nu är det Stockholm, Göteborg, Malmö och större tillväxt- och högskoleorter som gäller.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att näringsminister Mikael Damberg inte har något att invända mot detta. Jag undrar vad vi ska med en statlig bank till om den inte finns i hela landet och om det dessutom finns massor av affärsbanker som kan sköta samma jobb. Jag tror faktiskt att det är rätt många som håller med mig, och Socialdemokraterna får jättegärna svara på den frågan.

En annan aspekt, fru talman, som jag måste ta upp och som jag fortfarande är väldigt sorgsen över är att det statliga riskkapitalbolaget Inlandsinnovation införlivades i ett nytt bolag, Saminvest. Jag är inte emot att det finns ett nytt riskkapitalbolag, men det sorgliga var att man valde att lägga ned Inlandsinnovation. När de företag som fått lån gör en exit kommer de pengarna att införlivas i Saminvest. De kommer alltså inte att återinvesteras i norra Sverige, Värmland och Dalarna, som det var tänkt från början med Inlandsinnovation.

Denna satsning kom till för att man såg att detta var svagare marknader där bankerna inte alltid finns tillgängliga för att låna ut pengar, och gör de det är det till ockerräntor. Tyvärr ville inte regeringen att bolaget Saminvest särskilt skulle inriktas på dessa utsatta områden; man sa helt enkelt nej till detta.

I stället gick man för en kort tid sedan ut i tidningen. Mikael Damberg uttalade sig i Västerbottensmedia och sa att nu skulle Norrlandsfonden få ett tillskott på 200 miljoner. Det är toppen; det är mer än välkommet. Men problemet är när regeringen börjar dribbla med korten och säger att detta tillskott kommer därför att man vill satsa på de norrländska företagen. Man ger tillbaka en tiondel och tog nio tiondelar, det vill säga nästan 2 000 miljoner. Detta tycker jag är viktigt att ha i åtanke.

Jag måste också, fru talman, tala lite om den förnybara energi som kommer från vattenkraften i norr. Den produceras lokalt men är en av de viktigaste förutsättningarna för hela Sveriges gemensamma välfärd. Jag har sagt det förut och säger det igen, för det är inte så ofta det talas om norra Sverige, Norrbotten och Jokkmokk i denna talarstol.

I Jokkmokks kommun finns det elva vattenkraftsanläggningar. Den största, Harsprånget, ligger också i kommunen. Mycket av Sveriges ekonomi kommer från vattenkraften; där bidrar Jokkmokk stort. Vi får dessutom väldigt mycket energi från denna förnybara källa.

Samtidigt påbörjades för ungefär ett år sedan en diskussion om att 30 jobb på den administrativa enheten i Jokkmokk skulle flytta, enligt Vattenfall. Det finns inte jättemånga jobb i Jokkmokk, och detta motsvarar tusentals jobb i Stockholms kommun. Orsaken till att riksmedierna inte tog upp detta är att 30 jobb inte låter så mycket, men för Jokkmokks kommun betyder det oerhört mycket – särskilt också för att det är många kvinnor som jobbar där. Det finns inte så många andra jobb som man eventuellt kan söka. Dessutom kanske man har en partner som jobbar i en gruva eller någon annanstans och veckopendlar, och då är det lätt att ta sitt pick och pack och flytta därifrån. Då har kommunen förlorat ännu mer.

Vattenfall lovade sedan att det skulle komma ersättningsjobb till Jokkmokk. Vi har inte sett röken av dem än, men man har lovat att de ska komma. Frågar ni mig personligen tycker jag att det, med tanke på de stora resurser som Jokkmokk faktiskt bidrar med, inte skulle vara mer än moraliskt rätt av Vattenfall att låta kommunen behålla dessa jobb och dessutom få ersättningsjobben.

Jag tycker avslutningsvis inte att det är acceptabelt att ett statligt bolag som har så stora tillgångar i denna del av landet inte tvekar att flytta arbetstillfällena därifrån. Dessa arbetstillfällen hamnar nu i Indien, och det tycker jag säger ganska mycket. När till och med statens helägda bolag tycker att det är för dyrt att ha anställda i Sverige och flyttar dem till Indien säger det ganska mycket om förutsättningarna för företagen på svensk arbetsmarknad.

(Applåder)

Anf. 4 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Jag börjar med att konstatera att när vi nu ska gå igenom betänkandet NU4 *Statliga företag* blir skillnaderna i synen på hur staten ska förvalta och styra sina bolag än en gång uppenbara. I betänkandet finns en härlig blandning av regeringens skrivelser *2017 års redogörelse för företag med statligt ägande* och *Riksrevisionens rapport om statens bolagsinnehav*. Det handlar givetvis också generellt om statliga företag och de motioner som inkommit under allmänna motionstiden. Jag tänker emellertid inte gå in på regeringens skrivelser och dessa redogörelser, då vi enhälligt har ställt oss bakom dem.

Vänsterpartiet tycker att staten bör använda sitt ägande av statliga bolag för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål. Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska inte gå före samhällsnyttan. Vi menar att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin, samtidigt som företagen givetvis drivs ekonomiskt effektivt.

Om Sverige ska kunna hålla ihop och skapa förutsättningar för utveckling i hela landet måste det finnas likvärdiga grundläggande förutsättningar oavsett var man bor. De statliga bolagen ägs av medborgarna gemensamt och har därför, enligt min mening, ett särskilt ansvar för att människor i hela landet ska ha samma tillgång till service, sjukvård och andra samhällsviktiga funktioner.

Jag vill ge ett exempel där vinstkravet inte blir det bästa för samhällsnyttan. SJ AB är av staten ålagt att skapa företagsekonomisk vinst och har därutöver ett avkastningskrav som innebär att staten kräver utdelning till statskassan på den redovisade nettovinsten.

Avkastningskravet leder till starkt fokus på att skapa vinst. SJ AB tvingas därmed att se till marknadsandelarna i en snäv vinstmaximering. Det gör att resenärers behov inte prioriteras. På senare tid har bolaget till exempel beslutat att ta bort försäljning av utlandsresor över disk och genomfört begränsningar i sovvnagnstrafiken.

Järnvägssystemets uppsplittring har generellt lett till att vi har fått en mängd olika bolag vars drivkraft är vinstmaximering för varje enhet. Med ett sådant system kan avisningslokaler för tågen prissättas så att de inte används, och plogtåg kan hyras ut som godståg för att det lönar sig bättre. En väl fungerande infrastruktur är avgörande för industri och export såväl som för regional utveckling och människors resande.

En fungerande och väl utbyggd tågtrafik som sätter resenärerna i centrum är enligt vår uppfattning av central betydelse för att uppnå ett hållbart transportsystem för hela landet. För en sådan inriktning krävs dock att SJ AB ges förutsättningar att prioritera samhällsnytta före kortsiktiga vinstintressen. Samhällsnyttan är ingens ansvar i rådande situation, och skattebetalarna riskerar att på sikt få bära de kostnader som aktörerna kan undkomma.

Avkastningskravet missgynnar även den regionala utvecklingen, eftersom SJ tvingas välja bort lågtrafikerade sträckor. Många resenärer måste därför välja flyg eller bil i stället. Effekten är helt orimlig om vi vill minska klimatpåverkan. Om SJ inte hade haft ett avkastningskrav skulle bolaget kunna sänka priserna på biljetter och förbättra servicen och därmed prioritera samhällsnyttan.

Fru talman! Vi har en reservation i ämnet SJ AB, men i och med överenskomna regler lyfter jag i stället fram en annan reservation, som jag tar upp senare i mitt anförande. Jag står givetvis bakom alla våra reservationer.

Jag ska ta ytterligare ett exempel på hur staten som ägare skulle kunna ge lite tillbaka av den natur som vi har exploaterat i vår färd mot det fantastiska välfärdsland som Sverige är. Vänsterpartiet tycker att vattenkraften är fantastisk. Den är en del som tillsammans med skogen och gruvorna har bidragit till den välfärd som vi kan ta del av. Vänsterpartiet vill se en stark vattenkraftproduktion som kombineras med biologisk mångfald och uppsatta miljömål. Men då krävs långsiktiga spelregler för både industrin och energiproducenterna samt tydliga krav från politiskt håll.

Ett exempel på hur man skulle kunna kombinera olika intressen i vattenkraftsproduktion är Letsi kraftstation, som ägs av Vattenfall och ligger i Jokkmokks kommun mellan Jokkmokk och Vuollerim. För att utnyttja en högre fallhöjd och därmed öka effekten har man här valt att leda om vattnet genom en tunnel i berget. Resultatet är en av Europas längsta torrlagda älvfåror, på 17 kilometer. Det finns dock möjlighet att med relativt små medel återföra en del av vattenflödet för att på så sätt återskapa lite liv i den torrlagda älvfåran. Genom att låta ett par procent av det totala flödet i stället gå ovan jord skulle man kunna ge liv åt älvfåran, vilket kan gynna såväl den biologiska mångfalden som fisket, turismen och lokalsamhället.

Vänsterpartiet och jag tycker att Vattenfall därför bör uppdras att utreda investeringskostnaderna för att återföra ett ekologiskt hållbart flöde av vatten till den torrlagda delen av Lilla Luleälven. Det finns säkert moderna lösningar som även skulle kunna bidra med produktion i tappvattnet

samtidigt som den ödelagda älvfåran skulle få liv. Här passar det utmärkt, fru talman, för mig att yrka bifall till reservation 13.

Det finns mycket att säga om staten som ägare av bolag eller egendom. Vad jag emellertid tycker är märkligt är att riksdagen inte är intresserad av att få veta resultaten av försäljningar som görs. År 2002 fattade riksdagen beslut om att Sveaskog skulle sälja 5–10 procent av markinnehavet till förmån för landsbygdsutveckling. Gott nog, och tanken och argumenten är bra. Med dessa ingångar påbörjades utförsäljningen av statens skogsinnehav. Men hur blev det? Sålde man till de målgrupper som antogs i riksdagsbeslutet? Blev det förstärkning av utkomstmöjligheterna i landsbygd? Ingen utvärdering har gjorts, och tydligen är riksdagen inte heller intresserad av det.

Samma sak gäller utförsäljning av bolag eller delar av dessa som regeringen utför. Jag håller med om att staten inte ska hålla på med verksamheter som andra kan göra bättre eller effektivare. Men så är inte fallet med alla avregleringar och utförsäljningar. Man kan läsa i de borgerliga motionerna att de gärna ser att staten inte ska vara ägare till exempelvis SBAB, som var uppe här i debatten. Vi hörde i anförandet att man vill sälja SBAB. Sedan är man tydlig med att pengarna ska användas till att betala av på statsskulden.

Vid en snabb analys skulle man kunna säga att det låter klokt. Men när det sedan uppkommer underskott året efter, eftersom man bara har riktat in sig på att sänka skatter för dem som tjänar mest, blir konsekvenserna att man lånar upp igen. Summa summarum: Bolaget och egendomarna som staten ägde är borta. De rika har blivit ännu rikare, och lånen är tillbaka på samma summa. Kort sagt: Det är det som brukar vara konsekvenserna av borgerlig politik.

Fru talman! Jag lyssnade på Ulf KristerSSons tal när han blev nyvald partiledare för Moderaterna. Han sa något i stil med att han tänker ta upp positiva egenskaper eller argument som hans motståndare har. Rättare sagt: Han efterlyste en vuxnare eller snällare ton i debatter, som jag uppfattade det. Nu ska jag försöka göra samma sak, fru talman.

Lars Beckman, moderat riksdagsledamot, skriver i en enskild motion att det vore önskvärt att regeringen gjorde en översyn av huruvida det är möjligt att låta statliga företags huvudkontor lokaliseras utanför storstäderna. Han beskriver i sin motion Vattenfall som ett exempel på ett företag som skulle kunna överväga att ha sitt huvudkontor nära sina produktionsenheter. Jag skulle personligen kunna skriva under på allt han skriver i motionen. Jag håller inte med om allt herr Beckman skriver eller tycker, men i fallet om huvudkontor säger jag bara kort: Det är bra tänkt av en moderat riksdagsledamot!

Anf. 5 SAID ABDU (L):

Fru talman! Liberalerna är Sveriges socialliberala parti. Vårt parti vilar på en idé att hålla två tankar i huvudet samtidigt. Vi har både ett socialt perspektiv, för att värna de svagaste i samhället, och ett liberalt perspektiv, för att vi älskar att se självständiga individer växa, utvecklas och starta företag. Kombinationen av dessa två perspektiv till en välbalanserad helhet är grunden till socialliberalismen.

I balansen mellan det sociala och det liberala har vi en osviklig optimism och tilltro till människan och det samhälle som vi tillsammans har skapat för att upprätthålla medborgarnas fri- och rättigheter. Vi tror på människan, och vi tror att marknadsekonomi är en av de främsta formerna för individens självförverkligande. Vi tror på en marknadsekonomi som stärks av vissa kontrollmedel och ramar från det offentliga om förtroendet mellan individ och marknad skulle riskeras.

Vi ser värdet i en stark offentlig sektor, men i vårt samhälle driver inte staten egna bolag som riskerar att leda till snedvriden konkurrens. Statens uppgift är att undanröja marknadskrafter, inte att försöka tränga sig in och störa dessa. I vårt perspektiv kan det aldrig vara statens uppgift att äga och driva bolag. Statens uppgift är att ange de ramar och de regler som ska gälla för näringslivet och företagen – inte att äga dessa.

Fru talman! Människor som vågar ta risker och förverkliga sina drömmar är fantastiska människor. Staten ska finnas där för dem som ett skydds nät om entreprenörens drömmar inte skulle slå in. Staten ska inte lägga krokben för företagen eller använda sina omfattande resurser för att driva företag och konkurrera med just dessa fantastiska entreprenörer.

Jag har varit företagare och känner till många av de förutsättningar som finns. Det är ett fantastiskt glädjeämne, men jag kommer samtidigt ihåg de stunder då det var tungt att jobba och skapa tillväxt i Sverige, de gånger då man inte bara behövde stånga sig mot tung regelbörda utan dessutom bevitnade oskäligen konkurrens från offentliga företag på en privat marknad.

I min hembygd finns det otaliga exempel på när det offentliga bedriver verksamhet som i bästa fall är ett slöseri med skattebetalarnas pengar och i värsta fall är en direkt näringsfientlig verksamhet som slår ut och tär på de småföretagare som finns i hembygden. Man kan fundera över varför man tar risken att exempelvis öppna ett gym när den kommunala simhallens gym tillåts gå med stor förlust år efter år. Det är ju inte alldeles logiskt.

Kära kollegor! Jag inser att problemet inte är att det finns offentliga företag, utan problemet är när man som politiker driver företag med skatte-medel för det egna nöjets skull. Ett konkret sådant exempel är tolkförmedlingen i Västra Götaland, som nyligen har startats. Man har som offentlig aktör slagit ut de privata företag som har funnits där. Vi behöver som offentliga aktörer vara vaksamma på de konsekvenser av vårt agerande som vi gång efter annan utsätter många mindre företag för när vi startar sådana här verksamheter.

I kammaren i dag debatterar vi hur statliga företag ska skötas. Det kan inte bara ske med perspektivet att man ska skapa långsiktiga värden och vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare av dessa bolag. Vi måste vidga perspektivet: Hur påverkas de företag som finns på dessa marknader? Exempelvis kan man fråga sig ifall vi som stat ska äga ett flygbolag som flyger människor till semesterresmål – ibland är det en statssekreterare som vill ha några ytterligare semesterdagar. Måste staten äga en tågoperatör som ibland bedriver högljudd lobbning gentemot sin ägare? Måste staten äga fastighetsbolag och göra sitt bästa för att få en så stor utdelning som möjligt i dessa fastighetsbolag samtidigt som man bedriver en vinstjakt?

Man kan fråga sig ifall det är ett samhällsuppdrag som dessa bolag har eller ifall det är andra som kan sköta de uppgifterna mycket bättre.

Vi liberaler ser väldigt positivt på de utförsäljningar som regeringen har gjort hittills och konstaterar att det är tack vare marknadsmotståndarna i Vänsterpartiet som försäljningarna har gjorts möjliga. Det är sannerligen märkliga tider när regeringen med ena handen tar emot vinster från bolag som ägs av det offentliga och med andra handen försöker förbjuda vinster i de privata bolag som verkar i det offentliga.

Med det sagt kan jag och Liberalerna konstatera att staten kommer att kvarstå som en stor företagsägare under lång tid framöver. Ägandet ska då ske på ett exemplariskt sätt. De statliga bolagen ska ha fokus på att skapa långsiktiga värden, och det offentliga ska vara en aktiv och ansvarsfull ägare av dessa bolag. I de fall bolagen har ett samhällsuppdrag ska detta givetvis skötas väl. Samtidigt ska de statliga bolagen leda genom det goda exemplet och gå i bräschen när det gäller hållbarhet, öppenhet och ett inkluderande företagsklimat.

Alliansregeringens reformer inom exempelvis Global Reporting Initiative borde leva vidare, likaså arbetet med en jämnare styrelserekrytering när det gäller erfarenhet, bakgrund, ålder och kön.

Avslutningsvis ska jag bara kommentera en kollegas anförande. Birger Lahti nämnde att han gärna ser att Vattenfall utlokaliserar sitt kontor så att det hamnar nära de produktionsanläggningar som finns. Det välkomnar givetvis jag. Vattenfall får gärna lokalisera sitt kontor så att det hamnar där det en gång började: i Trollhättan. Vattenfall kommer ju från Trollhättan.

Jag yrkar bifall till båda alliansreservationerna.

(Applåder)

Anf. 6 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Said, för ditt anförande! Du sa i ditt anförande att du inte vill att staten ska vara aktör där den stör marknaden. Det finns privata aktörer som störs av staten som ägare. Då frågar jag: Tycker du inte att staten är lämplig som ägare av en bank, till exempel?

Sedan har jag en fråga till. Den berör egentligen inte statliga bolag eller företag. Men du tog själv upp detta med vinster i välfärden. Tycker du att det är okej att 4–5 miljarder av skattebetalarnas pengar försvinner i vinst och att mycket av detta inte beskattas i Sverige? Tycker du att det är okej?

Det är två enkla frågor.

Anf. 7 SAID ABDU (L) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Birger! Jag tycker givetvis att det är problematiskt att vi har ett så stort offentligt ägande i Sverige. Det försökte jag vara tydlig med. Jag ser det som en anomali. Men samtidigt ser jag att det finns ett samhällsuppdrag som vi behöver tillgodose i hela landet. Men det är fortfarande ett undantag och en anomali.

Jag kan exempelvis inte förstå varför man i Trollhättan nu ska bygga ett hotell. Det finns flera hotell. Varför ska man bygga ett hotell med skattebetalarnas pengar när det redan finns flera kommersiella hotell? I Trollhättan har vi elever som inte presterar i skolan. Vi har ett utanförskapsområde. Det är den näst mest segregerade staden i Sverige. Ändå ska man lägga pengar på att bygga ett hotell. För mig är det en helt orimlig politisk

prioritering. Vi vill fokusera på det som är vår kärnverksamhet. Det är det som är min poäng.

Jag tycker inte att vi bör vara ägare av en bank – det säger jag som svar på den frågan. Jag tycker inte att problemet när det gäller vinster i välfärden är vinsterna i sig. Jag tror att vi som offentliga politiker och företrädare har misslyckats med något. Vi har inte styrt upp de regelverk och de kontrollmekanismer som möjligen finns i dessa sektorer. Vi har exempelvis finanssektorn. När den marknaden öppnades var det väldigt många olika regler som kom till för att man skulle få en styrning på det området. Detta borde vi ha gjort – och vi bör göra det – inom denna sektor. Problemet är inte vinster. Problemet är att barn får en undermålig utbildning. Det är de skolor som inte levererar den kunskap som vi önskar att våra barn ska ha som bör stänga, inte de som levererar vinst, som Engelska skolan.
(Applåder)

Anf. 8 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för svaren, Said! Det som förbryllar mig är att du säger att problemet inte är vinsten. Jag håller med om att kvaliteten är viktig. Men för mig är det ett problem om 4–5 miljarder av de pengar som är avsedda för verksamheten inte hamnar i verksamheten. Det är ett problem för mig. Jag är förvånad över att du inte alls tycker att det är ett problem att 4–5 miljarder av pengarna försvinner.

Du säger att du inte tycker att staten ska vara ägare av en bank. Berätta för mig hur det skulle snedvrída konkurrensen att staten är ägare av en bank! När ditt parti satt i regeringsställning sålde ni Nordea för sammanlagt över 60 miljarder. Ni sålde statliga bolag för över 160 miljarder. Ni gjorde dåliga affärer med 100 miljarder.

Ni säger att ni ska betala av på statsskulden. Ja, men när ni avgick hade statsskulden blivit större. Ni lämnade ett underskott efter er. Summa summarum innebar den politik som du står för, Said, att de som redan hade mycket fick ännu mer. Statsskulden hade blivit lite större. Vi hade blivit av med det som ni sålde för 160 miljarder, det som vi ägde tillsammans.

Jag vill bara höra: Hur kan du försvara dessa bitar? Det är okej att man säger: Vi gör oss av med statsskulden. Men ni gjorde skattesänkningar med de pengarna. När de pengarna sedan inte räckte lånade ni tillbaka. Lånen var lika stora. Man hade sålt för 160 miljarder av det som vi ägde tillsammans. Vi stod på samma ruta. Berätta för mig hur du kan tycka att det är försvarbart!
(Applåder)

Anf. 9 SAID ABDU (L) replik:

Fru talman! Tack för replikskiftet, Birger! Jag hade gärna velat ställa en följdfråga till din fråga. Men den första fundering jag har efter att ha fått frågan är följande: Är Birgers uppfattning att vi inte ska ha privata banker? Är tanken att det är vi från det offentliga som ska bedriva bankverksamheten?

Om det är slutsatsen av den här argumentationen är jag djupt bekymrad. Å andra sidan har vi skilda ideologiska uppfattningar i dessa frågor.

Jag tycker att det var rätt avvägning när vi gjorde en försäljning av de aktier som vi hade i Nordea. Det var en mycket väl prioriterad avyttring av det statliga ägandet, och jag hade gärna velat se att vi gjorde omprioriteringar i de andra bolagen i en kommande översyn.

Jag tycker som sagt inte att det är korrekt att vi ska vara både spelare och domare när det kommer till de här frågorna. Vi ska sätta ramarna, och vi ska sätta de regelverk vi vill ha på exempelvis bankmarknaden, som är internationell. Vi som politiska företrädare äger mandatet att styra marknaden, men vi ska inte spela matchen själva.

Ledamoten Birger Lahti är inne på en diskussion om vinster i välfärden där vi i stället diskuterar ett symtom eller möjligen vinster. Jag skulle dock säga att vinsterna bör visa att det finns ett utrymme i dessa verksamheter att förhoppningsvis bedriva en bra skola, som Engelska skolan gör, och gå med vinst. Frågan är: Varför lyckas inte skolan i Rosengård? Varför var de tvungna att lägga ned skolan i Rosengård?

Det är för mig väldigt bekymmersamt, och jag hade önskat att vi kunde debattera de frågorna mycket mer. Jag vill att våra barn ska få en bra utbildning, oavsett vem som är aktör.

Anf. 10 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 3 och 11.

Företagens möjligheter att hitta riskvilligt kapital till goda, marknadsmässiga villkor är ofta en nyckelfaktor för att trygga näringslivets möjligheter att utvecklas, växa och skapa nya jobb. Vi kristdemokrater anser att det huvudsakligen är privat kapital som ska riskeras när företag startas och utvecklas, oavsett om det rör sig om börsnoterade koncerner, medelstora företag i tillväxtfas eller affärsidéer i tidiga skeden.

Det finns dock behov även av statliga marknadskompletterande insatser. Det omstrukturerade statliga riskkapitalet genom fond-i-fond-lösningen Saminvest AB har dock gått mycket långsamt.

Våren 2016 ställde jag mig bakom att förändra strukturen för de statliga finansieringsinsatserna och inrätta detta nya statliga bolag, Saminvest. I och med detta ändrades också förutsättningarna för Fouriertransform och Inlandsinnovation, som en kollega från Centerpartiet talade om tidigare.

Vi kristdemokrater har sedan dess hävdat att det har varit viktigt att fortsätta ta vara på den kompetens som dessa två bolag har samlat på sig under åren kring kapital inom bilindustrin och inte minst, för Inlandsinnovation, i det geografiska området när det handlar om de norra delarna av Sverige.

Norrlandsfonden är en annan del av den här verksamheten som just Saminvest inte är, och jag kommer ihåg att vi hade en diskussion om vad som egentligen skulle ingå i Saminvest. Om vi skulle göra om hela det statliga riskkapitalet, hur skulle det se ut?

Vi kan som sagt konstatera att än så länge har det inte hänt vare sig det ena eller det andra. Att man lägger ned de här, numera, dotterbolagen Inlandsinnovation och Fouriertransform har varken förändrat takten i nya satsningar eller huruvida man har tagit till vara den kompetens som har vunnits.

I nuläget är jag därför beredd att ställa frågan: Vad har vi egentligen Saminvest till? Det är en väldigt viktig fråga, för det handlar om otroligt mycket pengar.

Fru talman! Detta med att se över den offentliga verksamheten och hur den motiveras över tid anser vi kristdemokrater vara väldigt viktigt. Svenska staten äger i dagsläget 48 företag, varav man fattat beslut om att sälja några. I betänkandet ser vi att det i nuläget är åtta stycken som är godkända för avyttring. Varje riksdagsledamot och varje medborgare borde fundera över om alla dessa verksamheter är lämpliga för staten att äga.

Företagens närvaro på flera marknader riskerar faktiskt en osund konkurrens. Trots att vi har en lagstiftning som ska förbjuda statliga företag att just snedvrیدا konkurrensen och nyttja sin ställning har vi de senaste åren kunnat se en trend med en breddning av verksamheter som riskerar att ta marknadsandelar på bekostnad av privata aktörer.

De statliga företagens agerande riskerar därför att bryta mot konkurrenslagen, samtidigt som det ökar statens inflytande på de kommersiella marknaderna. Det är en utveckling i strid med Kristdemokraternas syn på ett statligt ägande.

Även myndigheter har på senare år gjort stora inbrott på den öppna marknaden genom att delta i upphandlingar med varor och tjänster. Där ger jag en släng av slev till våra samtliga partikollegor ute i kommuner och landsting som tycker att de bedriver fantastiskt bra verksamheter men inte har en tanke på att de samtidigt kan slå undan benen för befintliga privata aktörer som bedriver verksamheter inom exakt samma område.

Det här är allvarligt, för vi kan inte samtidigt som detta sker säga att det är viktigt att det startas och drivs nya företag och att vem som helst kan göra det i Sverige. The American dream har förvandlats till the Swedish dream. Men det är sannerligen ingen skön dröm man hamnar i om man samtidigt får en hel kommun med riktig styrka bakom som konkurrent.

I Landskrona väljer man till exempel att starta ett kommunalt tvätteri. Jag nästan väntade på att staten skulle göra det, och man har faktiskt nästan redan gjort det – dock inte i bolagsform. I stället väljer man att låta Kriminalvården gå ut på den öppna marknaden och erbjuda tvätteritjänster med så låga anbud att kommuner och landsting väljer att ta dessa anbud utan att se konsekvenserna för arbetstillfällena och privata företag.

Jag tycker att detta är oerhört allvarligt. Bolag ska vara bolag, myndigheter ska vara myndigheter och man ska inte leka affär om man inte kan driva affär.

Inte ens när jag var liten och hade en leksaksaffär med en liten kassaapparat och en liten kundvagn, där man kunde lägga äpplen och päron, fungerade det att inte gå till kassan och betala för sig. Men det är vad man gör i de här offentliga verksamheterna när man inte tar ansvar för att de som faktiskt har producerat varorna och försett affären med dem kanske inte får betalt.

Näringsministern, som är ansvarig för ägarpolitiken i det statliga ägandet av bolagen, och finansmarknads- och konsumentministern, som har ansvaret för förvaltningen av dem, bör överväga hur risken för konkurrens i högre grad ska kunna undvikas.

Bland de statliga företagen har vi till exempel Infranord AB, som jobbar med anläggningsarbete, och hur många gör inte det? Vi har Swedesurvey, som sysslar med lantmäteritjänster i utlandet, och så har vi min favorit: det ryska bolaget som ägs tillsammans med staden Sankt Petersburg.

Det sistnämnda har jag talat om ett antal gånger tidigare, men jag har aldrig kunnat få ett svar på vad det är som gör att vi fortfarande tycker att just detta bolag är värt att ha. Till vilken vinst och till vilken samhällsnytta har vi det?

Vi har också sett en trend med statliga företag som skapar inhouseverksamheter som agerar på den öppna marknaden, och det är inte i linje med bolagens uppdrag, anser vi.

Det kan vara intressant med en transparent översyn av de statliga bolagens aktiviteter i form av intern verksamhetsutveckling som sträcker sig utåt, mot och i konkurrens med andra aktörer. Där anser vi att alla myndigheter också bör göra en översyn av vilka verksamheter som just är konkurrerande med privata företag.

Det är det offentligas uppgift att ha något slags samhällsintresse, tycker jag. Det är viktigt att komma ihåg att det ska vara ett strategiskt viktigt ägande. Det ska finnas en poäng i att äga det för infrastrukturen, av säkerhetsskäl eller något annat som gör att vi i till exempel tider av kris ska ha särskild nytta av dessa bolag.

Fru talman! Avslutningsvis: Allt kanske inte ska ägas av staten, men det som ägs av staten ska i alla fall inte konkurrera med privata verksamheter.

(Applåder)

Anf. 11 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Penilla, för ditt anförande! Jag reagerade när du talade om att leka affär. Du ska få ett exempel där du får berätta om du tycker, som jag, att det är som att leka affär.

När apoteksverksamheten avreglerades dök det upp apotek lite varstans. Man kan titta på vad som har hänt. Att distribuera läkemedel, som var statens uppgift, har blivit dyrare. Och vi har apotek runt varje hörn här i Stockholm. Men tror du att de som bedriver apotek, vars kunder finns nära och som har bra marknadsandelar, skulle öppna ett apotek uppe i mina hemtrakter, till exempel?

Det här är något som man kan kalla, som du sa, att leka affär – leka affär med samhällets pengar där det inte hade behövts avreglering.

Jag har en fråga till. Vi var båda på ett seminarium i morse om gruvverksamheter. Om staten inte hade varit ägare till LKAB när krisen kom 1982–1983 och staten pungade ut med i den tidens pengar ungefär en och en halv miljard, tror du att man i början av 80-talet hade hittat de pengarna om privata aktörer hade ägt LKAB? Det såg inte ljus ut. Och tror du att de privata ägarna, om gruvan över huvud taget hade överlevt, skulle ha flyttat staden Kiruna, som man gör i dag?

Anf. 12 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! Tack, Birger Lahti, för frågorna!

När det gäller apoteken är jag väldigt glad över att vi numera kan köpa Ipren, näsdroppar och annat på Hemköp, på macken eller var det nu kan vara på tider som vi inte kunnat tidigare. Undersökningar har visat att man

har fått mer centralt belägna apotek än vad man någonsin haft tidigare, och inte minst fler apotek. Det innebär att när det blir fler verksamheter, som dessutom konkurrensutsätts, blir också prissättningen en annan. Det måste man inse. Det är också så att privata verksamheter, som inte får ett verksamhetsstöd, ändå måste dra in pengar så att det blir lönsamt att ha verksamheterna.

Om nu det här stödet, som både den förra och den nuvarande regeringen har lagt ut på kommersiella aktörer på landsbygden, hade kunnat gå till den här typen av, som jag tycker, samhällsviktiga verksamheter genom möjligheten att bedriva apotek på inte minst mindre orter hade vi verkligen fått dubbel nytta av medlen. Vad jag förstår kan man inte ta emot medlen, för då går det emot statsstödsregler och blir en massa diskussioner kring vilka typer av verksamheter som man kan stödja. Men lika viktigt som att skapa en servicepoint någonstans är det att kunna ha ett väl utvecklat apotek.

Som tur är finns det möjligheter att även få medicin hemskickad i dag. Men det hindrar ju inte att vi vill ha levande affärer och verksamheter på de små orterna.

Anf. 13 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Penilla, för svaret!

Apoteksombud har vi haft tidigare. Jag håller med om att man ska kunna hämta ut enklare mediciner. Redan för 30 år sedan hade vi varubussar som levererade mediciner, så det är inget nytt. Men kom inte och säg att det blev bättre service på landsbygden efter att apoteksverksamheten avreglerades! Det blev det inte – tvärtom. Men här i Stockholm och storstäderna kan man hitta ett apotek så fort man går runt hörnet. Det var där de etablerade sig, men om de skulle vara tvungna att ta ansvaret ute på landsbygden vore det inte intressant. Den delen av avregleringen har inte bidragit till att hela Sverige skulle ha fått bättre apoteksverksamhet, absolut inte.

Jag håller med om att det är bra att affärerna kan tillhandahålla receptfria läkemedel, men det har de också kunnat göra tidigare. Ombuden har funnits hela tiden.

Jag tackar ändå för svaret.

Anf. 14 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Fru talman! Så enkelt var det inte att handla receptfria läkemedel innan det för inte så många år sedan blev ändringar. Oavsett detta vidhåller jag min åsikt att det hade kunnat gå att göra mycket mer med de medel som är satsade på aktörer för att de ska kunna bedriva verksamheter på landsbygden. Det är jag övertygad om, så där har vi egentligen ingen motsatt uppfattning. Det gäller som sagt bara hur man hanterar den typen av stöd.

För att gå in på din andra fråga, Birger Lahti, om LKAB har du helt rätt. Det behövdes verkligen en statlig ägare till det stora gruvbolag som LKAB är för att kunna göra de satsningarna. Det finns ingen privat ägare för närvarande eller har funnits tidigare som har haft ekonomiska muskler att göra det som LKAB gör i dag. Det är skillnad i andra länder, där man har haft en annan lagstiftning när det gäller gruvhantering och inte minst ägande av den typen av verksamheter med tillstånd och så vidare. Där har

det från början funnits andra möjligheter att göra den här typen av investeringar över tid. Men det har man inte kunnat göra här utan ett statligt ägande. Det är jag säker på.

När det däremot gäller prospektering för nya verksamheter är jag mån om att företag ska våga starta och driva verksamheter i Sverige som gör att det blir hållbart över tid, miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Jag tycker att LKAB tar ett väldigt stort och bra ansvar där man är i dag. Men låt också andra företag gå in och ta samma ansvar om de vill satsa pengar på att vara i vårt land!

(Applåder)

Anf. 15 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Fru talman! De statliga företagen utgör en betydande del av det svenska näringslivet och spelar viktiga roller i samhället.

Vid de besök som jag själv gör på statliga företag och vid de samtal och möten jag har med medarbetare på olika nivåer är just stoltheten över att få företräda ett företag som ytterst ägs av svenska folket påtaglig. Med detta följer ansvar och respekt för uppdraget, och den verksamhet som sker bedrivs med det gemensamma bästa som utgångspunkt.

Deras betydelse för den samlade konkurrenskraften bör framhållas, och de ska ligga i framkant när det gäller hållbar utveckling, innovation, jämställdhet och ansvarstagande.

I det betänkande som kammaren i dag behandlar finns regeringens skrivelser 2017 års redogörelse för företag med statligt ägande och Riksrevisionens rapport om statens bolagsinnehav. I ärendet behandlas också 44 motionsyrkanden om statliga företag från allmänna motionstiden.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag att lägga skrivelsen från regeringen och Riksrevisionens rapport till handlingarna och avslag på motionerna.

I bolagsportföljen finns, som vi har hört, 48 hel- eller delägda företag, varav två är börsnoterade. Huvuddelen av dem drivs på affärsmässiga grunder och verkar på fullt konkurrensutsatta marknader. Vissa av bolagen har av riksdagen särskilt beslutade samhällsuppdrag, men merparten av företagen har det inte.

Utskottet välkomnar att regeringen har utvecklat innehållet i den årliga skrivelse som vi har fått oss till del och understryker vikten av att detta arbete fortsätter.

I skrivelsen går regeringen igenom Riksrevisionens rapport om aktualitet, motiv, syfte och mål med de statliga bolagsinnehaven.

I skrivelsen redogörs också för innehållet i verksamhetsberättelsen. Där finns information om förvaltningskostnader och interna kostnader. Det beskrivs också hur processen att nominera styrelseledamöter är uppbyggd.

I andra avsnitt behandlas ekonomiska mål och det hållbarhetsarbete som är en självklar del av verksamheten.

Fru talman! Bolagen med statligt ägande arbetar för att ligga i framkant inom hållbart företagande såväl socialt och ekonomiskt som klimatpolitiskt. Digitaliseringen är också en påtaglig utvecklingsmotor.

Låt mig i detta sammanhang få exemplifiera några företags aktiviteter inom dessa områden.

LKAB, Sveriges äldsta statliga bolag, arbetar framåtsyftande och utvecklingsinriktat. Företagets hållbarhetsarbete har synkroniserats med FN:s Agenda 2030, och en ny policy för mänskliga rättigheter, en uppdaterad uppförandekod och ny ledningsfilosofi har tagits fram. LKAB har tillsammans med SSAB och Vattenfall beslutat om ett initiativ för en framtida helt klodioxidfri stålindustri med vätgas som reduktionsmedel i stället för fossilt kol.

Swedavia vann pris för upphandling av biobränsle för samtliga tjänstresor. Under året upphandlades 450 ton biobränsle till företagets 15 000 flygresor.

Svenska Spel var under det gångna året det företag som noterade det starkaste resultatet. Spel under ordnade former med socialt ansvar ingår i uppdraget. Omtanken om kunden och strävan efter att minimera de negativa effekterna av spelande är en självklar del av verksamheten. Betydande insatser görs också för att på olika sätt stödja svensk idrotts- och ungdomsutveckling.

Vattenfall lanserade partnerbaserat laddnätverk. Tillsammans med partner i Sverige och Europa bygger Vattenfall laddnätverket Incharge med tusentals laddare för elbilar. Det ska göra det enkelt för företag, kommuner och lokala energibolag att erbjuda elbilsaddning för fler bilförare.

Vattenfall har också tillsammans med Postnord, Apoteket och Lernia anslutit sig till regeringens satsning 100-klubben. Det innebär att bolagen ska ta emot 100 nyanlända var under tre års tid och genom olika typer av praktik erbjuda en introduktion till den svenska arbetsmarknaden.

Almi har slutit avtal med Tillväxtverket om en grön riskkapitalfond. Fondens inriktning är green tech, grön teknik. Medfinansierare är Statens energimyndighet och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Apoteket utsågs till Sveriges mest hållbara företag 2017. Över 11 000 kunder fick i undersökningen bedöma hur Sveriges 286 största företag presterar inom miljöansvar och socialt ansvarstagande. Andra statliga bolag som placerade sig högt i denna rankning var Systembolaget som nr 8, SJ som nr 11 och Apoteksgruppen som nr 17.

Systembolaget startade ett samarbete med Arbetsförmedlingen för att erbjuda praktikplatser och subventionerade anställningar till människor med funktionsnedsättningar. Samarbetet baseras på att Systembolagets medarbetare ska spegla samhället i stort och att utanförskapet ska minskas.

En intressant nykomling bland statsföretagen är, som nämnts, Saminvest AB. Det bildades under det gångna året och ska genom investeringar i fonder i samarbete med privata intressenter finansiera innovativa företag med förutsättningar att växa. För svensk del handlar det om en nysatsning, men liknande modeller finns i Danmark, Tyskland med fler länder.

I fokus har också varit Postnord. Regeringens framgångsrika förhandlingar i ett ytterst svårt läge, föranlett av låsningar kring ägarförhållandet i den fusion som gjordes av den förra regeringen, gör att ett nytt kapitel kan inledas för företaget. Stora utmaningar återstår, men det finns ett handlingsutrymme för att blicka framåt och ta nya steg.

Fru talman! Jämställdhet är en självklarhet. Statens företag har tagit detta på största allvar och har de senaste åren lagt kraft på att uppnå jämställdhet mellan könen i tillsättandet av ledningspersoner. I sammanhanget kan nämnas att det i övriga börsnoterade företag alltjämt finns åtskilligt att göra för att komma upp i liknande nivåer som de statliga bolagen har på

detta område. Men det är så det ska vara. Staten ska vara en god och framåtsyftande ägare.

Fru talman! I debatten om statligt ägande uppstår ofta frågor om hur aktivt ägarskapet ska utövas. Ofta väcks opinion och läggs förslag om att ägarskapet ska vara av mer operativ natur. Det har vi även hört i dag. Det kan handla om lokala förutsättningar, regionala perspektiv, avkastning eller enskilda sakfrågor.

En del motioner lyfter fram dessa fenomen. Det är självfallet bra att de statliga företagens verksamhet är föremål för engagemang och framåtsyftande debatt.

I en motion från den samlade borgerligheten går man åt motsatt håll och vill sälja ut, privatisera, merparten av de statligt ägda företagen – åtminstone dem som saknar särskilt samhällsuppdrag. Kanske är LKAB, Vattenfalls nordiska verksamhet, Apoteket och möjligen Systembolaget de enda som på sikt kommer att vara kvar som statliga företag om denna motion förverkligas.

Visst är det uppfriskande med en kritisk hållning och att inte se det statliga ägandet som ett självändamål. Men i detta fall handlar det om långtgående privatiseringar som jag tror skulle missgynna svenska jobb, utveckling och tillväxt. De statliga bolagen ska ses som en tillgång för svenska folket, och de ska fortsätta att bidra till vårt gemensamma samhällsbygge många år framåt.

(Applåder)

Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Per-Arne Håkansson berättade att han hade varit ute på de statliga företagen och verksamheterna och känt av den stolthet som finns där. Det är bra och viktigt att man trivs på sin arbetsplats och att man ser framtidsutsikter och möjligheter.

Hur ser Per-Arne Håkansson på alla signaler som har kommit in, och vad har han att säga till alla dem som fortfarande sitter i en tystnadskultur och i ett mörkläggande? Det gäller Transportstyrelsens hantering av sin information, mutkulturer som vi har sett om på tv och, nu senast, sexuella trakasserier.

Öppenhet, jämställdhet, tolerans och respekt är oerhört viktigt.

Hur tänker Per-Arne Håkanssons parti agera? Det känns som att det behövs en genomlysning av mer än ett område i statens verksamheter för att man ska komma till rätta med detta och kunna vara ett föredöme.

Per-Arne Håkansson tog också upp Systembolagets och Arbetsförmedlingens fantastiska samverkan. Det vore jättebra om Arbetsförmedlingen också kunde leverera till det privata. Bland annat söker branschorganisationen Visita kockar, vilket det är brist på. Det efterfrågas arbetskraft, och det finns utbildningar. Men här har Arbetsförmedlingen inte kunnat leverera. Jag hoppas att man tar tag i det.

Sist men absolut inte minst: Per-Arne Håkansson visar stolthet över biobränslet och flyget. Det är kanske detta vi ska göra. 60 kronor i flygskatt, som ni talar om, innebär för Visby flygplats 29 800 000 minus.

Anf. 17 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Fru talman! Det finns en del frågor att fånga upp och som jag förstår att Ann-Charlotte Hammar Johansson har engagerat sig i på olika sätt.

När det gäller den första är det självklart viktigt att samhället totalt – de statliga företagen och regeringen men också privata företag – tar dessa händelser, situationer och förhållanden på största allvar, så som Ann-Charlotte Hammar Johnsson har beskrivit. Detta har regeringen gjort med styrka, både när det gäller det förstnämnda, Transportstyrelsen, och när det gäller den senare händelsen relaterad till Kungliga Operan och Dramaten. Man har agerat med tydlighet och styrka direkt och har markerat hur inriktningen för dessa verksamheter ska vara framöver. Man har också haft en konstruktiv hållning till hur man ska gå vidare.

När det gäller frågan om flygskatten är den såvitt jag förstår bortförd från dagordningen just nu. Det viktiga, som jag ser det, är att flyget blir en del av den hållbara utvecklingen. Det sker också mycket när det gäller utvecklingen av fossilfritt bränsle på flygsidan, vilket är bra.

Arbetsförmedlingen har ett uppdrag att förmedla arbete, och det sker aktiviteter kring detta, inte minst i samarbete med kommuner och företag på åtskilliga ställen i Sverige. Den satsning på extratjänster som nu har gjorts är ett exempel på när man intensifierar det arbete som Ann-Charlotte Hammar Johnsson efterlyser.

Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Per-Arne Håkansson!

Jag vill lägga till något i diskussionen om vad som behövs och om verksamheternas funktion både när det gäller enskilda personer som har kontakt med myndigheter och när det gäller företagare. Vi har till exempel fallet med den person som inte kunde få sitt körkort därför att hon hade för lång adress och som ombads att ändra den.

Man får hoppas att detta var en liten företeelse, men för den åkare som berörs kan det handla om hela verksamheten, som kan gå omkull. Det är jätteviktigt att man har en förståelse och begriper vad man gör när man sitter på sitt arbete. Jag tycker att det är väldigt märkliga signaler som ges när det kommer sådana besked.

Angående flygskatten sa jag att det inte blir något med den, men det hade kunnat bli det. Vad hade det då blivit? Jo, att man drar in där man har lite lägre kostnader för att flyga, med bra bränsle. Vi pratar teknikutveckling.

Nu kan Birger Lahti inte svara, men Vänsterpartiet tycker att man alltid missgynnar fel människor. Det hade varit precis dem som man hade lyckats skära ned på, för det hade blivit flygen mitt på dagen, när andra kan åka – de som ska till nära och kära och så vidare – som hade drabbats av ett sådant förslag. Om jag förstår rätt hade man inte låtit bli att lägga fram det om det inte hade funnits ett tryck från oppositionen, så det var bra att man tog vara på det tillfället.

Teknisk utveckling är jätteviktigt, men vi talar alltid om det som inte ska vara. Det verkar som att det ibland inte är tekniken som gäller utan något annat, en form av ideologi, i stället för att se vad man kan göra – man kan ha drönare och arbeta med länsstyrelser. Teknikens utveckling är jätteviktig för framtiden, men det verkar som att ni arbetar med partier som sätter stopp för detta.

Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag lyssnade noga på det resonemang som Ann-Charlotte Hammar Johnsson förde, men jag hörde inga argument som på något sätt skulle lyfta fram att denna typ av problematik hade varit mindre med minskat statligt ägande och mer privatisering. Tvärtom tror jag att det hade varit sämre, för då hade vi haft mindre möjligheter att påverka och agera där det behövs. Det är en viktig sak att vi har god kontroll och ordning och reda i de verksamheter som vi bedriver.

Anf. 20 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag har en fråga till Per-Arne Håkansson som rör SBAB.

Jag undrar: Varför ska vi äga den statliga affärsbanken SBAB när det redan finns många andra affärsbanker och när SBAB bara verkar i halva Sverige?

Anf. 21 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Fru talman! SBAB är en välskött bank som tar ett stort samhällsansvar och också ett stort ansvar för de affärer man gör. Förutom att SBAB har bolåneverksamhet går det att ha sparkonton, där jag tror att räntan är bättre än hos många andra banker.

Statens utgångspunkt att ha kontroll och se till att SBAB sköts på ett bra sätt är viktig. Vi har sett hur det har gått för de banker som staten helt har tagit händerna ifrån. Ta det senaste exempel med Nordea! Där tog det inte många år innan banken lämnade landet.

Det finns anledning att resonera kring dessa argument och se SBAB som en tillgång för Sverige och svensk utveckling.

Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik:

Fru talman! Per-Arne Håkansson har säkert rätt i att SBAB är välskött och tar ansvar för de kunder man har. Problemet är att en statlig bank bara bestämt sig för att strunta i halva Sverige och att de företag och människor som finns norr om Dalälven inte är intressanta, utan man ska verka i Stockholm, Göteborg, Malmö och de större högskoleorterna söderut.

Att ta ett samhällsansvar rimmar ganska illa med att lämna halva landet åt sitt öde. Det är nämligen så att i norra delen av Sverige är det väldigt svårt att låna pengar från banken. Det finns väldigt lite riskkapital, och det är sårbart. Detta är en stor utmaning för företagen i den delen av landet.

Jag vet inte om jag håller med Per-Arne Håkansson om att statens bank tar ett samhällsansvar när man faktiskt ignorerar halva Sverige. Jag vill ha ett svar på detta: Är det verkligen att ta ett stort samhällsansvar när man struntar i de människor som bor norr om Dalälven?

Anf. 23 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att Helena Lindahl använder lite väl brutala uttryck i sammanhanget. Det finns ingenting i SBAB:s informationsmaterial om att man skulle utestänga vissa delar av landet.

Jag har svårt att se att något skulle förändras om vi skulle välja att privatisera SBAB. Risken är att det inte alls hade blivit den utveckling som Helena Lindahl strävar efter. Jag tror att det är bättre med ägardialog och

Anf. 24 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Utgångspunkten för att staten ska äga bolag är att man genom ägandet kan bidra till en samhällsutveckling som inte bara baseras på vinst. De statliga bolagen kan och bör vara med och bidra till ett bättre samhälle genom större socialt och miljömässigt ansvarstagande. Därför menar jag att det statliga ägarskapet kräver ett stort engagemang och tydliga mål. På båda dessa punkter finns ett stort engagemang från den rödgröna regeringen.

Regeringen har arbetat för att staten ska vara en aktiv ägare och en professionell förvaltare så att de statliga bolagen ger god avkastning till svenska folket. För staten som ägare är det centralt att bolagen bedriver sin verksamhet så att ett långsiktigt värdeskapande uppnås. Det är betydelsefullt att ge bolagen möjlighet att utvecklas och växa och att med ett balanserat risktagande skapa värde för ägaren. Den aktiva förvaltningen ska ske på ett professionellt sätt, och värdeskapande ska vara det övergripande målet.

Miljöpartiet har under lång tid drivit frågan om att de statliga bolagen bör vara föregångare när det kommer till hållbar utveckling. Regeringen levererar även på denna punkt. Regeringen har varit tydlig med att ett proaktivt och integrerat hållbarhetsarbete bidrar positivt till bolagens utveckling. Detta är helt centralt för ett bra ägarledarskap.

Genom att den statliga bolagsportföljen är en stor och viktig del av svenskt näringsliv totalt kan bolagens agerande tjäna som gott exempel för andra företag. Områden där vi i styrningen av de statliga bolagen har gått före är, som tidigare har nämnts, krav på hållbarhetsrapportering och tydliggörande av förväntningar på bolagens arbete när det gäller hållbarhet och specifikt Parisavtalet.

Regeringen har höjt ambitionsnivån för bolagens arbete genom att Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen har inkluderats i ägarpolitiken för att tillsammans med de internationella riktlinjerna vägleda bolagen i deras arbete. Det strategiska hållbarhetsarbetet är något som märks tydligt hos bolagen, och det är ett bevis på att vi verkligen är på väg åt rätt håll i detta arbete.

Låt mig ta ett tydligt exempel. Samhall har under de senaste åren arbetat målinriktat och strategiskt med sitt hållbarhetsarbete inom miljöområdet, det sociala området och det ekonomiska området. Vi kan tydligt se effekten av detta. Det har lett till en tydlig minskning av koldioxidutsläppen, till en minskning med 20 procent av energianvändningen och till en nästan helt jämn könsfördelning bland de anställda, och det har skapats tiotusentals jobb tillfällen för personer som annars hade stått långt utanför arbetsmarknaden. För detta fick man för två år sedan ta emot European Business Awards för Europas mest hållbara företag, och i år var Samhall även nominerat till priset Hållbart Ledarskap som delas ut av näringslivets miljöchefer. Detta är ytterligare ett bevis på att vi är på väg åt rätt håll och att de statliga bolagen gör skillnad.

Miljöpartiet har särskilt drivit just frågan om jämställdheten i bolagen. Staten ska självklart vara en god förebild även i detta avseende. Fler kvinnor i ledande positioner innebär en större mångfald och bättre möjligheter att uppnå jämställda löner och villkor generellt.

Detta är ett arbete som den rödgröna regeringen nu har intensifierat. Det sker bland annat genom att man arbetar med ägarstyrning för att uppnå en balanserad könsfördelning i ledande befattningar i de statliga bolagen.

Den nyligen beslutade ägarpolicyen innehåller flera krav inom jämställdhetsområdet, som ställs på de statliga bolagen. Här berörs arbetet med styrelserekrytering, som syftar till att säkerställa en jämn sammansättning av styrelserna.

Det framgår exempelvis att enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad styrelsenomineringsprocess för bolag med statligt ägande ska tillämpas och att andelen kvinnor respektive män i styrelserna ska vara minst 40 procent. I Regeringskansliets arbete med styrelsenomineringsprocessen ingår också en löpande utvärdering av samtliga bolags styrelser.

Fru talman! Jag känner mig trygg med det ansvar som de statliga bolagen i dag tar för vår gemensamma välfärd och för våra miljö- och klimatmässiga utmaningar. Det är uppenbart att bolagen gör viktiga hållbarhetsavtryck.

Vi kan se vattenkraftsbolag i ett gemensamt initiativ för bättre vattenmiljö. Vi kan se hur SSAB, LKAB och Vattenfall har bildat ett gemensamt bolag för att fortsätta driva initiativet Hybrit framåt, för en fossilfri stålproduktion. Vi kan se att Swedfund och Scania nu har etablerat ett partnerskap för att utveckla och främja användandet av förnybart bränsle i Indien. Vi kan också se att SJ utsågs till Sveriges grönaste varumärke förra året.

Detta var några exempel som jag valde att lyfta fram för att belysa det viktiga arbete som görs hos de statliga bolagen. Som sagt gör det mig trygg, och det visar att vi är på rätt väg.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

Anf. 25 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar dig, Lorentz Tovatt, för ditt anförande. Jag reagerade på det sista som du sa om Vattenfall. Ditt parti svek miljön rejält när det gäller brunkolsverksamheten i Tyskland med tanke på det som ditt parti alltid har stått för.

Du lyfter fram bra exempel som jag håller med om. Men jag vill ställa en fråga till dig när det gäller en motion som vi har väckt. Jag vet inte om du någonsin har besökt Vuollerim och Jokkmokk och den torrlagda älvfåran som är 17 kilometer. Ingen annanstans i världen kan man se något sådant. Vad skulle det kosta för Vattenfall att låta 2 procent av vattnet tappas – en tapp, som man säger? Man skulle till och med kunna använda vattnet lite grann i produktionen i tunneln när man tappar det. Vi vill att det ska utredas. Är inte Miljöpartiet alls intresserat av det? Jag hör ingenting om det. Du lyfte fram Vattenfall som är ett statligt bolag. Man skulle helt klart med direktiv kunna säga att Vattenfall ska utreda detta. Hur mycket skulle det kosta? Det skulle ge lite grann tillbaka till dessa orter. Jokkmokk har elva kraftstationer som Vattenfall äger.

Besök Vuollerim och Jokkmokk någon gång om du inte har gjort det, så att du får en bild av detta. Hur ser Miljöpartiet på detta?

Anf. 26 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar Birger Lahti för frågan.

Det finns naturligtvis flera dilemman när det gäller statligt ägande. Ett av de mest grundläggande är avvägningen mellan affärsmässighet och olika typer av hänsyn.

Jag kan bara konstatera att Vattenfall är ett typexempel på ett statligt bolag som under många år har gjort ohållbara investeringar. Det har skett framför allt nere på kontinenten i Europa. Det är något som mitt parti har motsatt sig varje gång som det har skett. Det har vi även behövt hantera i regeringsställning.

Samtidigt vet du och jag att vi också måste ta hänsyn till affärsmässigheten. Den innebär ofta att bolag kan fatta beslut som kanske känns fel och som går emot ditt och mitt parti. För att ändra det krävs det stora förändringar i ägardirektiv. Om ägardirektiven skulle tas upp i riksdagen är jag inte så säker på var det skulle landa. Det skulle kanske leda till en ännu värre situation.

Anf. 27 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Men det är en sak som inte stämmer i det som du berättade om, Lorentz Tovatt. Regeringen hade kunnat stoppa brunkolsverksamheten. Det har framgått efteråt. Man hade inte behövt komma till riksdagen. Regeringen hade kunnat stoppa den affär som Vattenfall gjorde. Det som du säger stämmer alltså inte.

En utredning om kostnaderna för att skapa förutsättningar för att tappa vatten i den torrlagda älvfåran mellan Vuollerim och Jokkmokk, som tas upp i vår motion, är inte heller något som man inte skulle kunna förhandla med Vattenfall om.

Ditt parti brukar ofta nämna biologisk mångfald. Du kan använda det ordet nu om du vill.

Anf. 28 LORENTZ TOVATT (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar dig, Birger Lahti, för detta replikskifte. Du lyfter fram aspekter som jag som grön naturligtvis brinner för och i stor utsträckning håller med dig om.

Samtidigt ska vi vara medvetna om att det mandat som regeringen har att förvalta de statligt ägda bolagen kommer från riksdagen. Det finns ramar för vad man faktiskt kan göra inom detta mandat.

Det är klart att det var möjligt att ta ett särskilt regeringsbeslut och säga nej till en affär. Rent juridiskt hade det varit möjligt att ta ett sådant beslut. Men det handlar om riksdagens mandat i denna fråga, och det var mycket tydligt under den period då detta beslut var aktuellt att det fanns en helt annan majoritet i riksdagen. Då var det helt enkelt inte möjligt att gå denna väg.

Med detta sagt vill jag säga att jag tycker att dina frågor visar på ett av de stora och viktiga diskussionsområdena när det gäller statligt ägande. Det är just när ägandet kommer i konflikt med andra värderingar. Det är någonting som jag tycker att vi behöver diskutera mer.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 8.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.39 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 7 Frågestund

Anf. 29 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden hjärtligt välkomna. Frågor besvaras i dag av arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson, statsrådet Sven-Erik Bucht, statsrådet Åsa Regnér och miljöminister Karolina Skog.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Polisernas arbetsmiljö och polisiär närvaro i hela landet

Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ylva Johansson. Krisen inom svensk polis har inte undgått någon. Den allt grövre kriminaliteten gör att resurserna inte räcker till, och detta drabbar framför allt människor som bor på landsbygden och som har långt till en polisstation.

Tyvär kommer större delen av Västmanland att bli i princip tom på poliser framöver. En av anledningarna är att poliserna känner sig otrygga efter skottlossningen mot en polismans hem i Västerås. Dessutom läggs allt brottsförebyggande arbete på is. Polisen säger själv att det kommer att få stora konsekvenser för länet.

Mina frågor till statsrådet är därför: Vad avser regeringen att göra för att säkerställa att polisernas arbetsmiljö förbättras? Hur säkerställer regeringen polisiär närvaro och trygghet i hela landet?

Anf. 31 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi behöver poliser, och vi behöver fler poliser för att upprätthålla trygghet och lag och ordning.

Låt mig säga att det angrepp mot en polismans hem som Jessica Polfjärd tog upp verkligen är ett fruktansvärt brott, och det är mycket allvarligt.

Att utbilda poliser tar tid. Vi utbildar nu fler och fler poliser, och vi öppnar också nya polisutbildningar för att ytterligare kunna få fram ännu fler poliser. Vi gör mycket kraftiga utökningar av resurserna till polisen,

redan nästa år med över 2 miljarder och kommande år med upp till 7 miljarder i nya pengar till poliserna. Vi gör alltså stora satsningar för att kunna stärka polisen.

Det handlar om att både utbilda poliser och anställa annan personal som kan avlasta polisen för att få den nödvändiga tryggheten i hela landet och i alla län, även i Västmanlands län.

Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret även om det inte riktigt svarar på vad som görs i dag. Vi vet att utbildning tar tid och att det även i framtiden kommer att behövas fler poliser. Frågan kvarstår: Vad görs för att i dag säkerställa att vi har en trygghet att lita på i hela landet?

Anf. 33 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jessica Polfjärd frågar också vad vi gör för arbetsmiljön för poliserna.

Regeringen har gjort stora satsningar på arbetsmiljöarbetet. Låt mig ta några exempel. Vi har kraftigt höjt resurserna till Arbetsmiljöverket med över 125 miljoner kronor årligen. Vi har tagit fram en ny arbetsmiljöstrategi med bland annat en nollvision mot dödsolyckor. Vi har också tillfört resurser till arbetsmiljöforskningen, och vi kommer att inrätta en ny myndighet som ska sprida kunskap om arbetsmiljöarbete.

Sexualbrott och kartläggning av gärningsmäns ursprung

Anf. 34 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Den senaste nationella trygghetsundersökningen presenterades nyligen. I den konstaterades att antalet utsatta för brott har ökat från föregående mätning. Ett av de allvarligare brotten, som också visar störst ökning, är andelen utsatta för sexualbrott. Att andelen sexualbrott har ökat så kraftigt de senaste åren sammanfaller väl med de uppmärksammade sexualbrotten i samband med festivaler och andra offentliga tillställningar.

Herr talman! I dessa sammanhang har unga män med utländsk bakgrund varit överrepresenterade bland gärningsmännen i de berättelser som har framkommit. Sverigedemokraterna är det enda parti som i riksdagen driver att ge Brottsförebyggande rådet ett nytt uppdrag för att kartlägga sexualbrott och ursprung. Även Moderaterna har visat stöd för en sådan utredning. I morse yrkade de dock avslag på ett sådant förslag.

När vi nu har haft en sådan historiskt intensiv migration till Sverige, Ylva Johansson, är det då inte dags att ta fram ny statistik så att vi kan fortsätta bekämpa sexualbrotten med bra faktaunderlag?

Anf. 35 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den senaste nationella trygghetsundersökningen visar på en mycket allvarlig ökning av sexualbrott. Inte minst mot denna bakgrund krävs en kraftsamling för att säkerställa att vi kan vända utvecklingen och ge kvinnor trygghet att inte behöva utsättas för brott och om brott ändå

sker att de verkligen bli utredda och beivrade så att förövarna blir bestraffade. Vi måste ha ett rimligt sätt att hantera detta.

Mot denna bakgrund planerar regeringen en av de större reformerna inom justitieområdet. Man kan räkna med att en ny proposition kommer i närtid, och den handlar om en ny sexualbrottslagstiftning. Bland annat inför vi samtycke. Vi stärker brottsoffrens ställning, och vi vidtar flera andra åtgärder för att komma till rätta med en mycket allvarlig utveckling.

Anf. 36 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Jag kan ha viss förståelse för att en regering som bär ansvar för en misslyckad migrationspolitik inte vill ta fram statistik som bekräftar just det, men detta är ett agerande som långt ifrån är ansvarsfullt. Att som regering nöja sig med det faktum att män är den enda gemensamma nämnaren bland gärningsmännen vid sexualbrott gör också att insatserna mot sexualbrott blir oerhört trubbiga. Att inte ta fakta på allvar när det gäller sexualbrott är ett tydligt svek mot alla dem som utsätts för sådana brott.

Anf. 37 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det handlar om att ta brotten och brottsoffren på allvar. Jag tror inte att någon kvinna som blir utsatt för sexuella övergrepp eller våldtäkt blir gladare över att man vet gärningsmannens härkomst eller etnicitet; man vill säkerställa att det inte sker. Och om det sker ska gärningsmannen straffas. Detta tänker regeringen se till.

(Applåder)

Förutsättningarna för svensk livsmedelsproduktion

Anf. 38 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Bucht.

Svensk livsmedelsproduktion ska öka. Den ska bli mer konkurrenskraftig, än mer hållbar och mindre sårbar. Detta fattade riksdagen beslut om i juni när livsstrategins mål till 2030 klubbades igenom.

Många företagare inom livsmedelskedjan upplever dock i dag att myndighetskontakter snarare är hämmande än bidrar till företagets utveckling. Kontakter med myndigheter ska inte vara något som man som företagare räds inför. Det är viktigt att myndigheter inte bara har i uppgift att kontrollera utan också stödja och bidra till utveckling.

För att fler människor ska vilja starta och driva företag i livsmedelssektorn är det viktigt att krånglet, otryggheten och administrationen minskar. Processerna behöver anpassas till företagets verklighet, inte till myndigheterna. Det behövs ett mer dialogbaserat agerande.

Hur arbetar regeringen för att säkerställa att myndigheterna bidrar till att de långsiktiga målen till 2030 uppfylls och att svensk livsmedelsproduktion kan öka?

Anf. 39 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):
Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Vi har i den nationella livsmedelsstrategin slagit fast att vi ska öka vår livsmedelsproduktion, och det ska göras på många olika sätt. Det handlar om att öka företagens konkurrenskraft och minska byråkratin. Det ska bli enklare att starta företag och att söka tillstånd. I allt detta finns många olika delar.

När det gäller förenklingar har till exempel Jordbruksverket haft en förenklingsresa. Detta har också utvidgats så att Jordbruksverket gör det här tillsammans med Tillväxtverket och Livsmedelsverket, så att man jobbar med frågorna gemensamt.

Det finns många olika parametrar, men det viktiga är nu att vi ökar vår livsmedelsproduktion och gör det på ett hållbart sätt.

Anf. 40 KRISTINA YNGWE (C):
Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det jag efterfrågar är tydliga direktiv från regeringen gentemot myndigheternas agerande. Det finns till exempel redan i dag främjandeuppdrag för Jordbruksverket om att bidra till utveckling för näringen. I samband med beslutet i juni fattade dessutom riksdagen beslut om att regeringen ska ge ett främjandeuppdrag till de myndigheter som har koppling till livsmedelsproducerande verksamheter.

Är detta med främjandeuppdrag något som regeringen kommer att göra nu när regleringsbrevet skrivs?

Anf. 41 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag vill inte föregå de regleringsbrev som vi just nu jobbar med och som vi inom kort ska lämna över till myndigheterna, men främjande frågor är givetvis väldigt viktiga. Våra myndigheter har också fått främjandeuppdrag när det gäller det här. Det är också mycket tydligt att myndigheterna jobbar intensivt med att förverkliga livsmedelsstrategin och har tagit den till sig i sitt dagliga och vardagliga arbete.

Rätten till personlig assistans

Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Försäkringskassan har tillfälligt stoppat tvåårsomprövningarna för dem som har personlig assistans från staten. Det här har varit otroligt viktigt för dem som precis var i fas att få sina assistanstimmar in-dragna. En del hade redan fått besked om att det skulle ske. Men för alla dem som precis innan fick beslutet om att deras assistans blivit indragen har situationen inte ändrats. För alla dem som söker för första gången har situationen inte heller ändrats. Det skapar en enorm ojämlikhet för människor som har samma behov men nu inte får samma rättigheter.

Min fråga till statsrådet är: Vilket är regeringens besked till alla dem som trots den här tillfälliga respiratoriska lösningen nu inte kommer att få det stöd de behöver?

Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Jag tackar Emma Henriksson för frågan. Det stämmer att vi gör ett antal saker när det gäller personlig assistans i ett paket som vi nyligen presenterade. För att människor inte ska få sina liv söndertrasade och för att säkerställa att man inte behöver känna oro och oförutsägbarhet i en för välfärden så här viktig lagstiftning återställer vi den dom om väntetid och beredskap som föll i juni. Vi lagstiftar också om att frysa tvåårsomprövningarna för personer som har personlig assistans.

Som Emma Henriksson vet har det fallit ett antal domar som har ändrat rättspraxis under ett antal år. Jag tar i december emot två genomlysningar som gäller effekterna av några av de här domarna samt vilka insatser personer som inte har fått statlig assistans har fått. Jag kommer att återkomma då.

Anf. 44 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Det här tillfälliga stoppet och de här tillfälliga lösningarna handlar som sagt om sommarens dom, men än så länge finns inget besked från regeringen om att man vidtar samma åtgärder för de andra och genomför helt nödvändiga lagändringar för att ge människor det de har rätt till när det gäller de tidigare domarna. Vilket är svaret till just de personerna, som inte hjälps av den här tillfälliga lösningen utan här och nu faktiskt inte får det stöd de behöver?

Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Vi fryser tvåårsomprövningarna för personer som har personlig assistans. Som Emma Henriksson vet är det här en rättighetslagstiftning. Om tvister uppstår om vad som gäller faller vägledande domar som måste genomföras, vilket myndigheten också gör. Jag har till skillnad från den tidigare regeringen bett om genomlysning av effekterna av de här domarna. Resultatet får jag i december, och då kommer jag att återkomma om hur vi ser på detta.

Resultatet av det sociala toppmötet i Göteborg

Anf. 46 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson.

Förra veckan var statsminister Stefan Löfven och EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker värdar för ett viktigt toppmöte i Göteborg. Under toppmötet mötte stats- och regeringschefer arbetsmarknadens parter och andra nyckelaktörer för att diskutera hur man kan främja rättvisa jobb och tillväxt. Med anledning av detta undrar jag hur statsrådet skulle beskriva resultatet av toppmötet.

Anf. 47 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det var ett väldigt bra toppmöte i Göteborg. Jag skulle beskriva det som en stor framgång. I princip alla EU:s stats- och regeringschefer och andra EU-ledare samlades. Den stora förändringen var att man efter nästan tio års tid då frågor om åtstramningar och budgetfrågor har

varit högst på EU:s dagordning nu är överens om att sätta frågor om minskade klyftor högst på EU:s dagordning. Det handlar om vanliga människors arbets- och levnadsvillkor.

Sedan förstår ju alla att det naturligtvis inte är EU som har de huvudsakliga instrumenten för att kunna påverka människors arbets- och levnadsvillkor; dessa finns huvudsakligen på nationell nivå. Inte minst är till exempel arbetsmarknadens parter viktiga aktörer i detta. Därför var också arbetsmarknadens parter med på mötet. Vi hade även ett socialt treparts-toppmöte dagen innan. De är viktiga aktörer för att kunna påverka människors arbetsvillkor.

Anf. 48 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. En viktig del i diskussionen om EU:s framtid är, som statsrådet också påpekat, hur våra samhällen kan bli bättre och rustas för att hantera dagens och framtidens utmaningar och möjligheter. Det handlar om rättvisa arbetsvillkor, tillväxt för alla, lika möjligheter och en välfungerande social dialog. Med det som utgångspunkt undrar jag hur frågorna om arbets- och levnadsvillkor för vanliga människor kommer att tas vidare i EU-samarbetet.

Anf. 49 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! När det gäller EU-samarbetet har kommissionen aviserat att man kommer att väga in slutsatserna från proklamationen och den sociala pelaren i arbetet med terminen – som snart kommer att presenteras av kommissionen – och de frågor som är kopplade till detta. Men jag vill igen betona att varje medlemsland måste ta huvudansvaret för verkliga framsteg när det gäller människors arbets- och levnadsvillkor och göra det tillsammans med andra aktörer, till exempel arbetsmarknadens parter och i Sverige även kommuner och landsting.

Teknik för att lagra koldioxid

Anf. 50 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Sverige har antagit mycket ambitiösa klimatmål, och det är bra, för klimathotet är akut. Om vi ska nå målen måste våra åtgärder vara klimatsmarta och effektiva. Vi har inte tid och råd med omvägar på vår väg mot klimatmålen.

I dag står transportsektorn för en tredjedel av utsläppen och basindustrin för en tredjedel. För att nå klimatmålen krävs alltså kraftfulla minskningar av utsläppen inom de här sektorerna. Det finns spännande tankar kring till exempel fossilfri stålproduktion, men planerna ligger långt framme i tiden. Ledande klimatforskare menar därför att vi behöver satsa på en teknik för att fånga in och ta hand om koldioxiden, så kallad CCS-teknik. Därför skulle jag gärna vilja höra miljöministerns syn på möjligheterna med CCS.

Anf. 51 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det är varje gång fantastiskt glädjande att höra det upprepade stödet från riksdagen för en aktiv klimatpolitik, ett upprepanande av

principerna bakom klimatlagen och inte minst ett konstaterande av att det är bråttom. Vi måste agera och involvera alla samhällssektorer i arbetet, inklusive processindustrin, som kom förvånansvärt sent upp på banan men nu verkligen är aktiv. Regeringen har därför tagit initiativ till Industriklivet för att arbeta tillsammans med processindustrin.

I de internationella diskussionerna finns också försiktiga nosande diskussioner om huruvida åtgärderna kommer att räcka eller om vi behöver göra mer för att stärka markernas förmåga att ta hand om koldioxid, eventuellt också med tekniska medel. Vi har ännu inga tydliga rekommendationer från IPCC eller våra myndigheter om att göra så.

Anf. 52 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Ministern hänvisar till Industriklivet, men det är ännu inte någon som riktigt vet vad det innebär. Konjunkturinstitutet har bedömt att det är en ineffektiv åtgärd. Vi har lyssnat på de ledande klimatforskarna, som förespråkar CCS-teknik. Därför gör vi en särskild satsning på 75 miljoner för en CCS-strategi. Jag hoppas att regeringen också lyssnar på de här ledande forskarna.

Anf. 53 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det är verkligen tråkigt att Moderaterna inte går med regeringen och processindustrin i ett initiativ för att sikta riktigt högt och långt och våga starta ett arbete trots att man inte vet exakt var det landar. Det är en otroligt hög ambitionsnivå att säga att vi ska kunna ha fossilfritt stål i Sverige. Ingen i världen vet exakt hur det ser ut. Men vi har satt en gemensam målbild och har startat ett gemensamt arbete. Kom med oss i det i stället!

Mål för minskade utsläpp från konsumtion

Anf. 54 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöminister Karolina Skog. I morgon inleds något som kallas Black Friday. Då ska hela Sverige gå ut som en man och en kvinna och konsumera till extra låga priser.

Det finns dock de som måste betala priset för den ständigt ökande konsumtionen. Det är till exempel människor i Indien, Bangladesh och Kina där en stor del av våra prylar tillverkas och där utsläppen i allt större utsträckning äger rum. Om alla konsumerade som vi svenskar skulle vi behöva fyra jordklot till. Det är helt ohållbart.

Forskare, miljöorganisationer och många andra menar att ett effektivt sätt att minska utsläppen från vår konsumtion vore att sätta upp mätbara och uppföljbara mål för att minska konsumtionens utsläpp.

Jag vill fråga ministern: Avser ministern att lägga fram förslag på mätbara och uppföljbara mål i syfte att minska växthusgasutsläppen från vår konsumtion?

Anf. 55 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag delar helt Jens Holms bild att det är viktigt att vi inte bara diskuterar och har åtgärder för de klimatutsläpp och miljöutsläpp som

uppkommer av produktion som sker i Sverige. Det är också viktigt att vi tittar närmare på effekten av den konsumtion som sker i Sverige.

Många för fram idén om mätbara och uppföljbara mål för den delen. Då är det viktigt att vi koncentrerar oss på det mätbara. Regeringen hade i vårbudgeten en bilaga om just den frågan. Vi kan konstatera att vi ännu inte har de metoder som gör att vi kan mäta detta i tillräcklig grad så att vi kan sätta ett mål och vet att vi kan mäta det.

Vi behöver göra ett grundarbete så att vi kan få en mätbarhet. När vi har det på plats ser jag absolut att det kan vara dags. Jag hoppas också att vi kan få ett mål på plats.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vet inte om alla vetenskapsmän och vetenskapskvinnor håller med miljöministern i det avseendet. Vi vet att Naturvårdsverket redan i dag samlar in uppgifter om utsläppen från vår konsumtion.

När vi i Vänsterpartiet senast lade fram ett förslag om att vi skulle ha mätbara och uppföljbara mål för konsumtionens utsläpp röstade tyvärr Miljöpartiet ned det.

Jag vill fråga miljöministern: När tror miljöministern att vi kan få förslag på mätbara och uppföljbara mål för konsumtionens utsläpp?

Anf. 57 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Regeringen har tagit initiativ som lägger grunden för att komma vidare och hitta metoder där vi mäter miljöeffekten av den konsumtion som sker i Sverige. Några av uppdragen har gått till Statistiska centralbyrån. När vi nu skriver regleringsbrev tittar vi på vilka som bör ta nästa steg framåt. Det viktiga är att vi tar tydliga steg framåt och ser till att vi får bättre metoder på plats. När vi har det ska vi sedan analysera de politiska styrmedlen.

Effekterna av neddragningarna inom personlig assistans

Anf. 58 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Åsa Regnér.

Statsrådet upprepar ständigt att inga politiska signaler eller beslut ligger bakom de mycket negativa förändringar som har skett i den personliga assistansen inom LSS. Det är enbart Försäkringskassans rättsliga bedömningar utifrån tre domar som har ändrats.

Regeringen började skicka signaler till myndigheten under hösten 2015 som stadfästes i skrift i regleringsbrev för 2016, och signalerna har sedan fortsatt. Effekterna är tydliga.

Förra veckan hade statsrådet en presskonferens om tänkta lagförändringar som kan komma. Det tog Försäkringskassan ungefär 24 timmar att ändra sin rättstillämpning och sina rutiner, detta utan att det egentligen har hänt något i sak.

Min fråga är: Har statsrådet ändrat uppfattning om signalpolitikens innebörd och betydelse? Vad är statsrådets uppfattning om neddragningarnas egentliga effekter?

Anf. 59 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Bengt Eliasson!

För mig är det viktigt att människor har förutsägbarhet och känner att viktiga trygghetssystem står på deras sida och att de förstår vad de innebär och vad som ska hända. Ett av de systemen är personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ett antal domar har fallit. Det är inte regeringen som har styrt domstolarna. Det är inte heller regeringen som har styrt myndighetens tolkning av domstolsutslagen. Det får den inte enligt grundlagen, och det har heller inte skett.

Dessutom har vi sagt att vi fryser tvåårsomprövningarna för att minska effekterna av domarna som har fallit och återställer efter den dom som kom i somras för att minska effekterna.

Jag tror att du frågar om effekterna av de domar som föll tidigare än i juni i år. Jag kommer att få underlag i december om effekterna av dem. Jag kommer då att återkomma om det.

Anf. 60 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Har uttalanden i medierna från en domare i Högsta förvaltningsdomstolen haft någon betydelse för Försäkringskassans ändrade rättstillämpning och den diskrepans som nu möjligen uppdagats mellan dömande och tillämpande makt? Har det påverkat statsrådets inställning i framtagandet av ny lagstiftning?

Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! När man har en rättighetslagstiftning tolkas den genom domstolsutslag som regeringen inte kan eller ska lägga sig i. Det gäller också myndighetens tolkning av dem. Jag recenserar inte vare sig vad domaren sa eller vad myndighetschefen sa. Däremot är det olyckligt att vi har en sådan debatt.

Jag vill att människor ska känna att någon tar ansvar när effekterna blir så stora i människors liv. Därför har jag bett om underlagen, och därför har vi vidtagit åtgärderna.

EU:s nya förordning om ekologiskt jordbruk

Anf. 62 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Sven-Erik Bucht.

I måndags fattade EU:s särskilda jordbrukskommitté ett beslut om en ny förordning för ekologiskt jordbruk. Reglerna i förordningen har diskuterats länge. Den svenska regeringen har arbetat hårt för att få bort nya regler som försvårar för den svenska ekobranschen. Svenska miljöorganisationer och lantbrukarorganisationer som Ekologiska Lantbrukarna och LRF har också varit mycket aktiva i arbetet.

Sverige har haft framgång i förhandlingarna. Men jag vet att detta till trots hade regeringen helst sett att förslaget hade skrotats i måndags och var också beredd att rösta emot det om det funnits en majoritet för det. Jag vill därför fråga Sven-Erik Bucht om vilka saker i den nya förordningen som kan ställa till problem för den svenska ekoodlingen.

Anf. 63 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):
Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Låt mig först framhålla att det varit en långdragen process under ett antal år. Sverige har hela tiden varit kritiskt till förordningen. Men tyvärr har det inte funnits någon blockerande minoritet. Det har gjort att vi har bedömt situationen som att vi måste förhandla, förbättra och rädda vad som räddas kan.

Vi har lyckats i flera avseenden. Det gäller exempelvis att avhorningen fortsätter att vara tillåten. Men det finns en problembild exempelvis när det gäller avgränsade bäddar inom växthus. Där har vi ändå lyckats få en tidsfrist på tio år. De avgränsade bäddarna kan användas under tio år för odling i växthus. Kommissionen kommer också att ta fram en rapport inom fem år där vi kan se om vi möjligen kan rädda det.

En annan sak är att vi har fått en fördröjning på att använda icke-ekologiska avelsdjur och icke-ekologiskt utsäde med en tidsfrist på 15 år.

Anf. 64 STINA BERGSTRÖM (MP):
Herr talman! Tack så mycket för svaret, statsrådet!

Regeringen har som mål att minst 30 procent av det svenska jordbruket ska vara ekologiskt till år 2030. Vi ser nu en starkt ökad försäljning av ekomat. Det är också ett ökat intresse hos svenska lantbrukare att ställa om. Det är självklart viktigt att vi understöder den utvecklingen.

Vi vill inte ha EU-regler som krånglar till det. Vi har fått en del av svaren. Men finns det andra saker som regeringen nu gör för att komma till rätta med problem från förordningen?

Anf. 65 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Nu ska EU-parlamentet säga sitt i frågan. Därefter börjar implementeringen. Där kommer Sverige givetvis aktivt att verka för regler som tar hänsyn till den ekologiska sektorns behov.

Det är precis som frågeställaren säger. Vi vill att produktionen ska öka. Efterfrågan på ekologiskt är mycket stor i Sverige och mycket större än vad vi producerar. Det är också därför regeringen går in med ytterligare 175 miljoner i budgeten för 2018 för att stimulera ekologisk produktion.

Regeringens förtroende för Arbetsförmedlingens generaldirektör

Anf. 66 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Vi som inte har en socialdemokratisk partibok är uppriktigt sagt både förvånade och oroade över att det verkar var stort omöjligt att flytta på en inkompetent myndighetschef med socialdemokratisk partibok.

Jag tänker främst på rikspolischefen och myndighetschefen för Arbetsförmedlingen. Jag väljer att fokusera på den sistnämnda. Arbetsförmedlingen misslyckades gravt med sitt uppdrag framför allt när det gäller matchningen och etableringen av nyanlända. Jag tror faktiskt inte att det existerar någon annan uppfattning här. Jag hoppas inte det i alla fall.

Dessutom har Riksrevisionen gång på gång riktat mycket hård kritik mot Arbetsförmedlingen angående bristande måluppfyllelse, bristande styrning och bristande uppföljning.

Min fråga är jätteenkel: Har arbetsmarknadsministern och regeringen fortsatt förtroende för Arbetsförmedlingens generaldirektör?

Anf. 67 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den nuvarande generaldirektören för Arbetsförmedlingen utsågs av den tidigare borgerliga regeringen. Arbetsförmedlingen var när han tillträdde en myndighet i fritt fall med oerhört stora problem. Man har stabiliserat utvecklingen, och i flera avseenden går den åt rätt håll – dock inte i alla avseenden.

Min bedömning är att Arbetsförmedlingen fortsätter att ha stora brister, men jag tänker inte medverka till att göra Arbetsförmedlingen till någon allmän spottkopp i debatten, för det är inte berättigat. Det pågår också väldigt mycket bra arbete. Arbetsförmedlare gör dagligen fantastiskt bra arbete och hjälper människor till jobb och hjälper arbetsgivare att få tag i rätt personal. Men det finns också anledning till kritik, och det finns anledning att förändra en hel del inom Arbetsförmedlingen.

Svaret på frågan är att jag har förtroende för Arbetsförmedlingens generaldirektör.
(Applåder)

Övergången till en cirkulär ekonomi

Anf. 68 SARA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till miljöminister Karolina Skog.

Begreppet cirkulär ekonomi har använts alltmer de senaste åren för att beskriva den omställning som vi behöver göra av ekonomin och produktionen. Regeringen tillsatte också tidigare en utredning som presenterades i mars.

Både i debatten och i utredningen, även om det förvisso är en bra utredning, är fokus mycket på konsumenternas beteende och mindre på produktionen. Men en omställning av ekonomin och produktionsprocesserna förutsätter ett fokus på just produktionen.

Aktörer inom återvinningsindustrin har länge efterfrågat en materialstrategi. Det finns olika förslag på ekonomiska styrmedel som kan användas för att öka cirkulariteten i stället för att ta ut jungfruliga resurser.

Vilka åtgärder ser miljöministern framför sig att man kan vidta för att åstadkomma en cirkulär ekonomi?

Anf. 69 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Tack för frågan och perspektivet, Sara Karlsson! Jag delar helt och hållet synen att vi behöver fokusera på infrastrukturen bakom och på hur vi kan hitta effektiva och affärsmässigt lönsamma vägar mot en cirkularitet. Det ska vara lätt att göra rätt för medborgarna. Vi ska inte lägga över ansvaret på dem, utan ansvaret ligger på oss beslutsfattare inom politiken men också inom näringslivet.

Ett initiativ som vi har tagit från regeringens sida som jag tycker är särskilt intressant är att titta på metallhanteringen. Att använda jungfrulig metall innebär en stor kostnad för miljön, och vi har en utredning som specifikt tittar på om det finns intressanta metaller i gruvavfall som det skulle kunna bli ekonomiskt lönsamt för företag att återvinna. Det skulle vara en väldigt effektiv åtgärd.

Vi arbetar också hårt för en bättre reglering av de här frågorna på EU-nivå.

Ett ökat utbyte med Norge

Anf. 70 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson.

För mig och övriga värmlänningar är Norge en väldigt viktig arbetsmarknad. Många värmlänningar jobbar där och pendlar dit, och många värmländska företag har sin huvudsakliga marknad där. Många norrmän och norska företag skapar också jobb i Värmland.

Dessvärre finns en massa olika hinder och regelkrångel för dem som jobbar över gränserna och för de företag som gör affärer. Kan man få bort dem kan jobben i Värmland bli fler och de värmländska företagen växa.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: På vilket sätt avser regeringen att arbeta för att minska regelkrånglet och riva gränshinder så att jobben kan bli fler i Sverige, Värmland och Norge?

Anf. 71 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en jätteviktig fråga som Christian Holm Barenfeld tar upp. Vi måste riva hinder och göra det enklare att jobba i den gemensamma arbetsmarknad som vi har Norden.

När vi jämför oss med andra länder kan vi se att det finns mycket att vara stolta över. I 60 år har vi haft en gemensam arbetsmarknad i Norden, och det har tjänat oss väl. Men det är otroligt irriterande med de hinder och svårigheter som fortfarande finns.

Jag reser till nordiska arbetsmarknadsministerrådet i Oslo i nästa vecka för att tala med mina kollegor. Under det svenska ordförandeskapet som börjar den 1 januari kommer de här frågorna att vara prioriterade.

Överstatlighet och EU:s sociala pelare

Anf. 72 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ylva Johansson. Som Europavän ser jag med oro på den ökade överstatlighet som föreslås med EU-kommissionens sociala pelare.

Det låter bra med den – vi är för arbetstagarnas rättigheter, att vi ska skydda arbetstagarna och att de ska få sina löner – men just nu går EU-kommissionen i en riktning mot ökad överstatlighet i den sociala politiken och i arbetsmarknadspolitiken.

Vi har haft frågan uppe om en ny arbetsmarknadsmyndighet som kommissionens ordförande vill ha och som bland annat ska innebära socialförsäkringsnummer för alla medborgare – man ska komma in med en myndighet och övervaka hela arbetsmarknaden inom EU inklusive Sverige.

Jag är orolig för att detta kan slå sönder den svenska modellen. Min fråga till statsrådet är: Vilken utveckling vill statsrådet se, och hur ser hon på vilken strategi Sverige ska ha för att motverka ökad överstatlighet?

Anf. 73 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det gläder mig att Désirée Pethrus vill vara med regeringen när det gäller att skydda arbetstagarnas villkor och se till att vi får förbättrad uppåtående konvergens när det gäller villkoren, inte minst på arbetsmarknaden, för Europas löntagare.

Jag kan försäkra Désirée Pethrus om att vi inte förordar att man ska ha en ökad överstatlighet. Bland annat därför är jag glad att vi i förhandlingarna kring den sociala pelaren lyckades säkerställa att den inte ska innebära en överflyttning eller några nya befogenheter på EU-nivå.

Désirée Pethrus ställer frågan om att EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker har sagt att han vill se en europeisk arbetsmarknadsmyndighet. Något sådant förslag finns ännu inte men är aviserat att komma strax före sommaren. Då får vi ta ställning till det förslaget.

Vi vill inte ha en ny myndighet som lägger sig i svensk arbetsmarknad, men vi vill gärna stärka förutsättningarna för sund konkurrens så att vi inte använder gränsöverskridande verksamhet för att snedvrída konkurrensen eller utnyttja arbetstagare.

Landbaserad laxodling

Anf. 74 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Sven-Erik Bucht.

Det finns ett företag på västkusten som håller på med landbaserad laxodling. De har i dag tyvärr lite sämre möjlighet att bedriva sin verksamhet på grund av att de inte, enligt nuvarande svensk lagstiftning, har möjlighet att importera laxfiskar och smolt från Norge till Sverige. Det är en gammal lagstiftning som bygger på att det bara finns öppna laxodlingar ute i havet och inte tar hänsyn till nya förutsättningar med laxodlingar i slutna system på land. Det här hämmar utveckling och innovationer och riskerar att medföra att potentiella arbetstillfällen på västkusten inte blir av.

För ett år sedan ställde jag en skriftlig fråga till statsrådet i ämnet, och bara för någon månad sedan träffade statsrådet företrädare för företaget och för Göteborgs universitet. Min fråga är vad som nu sker i ärendet. Och hur ser tidsplanen ut för att förändra lagstiftningen för den här verksamheten?

Anf. 75 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för frågan, Fredrik Christensson! Vattenbruk är en prioriterad fråga, inte minst inom den livsmedelsstrategi som har antagits här i kammaren. Vi har ett vattenbruk i dag som är väldigt litet i förhållande till det norska som är ungefär hundra gånger större än det svenska. Det

här är en prioriterad fråga. Det finns också vissa hinder som vi jobbar med, men jag måste få återkomma angående tidsplanen för att lösa den problematik som frågeställaren tar upp.

Prot. 2017/18:36
23 november

Frågestund

Åtgärder för fler familjehem

Anf. 76 THOMAS FINNBORG (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Åsa Regnér.

I dag råder stor brist på familjehem i landet. Kommuner tvingas att hitta andra lösningar som både är dyrare och kan ge mer negativa konsekvenser för barnen. Bristen på familjehem gör situationen ohållbar både för barnen och för socialtjänsten.

Verkligheten i dag är att många barn placeras i så kallade jourhem, och dessa placeringar kan ibland vara i upp till ett år. Det händer också att barn placeras i HVB-hem trots att de inte är i behov av behandling, vilket kan leda till att välmående barn utvecklar beteendeproblem. Bristen innebär också att socialtjänsten lägger ned all tid på att hitta lämpliga hem för barnen, vilket leder till att man inte har tid att jobba med rekrytering.

Min fråga är: Vad kommer statsrådet att göra för att vi ska få fler familjehem i Sverige?

Anf. 77 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Thomas Finnborg! Det är en väldigt viktig fråga.

Jag delar uppfattningen att det här måste prioriteras hos socialtjänsterna. Att barn placeras, och placeras på rätt sätt, hos människor som är kärleksfulla och lämpliga att ta hand om de här barnen är något av det viktigaste samhället kan göra. Regeringen har därför tillskjutit medel till den sociala barn- och ungdomsvården, just för att man ska kunna ha barnet i centrum och ägna arbetstid åt det.

En nationell samordnare har också arbetat ute i kommunerna med att sammanställa olika synpunkter på hur det här kan förbättras. I det arbetet har det ingått att på olika sätt säkerställa att man har tillgång till bland annat familjehem. Men vi har också en insats genom Socialstyrelsen, som aktivt går ut och informerar om vad det innebär att vara familjehem och försöker rekrytera sådana.

Vi följer frågan noga. Den är väldigt viktig.

Landsbygdskommitténs förslag om bredband på landsbygden

Anf. 78 MONICA HAIDER (S):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht.

Regeringen har kraftigt ökat stödet till bredbandsinsatser på landsbygden och i glesbygd. Jag tror att den här kammaren är ganska överens om att det är bra och om behovet av den satsningen. Men det fanns också förslag på en bred satsning i Landsbygdskommitténs betänkande. Ett förslag var att höja den så kallade SOT-nivån, från dagens 1 megabit till 30 megabit per sekund, vilket är EU:s målsättning. Det innebär att alla medborgare har rätt till viss kvalitet på kommunikationen.

I praktiken skulle det innebära att man skulle stoppa nedmonteringen av kopparnäten på platser där det inte finns några alternativ.

Hur ser regeringen på förslaget? Och vilka andra förslag, baserade på Landsbygdskommitténs förslag, kommer regeringen att lägga fram till riksdagen?

Anf. 79 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag vill tacka för frågan.

Det är oerhört viktigt att det finns tillgång till digitala tjänster och kommunikation också på svensk landsbygd. Frågan har blivit aktuell i och med att Telia tar bort sitt kopparnät. Det ställer till problem ute på landsbygden.

Det som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2018 är att SOT-nivån ska höjas från 1 megabit till 10 megabit. På det sättet ska man på ett lättare och bättre sätt kunna säkerställa kommunikationen på landsbygden, där kopparnätet kopplas ned.

Regeringen har en hel del andra satsningar på gång, som frågeställaren frågar efter. I budgetpropositionen har vi aviserat en proposition om en samlad landsbygdsolitik. Vi avser att avsätta 750 miljoner för det 2019 och lika mycket 2020. Vi vill också göra en särskild satsning på utsatta kommuner nästa år.

Omlokaliseringen av Europeiska läkemedelsmyndigheten

Anf. 80 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

För några dagar sedan blev det klart att Europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA, flyttar till Amsterdam när Storbritannien lämnar Europeiska unionen. Sverige kandiderade med Stockholm men blev utslaget i första röstningsomgången. I den andra röstningsomgången stod det mellan Milano, Amsterdam och Köpenhamn.

Man skulle kunna tro att det skulle vara självklart för Sverige att ge sitt stöd till Köpenhamn. Tyvärr verkar det inte vara fallet. Danmarks utrikesminister var tydlig i sin kritik mot Sveriges agerande som man menar är ett svek, inte bara mot Danmark och det nordiska samarbetet utan mot hela Öresundsregionen som hade gynnats om Köpenhamn hade tagit hem segern. EMA skulle ha varit placerat i Örestad som ligger 20 minuter från Malmö Hyllie och 45 minuter från Lunds central.

Håller inte arbetsmarknadsministern med om bedömningen att det skulle ha gynnat Öresundsregionen om EMA hade hamnat där? I ett tidigare inlägg talade arbetsmarknadsministern sig varm för det nordiska samarbetet. Gäller det inte Danmark och Öresundsregionen?

Anf. 81 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi har ett gott nordiskt samarbete, och jag är säker på att vi kommer att fortsätta ha det också i framtiden, även mellan Sverige och Danmark.

I Sverige är vi ledsna över att vi inte lyckades vinna kampen om EMA. Danskarna är också ledsna över att de inte vann. Jag förstår att det finns en besvikelse. Vi är besvikna, och de är besvikna.

Det verkar som att Sveriges röster inte var avgörande. Danmark hade förmodligen inte tagit hem det ändå.

Jag är säker på att Sverige och Danmark kommer att kunna fortsätta ha ett bra samarbete. Men båda länderna är ledsna över att vi inte lyckades.

Villkoren för marina näringar

Anf. 82 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Sverige har enorm potential när det gäller växande marina näringar. Vi har sjöarna, och vi har haven. Men framför allt har vi människorna och företagen som vill och som har idéerna och kunskapen för att utveckla nya produkter som både skapar jobb och levererar miljönytta.

Dessvärre har vi en hel del förlegad lagstiftning och krångliga regelverk som sätter käppar i hjulen för nya innovativa företag. En del förändringar som behöver ske är komplicerade. Men andra är enkla, om bara viljan finns.

Att bedriva vattenverksamhet är tillståndspliktigt enligt miljöbalken. Det finns dock undantag för fisk-, mussel- och kräftodling. Nu finns det flera företag, bland annat på Bohuskusten, som vill odla andra organismer till foder och livsmedel, såsom sjöpungar och alger.

Jag vill därför fråga miljöministern om hon är beredd att ta initiativ för att förändra miljöbalken så att också de här odlingarna kan få samma villkor.

Anf. 83 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag vill tacka för frågan.

Den typen av verksamhet som vi pratar om kan vara livsmedelsproducerande men också en del av arbetet mot övergödning. Jag ska börja med det sistnämnda. Det kallas för blå fångstgröda.

Man kan odla organismer i havet som tar upp näring och som man kan använda, exempelvis göra energi av det. Nästa år kommer vi att göra en särskild satsning på just pilotprojekt på blå fångstgrödor.

Dessutom kommer myndigheten att få i uppdrag att titta på regelverk. Utvecklingen ligger nämligen före lagen. Och det finns anledning att göra förenklingar.

Precis som min kollega, landsbygdsministern, sa finns det också ett livsmedelsperspektiv på frågan. Och inom livsmedelsstrategin finns det fokus på möjligheten att öka odlingen av fisk i Sverige.

Tillämpningen av lagen om personlig assistans

Anf. 84 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Åsa Regnér.

I tisdagens LSS-debatt och även i gårdagens finansdebatt kunde vi höra vissa företrädare för några partier påstå att regeringen sparar pengar och

drar ned på assistansersättningen inom LSS. Jag är väl bekant med lagstiftningen, och det är en rättighetslagstiftning som innebär att man får hjälp efter behov och beslut. Det påverkas inte av hur regeringens budget ser ut.

Jag vill därför fråga statsrådet Åsa Regnér: Stämmer det som påstods i riksdagsdebatten, att regeringen sänker stödet och sparar på assistansersättningen?

Anf. 85 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Mikael Dahlqvist!

Regeringen har tagit sig an frågan om personlig assistans på olika sätt, framför allt genom den långsiktiga utredningen som ser över hela lagstiftningen och som ska komma med sitt förslag om ungefär ett år. Det är en lagstiftning som infördes 1994. Mycket har hänt i samhället sedan dess, också när det gäller människors förväntningar. Därför behöver den ses över i sin helhet.

Vi har också ökat insatsen för att stödja Försäkringskassan i fråga om att kunna följa upp fusk, bland annat genom att tillskjuta medel för det. Det finns nämligen uppgifter om att oegentligheter sker i vissa utbetalningar och hos vissa anordnare.

Vi har inte infört några lagändringar. Däremot har det under ett antal år fallit ett antal domar. Utöver de insatser som jag redogjorde för i ett tidigare svar har vi bett om att få en genomlysning av de domarna, för att se på effekterna av dem.

Översyn av artskyddsförordningen

Anf. 86 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöminister Skog om skog.

Äganderätten är ett fundament för ett fungerande skogsbruk. Tyvärr upplever många skogsägare i dag att äganderätten successivt urholkas. Ett problem som återkommer gäller artskyddsförordningen.

De två ansvariga myndigheterna, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, konstaterade i en skrivelse till regeringen i juni förra året att det är nödvändigt att göra en översyn av artskyddsförordningen, för att säkerställa att den är tillämpbar, effektiv och rättssäker. Det har gått 17 månader eller 520 dagar sedan dess. Och regeringen har haft minst 70 sammanträden där man hade kunnat fatta beslut om att sätta igång den översynen.

Sedan förra sommaren har jag minst åtta gånger i den här kammaren frågat företrädare för regeringen, muntligt eller skriftligt, hur det blir med översynen. Men inga besked har lämnats ännu. Kanske kan det bli nionde gången gillt nu.

Avser regeringen att genomföra den översyn av artskyddsförordningen som har efterlysts och i så fall när?

Anf. 87 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Mitt svar kommer att vara likalydande som vid tidigare frågor. Det finns inga nyheter i dag. Det finns ett förslag, och det förslaget bereds på Regeringskansliet.

Anf. 88 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Den svenska modellen med kollektivavtal och två starka parter på arbetsmarknaden har gagnat Sverige väl, både för arbetstagare och arbetsgivare. Men arbetstagarbegreppet med bra kollektivavtal är hotat eftersom vi ser att allt fler tvingas bli enmansföretagare med F-skattsedel i handen.

I förra numret av tidningen Arbetet kan vi läsa exempel där man inte blir anställd, trots att flera med F-skattsedel arbetar som byggnadsarbetare jämte varandra med precis samma arbetsuppgifter och borde vara anställda. Det här är ett hot mot den svenska modellen, ett hot mot arbetstagarbegreppet och ett hot mot kollektivavtalet i form av dumpade löner och försämrat försäkringsskydd för den enskilde om olyckan är framme.

Vad gör regeringen för att arbetstagare som bör vara anställda inte ska tvingas bli enmansföretagare med F-skattsedel i sin hand?

Anf. 89 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det ska vara enkelt att starta företag och vara företagare. Men vi ska inte ha falska egenföretagare eller ofrivilliga egenföretagare.

De problem som Ann-Christin Ahlberg tar upp är reella, och regeringen tar dem på mycket stort allvar. Alldeles nyligen har regeringen tillsatt en särskild utredning för att se över F-skattmöjligheten. I direktiven framgår tydligt att man bland annat ska se över frågan om falska och ofrivilliga egenföretagare som i stället borde ha varit anställda.

Kostnaderna för miljöanpassning av dammar utan kraftproduktion

Anf. 90 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Min fråga går till miljöminister Karolina Skog.

Vattenverksamhetsutredningen har varit ute på remiss, och nu har svaren kommit in. Där finns ett antal obesvarade frågor.

En fråga, herr talman, är vem som ska finansiera de insatser som krävs för att Sveriges 11 000 dammar ska leva upp till miljökraven. För Sveriges 1 700 vattenkraftverk föreslås en fond på 10 miljarder som finansieras av vattenkraftsbranschen. Men för våra 11 000 dammar utan kraftproduktion förväntas ägarna själva bära kostnaden. Om ägarna väljer att inte söka tillstånd kvarstår endast utrivning. Det blir ett orimligt och förhoppningsvis även för miljöministern ett inte önskvärt resultat.

Om man tror att 10 miljarder behövs för att 1 700 vattenkraftverk ska leva upp till miljökraven, vad blir kostnaden för de 11 000 dammarna och vem ska stå för den? Tycker Karolina Skog att utrivning av våra dammar är en rimlig konsekvens?

Anf. 91 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Det är lätt att vara överens om att alternativ till att en verksamhetsutövare som har en tillståndspliktig verksamhet inte söker tillstånd och att därmed myndigheterna blir tvungna att ta till tvingande åtgärder är en olycklig utgång. Det är lätt att vara överens om den delen.

Detta är en komplex fråga som berör dels existerande lagstiftningar – det är den fråga som är mest aktuell – dels till viss del ny europeisk lagstiftning. Vi har tagit viktiga steg framåt i dessa frågor genom energiöverenskommelsen. Den kommer att föranleda en proposition till riksdagen inom kort och en möjlighet att finansiera stora delar av arbetet.

Den viktigaste delen är att vi kommer att kunna organisera ett systematiskt arbete och se över vilka vattendrag som har högst biologiskt värde och därmed är de viktigaste att göra miljöinsatser för. Utifrån detta kommer man att hitta rationella metoder framåt både ur ett allmänt perspektiv och ur ett enskilt perspektiv.

Åtgärder för varaktiga effekter av metoo-kampanjen

Anf. 92 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till jämställdhetsminister Åsa Regnér.

Äntligen mullrar det över nästan hela världen. Kvinnor som i årtionden har förminskats, trakasserats, utsatts för övergrepp och tillintetgjorts tar bladet från munnen och skriker stopp.

Det som händer nu när flickor, kvinnor och tanter kastar av sig skammen och berättar om gamla och nyare oförrätter har chansen att för alltid förändra kvinnors livsvillkor. Det värsta som kan hända är att vulkanen slocknar, att den stelnar och att allt återgår till det som har varit.

Vad kan jämställdhetsministern och övriga regeringen göra för att metoo på riktigt ska bli den kraft som förändrar världen?

Anf. 93 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Det här är verkligen en seriös samhällsdebatt som modiga kvinnor har startat. Jag är tacksam för att man har gått ut och berättat om i många fall fruktansvärda övergrepp och systematiskt förminskande av kvinnor samt förakt som riktas mot kvinnor.

Från regeringens sida tar vi detta på mycket stort allvar. Jag som jämställdhetsminister känner ett oerhört stöd från den ilskan. Jag är ledsen för att det är kvinnor som har behövt ta steget *igen*. Jag önskar att män i mycket större utsträckning skulle komma ut och visa sin solidaritet med kvinnor.

Regeringen kommer före jul med ett nytt paket mot sexualbrott där vi inför en samtyckeslagstiftning. Vi har presenterat ett paket på 1 miljard mot våld mot kvinnor, där vi i första hand fokuserar på förebyggande insatser. I morse träffade jag och justitieministern rättsväsendet för att inskräpa betydelsen av att man leder både inåt och utåt samhällsupbyggligt och ser till att kvinnors rättigheter verkligen stärks och tillmäts den betydelse de har.

Anf. 94 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Att matcha arbetssökande till lediga jobb är ett av Arbetsförmedlingens viktigaste uppdrag, kanske till och med det viktigaste. Trots detta finns studier som pekar på att matchningen på den svenska arbetsmarknaden har försämrats de senaste åren. Nu senast kom Riksrevisionens rapport om en försämrad matchning. Det är allvarligt.

Men nu till min fråga som gäller Arbetsförmedlingen som myndighet. Arbetsförmedlingens egna analyser vad gäller matchningen har visat att försämringen påverkas av den ändrade individsammansättningen bland arbetslösa. Men Riksrevisionen konstaterar att det inte stämmer utan att endast en tredjedel av försämringen kan förklaras av sammansättningen. I övrigt är den oförklarad.

Det här är anmärkningsvärt. Är det inte dags, arbetsmarknadsministern, att följa Alliansens förslag om att avveckla Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form?

Anf. 95 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Svaret på frågan är nej.

Det blir inte lättare att matcha utan en arbetsförmedling. Tvärtom behöver vi göra stora förändringar av Arbetsförmedlingen, och det är det vi arbetar med.

Matchningsfrågan är helt central. Precis som Jessica Roswall säger har matchningen försämrats på den svenska arbetsmarknaden. Jag ser mycket allvarligt på det. Arbetsförmedlingens egen analys har varit att det är fråga om den ändrade sammansättningen. I dag bedöms 75–80 procent av de inskrivna höra till grupper som står mycket långt från arbetsmarknaden.

Nyligen kom Riksrevisionen med en intressant rapport, som Jessica Roswall hänvisar till. Man gör en annan analys och använder en annan analysmetod än den som Arbetsförmedlingen använder, och man har kommit fram till en annan slutsats. Det är ett nyare sätt att analysera på som Riksrevisionen har använt, och man uppmanar Arbetsförmedlingen att ta till sig den metoden för att kunna förklara och förbättra matchningen. Det måste Arbetsförmedlingen göra.

Vårdtransport för boende på Sis-hem

Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Regné.

Jag besökte i går ett hem där flickor med tunga problem vårdas med slutenvård inom Sis, Statens institutionsstyrelse, där risken för psykos, aggressivitet och självmord är hög.

Man måste då och då få iväg dessa intagna till psykiatrisk klinik. Men då händer att varken polis eller ambulans tar med personen utan det är Nationella transportenheten som ska sköta detta. Den har service endast under dagtid på vardagar.

Jag vet att transporter inte är ministerns ansvarsområde, men ungdomarna på Sis-hemmet är det. Hur kan man säkerställa, statsrådet, att de intagna på Sis-hem kan komma till vård oavsett tid på dygnet och veckodag?

Anf. 97 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Katarina Brännström, för en mycket viktig fråga!

Jag har naturligtvis också besökt verksamheter av det slag som Katarina Brännström beskriver. Det är fråga om oerhört utsatta ungdomar. Kommunerna är alltid sist i kedjan när det gäller ungdomars utsatthet, och Sis är sist i den kedjan.

Vi har haft anledning att diskutera dessa frågor i kammaren tidigare i år. Många gånger skulle ungdomar som kommer till Sis förmodligen må bättre av en annan form av vård, till exempel vid omfattande psykisk ohälsa.

Därför gör vi nu en översyn av detta och har bett om förslag på hur det skulle kunna se ut i stället.

Det din fråga handlar om, Katarina Brännström, är förstas hur myndigheter kan samarbeta på bästa sätt runt de här barnen. Mitt svar är att de ska göra det.

Åtgärder för att minska kvinnors sjukskrivning

Anf. 98 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Sjukskrivningar till följd av psykiska diagnoser ökar. Inte minst kvinnor är drabbade. En viktig bov i sammanhanget är arbetslivet och villkoren där. I kvinnodominerade sektorer är det mycket deltid, delade turer, timanställningar, slimmade organisationer, hög arbetsbelastning och dessutom för lite personal.

Min fråga är hur vi kan hjälpa de här kvinnorna. Hur kan vi förbättra arbetsvillkoren och arbetsmiljön och göra anställningarna tryggare, arbetstiderna bättre och så vidare? Detta för att förhindra att kvinnor blir sjuka av sina jobb och i förlängningen också förhindra tidiga pensionsavgångar, som är ett problem inte minst när det gäller att kunna leva på sin pension.

Anf. 99 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här är en oerhört viktig fråga, och en minut är kort tid att svara på.

Först kan vi konstatera att antalet sjukskrivningar är högre i kvinnodominerade sektorer – för både män och kvinnor som jobbar i de sektorerna. Det ska vi ha klart för oss. Det är alltså verksamheten i sig som behöver förändras.

Regeringen gör storsatsningar på resurser till arbetsmiljöarbete och arbetsmiljöforskning och inrättar en ny myndighet när det gäller arbetsmiljöarbetet och kunskapen kring detta.

Vi har en ny föreskrift som gäller organisatoriskt och socialt arbete, hur man organiserar arbete, som har stor betydelse.

Regeringen gör också insatser när det gäller att säkerställa tryggare anställningar. Vi har en utredning som bland annat tittar på så kallade sms-anställningar, kontrakt där man har för få timmar i förhållande till vad man arbetar med, hyvling och sådant som kvinnor drabbas av mer än män.

När det gäller arbetet mot sexuella trakasserier och kränkningar kommer Åsa Regnér och jag inom kort att träffa arbetsmarknadens parter för att diskutera hur vi gemensamt kan stärka det arbetet ute på arbetsplatserna.

Mål för ökad livsmedelsproduktion

Anf. 100 JOHN WIDEGREN (M):

Herr talman! Min fråga är till landsbygdsminister Bucht.

De kommande 40 åren ska vi producera lika mycket mat på jorden som vi har gjort de senaste 8 000 åren. Vi ska göra det med ett arealunderlag som minskar och i dag är nere på 0,2 hektar per invånare på jorden.

I Sverige har vi bra potential att öka vår livsmedelsproduktion. Vi har duktiga och kompetenta lantbrukare, och vi har bra klimatförutsättningar.

Det är glädjande att man i livsmedelsstrategin har satt upp mål om att vi ska öka livsmedelsproduktionen. Men man ökar inte livsmedelsproduktionen genom att försvåra med regler och byråkrati eller sätta upp mål för produktionsformer och liknande.

Därför undrar jag vilka konkreta förslag regeringen har till Sveriges bönder. Vad kan Sveriges bönder förvänta sig?

Anf. 101 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för frågan! Jag är glad att frågeställaren vill öka livsmedelsproduktionen i Sverige. Den har minskat under lång tid.

Livsmedelsstrategin är tydlig: Vi ska öka produktionen. Vi har 600 000 hektar åkermark som icke är under plog, så förutsättningar finns. Vi har också ett jordbruk som är i världsklass, ett miljötänk i primärproduktionen som är i världsklass och den lägsta antibiotikaanvändningen i hela EU.

Regeringen har satt in 1 miljard kronor, alltså 1 000 miljoner kronor, i ett åtgärdsprogram för att kunna göra verklighet av den nationella livsmedelsstrategin som antogs här i riksdagen i mycket bred politisk samstämmighet när det gällde de övergripande strategiska målen.

Förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor

Anf. 102 MONICA GREEN (S):

Herr talman! På lördag är det FN:s dag mot mäns våld mot kvinnor.

Våld och sexuella övergrepp mot kvinnor har pågått i alla tider eftersom vi lever i ett patriarkalt samhälle med dito attityder, jargong, föreställningar om maskulinitet, stereotypa könsroller och så vidare.

Höstens enorma mängd vittnesmål, som vi hört om i tidigare frågeställningar här, visar vad kvinnor har varit utsatta för i alla tider. Det är inte av alla män, men alla kan göra något åt det. Man kan också jobba förebyggande för att vi ska få en jämställd värld fri från våld.

Vad gör regeringen i förebyggande syfte för att vi ska få en bestående effekt och få stopp på mäns våld mot kvinnor?

Anf. 103 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Monica Green!

Det här är en stor fråga. Senast i morse hade vi ett samtal med rättsväsendets chefer om den ökning av sexualbrott som särskilt handlar om unga kvinnor och även unga förövare.

Regeringen har lagt fram ett paket om 1 miljard mot våld mot kvinnor. Syftet med stora delar av det paketet är att öka insatserna när det gäller just förebyggande arbete.

Vi inrättar också en jämställdhetsmyndighet. Jag tolkar det som att mycket av det kvinnorna i metoo-upproppet efterfrågar är resultat i jämställdhetsarbetet eftersom det påverkar kvaliteten i människors liv, i kvinnors och mäns liv.

Den myndigheten får också i uppdrag att sätta ihop det nationella programmet för att förebygga våld mot kvinnor. Det handlar om förskola, skola, fritis, idrottsföreningar, arbetsplatser – allt för att man ska nå män och pojkar med kunskap om jämställdhet och prata om våldet och även nå flickor och kvinnor så att de känner till sina rättigheter. Men vi måste göra mycket mer.

Miljöeffekterna av konflikten i Göteborgs hamn

Anf. 104 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Johansson.

Göteborgs hamn är Sveriges och Skandinavien viktigaste, och en fördel har länge varit att man därifrån har haft direkta linjer till Amerika och Fjärran Östern. Det har funnits stora miljöfördelar med att tåg har körts till Göteborg för frakt med fartyg vidare ut i världen.

Göteborgs hamn brottas sedan lång tid tillbaka med en hamnkonflikt. Effekterna är stora på näringslivet och dess transporter. Stora mängder gods tvingas bort från järnväg och fartyg till vägtransporter. Svenska Dagbladet talar om 124 ton i ökade utsläpp varje dag, vilket motsvarar utsläppen från ungefär 500 bussar som kör mellan Göteborg och Stockholm.

Jag vill fråga arbetsmarknadsministern vilka miljöeffekter ministern bedömer att denna hamnkonflikt får och vad regeringen är beredd att göra för att komma åt dessa miljöeffekter och hamnproblem.

Anf. 105 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Situationen i Göteborgs hamn är mycket allvarlig, inte bara för Göteborg utan för miljön, för svenskt näringsliv runt om i Sverige och för svensk konkurrenskraft. Det är oerhört allvarligt att man har tappat mycket gods och att många företag i dag känner sig osäkra inför att använda hamnen och i stället väljer andra transportvägar.

Just nu pågår ingen konflikt i hamnen. Just nu fungerar verksamheten. Men man känner sig inte trygg i och med att konflikten när som helst kan blossa upp igen.

Jag träffade Västsvenska Handelskammaren så sent som i förra veckan och diskuterade frågan tillsammans med en lång rad företrädare för viktiga företag som är beroende av hamnen och tillsammans med den utredare som nu jobbar för högtryck för att ta fram lagändringar i det glapp i förhållande till den svenska modellen som kommer till uttryck i hamnen i och med att man är bunden av ett kollektivavtal tillsammans med Transport och har en annan fackförening som inte låter sig inordnas i den svenska modellen och därmed ställer till mycket problem med konflikter.

Bristen på specialistsjuksköterskor

Anf. 106 HELENA BOUVENG (M):

Herr talman! Svensk vård håller ofta hög kvalitet, men Sveriges väntetider är bland Europas längsta.

En bidragande orsak till de långa väntetiderna är bristen på utbildad personal. En anledning till denna brist är att vidareutbildning lönar sig dåligt för sjuksköterskor.

Redan i dag betalar mer än var tredje specialistutbildad sjuksköterska över 50 procent i skatt på den sista intjänade hundralappen, det vill säga som en höginkomsttagare i Socialdemokraternas Sverige.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är därför: Varför vill regeringen beskatta specialistsjuksköterskor så hårt när bristen på sådana är så stor?

Anf. 107 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den grundläggande frågan som Helena Bouveng tar upp, nämligen tillgången på rätt personal i svensk sjukvård, är mycket viktig. Där har vi betydande brister.

Det har bland annat att göra med frågan om arbetsmiljön inom vården som togs upp här tidigare. Många väljer tyvärr att lämna yrket eller inte jobba heltid, eller också blir de sjuka av arbetsvillkoren.

Vi behöver också göra särskilda insatser för att fler ska välja att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor.

Herr talman! Självklart har skattesystemets utformning också betydelse för incitamenten på arbetsmarknaden, men jag gör nog ändå bedömningen att det inte är skattesystemet som är problemet när det gäller de brister vi i dag har i svensk sjukvård och tillkortakommandena i form av att vi har för få specialistsjuksköterskor. Det handlar framför allt om villkoren under studierna – att kunna finansiera dem – och lönenivåerna, självklart.

Antalet vargar i Sverige

Anf. 108 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag har en fråga till landsbygdsministern, som nyligen besökte Ljusdal. Det gjorde jag också, i måndags kväll, och då kom denna åsikt fram: Det är nu eller aldrig! Vi måste bli mer offensiva om vi ska kunna behålla en levande landsbygd i Sverige.

Bakgrunden till mötet var den omfattande kritik som finns mot regeringens rovdjurspolitik; det handlar om antalet vargar. Riksdagen har tagit ett beslut om att det ska finnas 170–270 vargar i Sverige, medan Miljöpartiet har lanserat ett annat mål på 300.

I rovdjurspropositionen, som är antagen av Sveriges riksdag, står det att man ska ta socioekonomiska hänsyn när man bedömer antalet rovdjur i Sverige, liksom hänsyn till geografisk utbredning.

Min fråga till landsbygdsministern är: Vilken nivå för antalet vargar i Sverige tycker du är rimlig, och på vilket sätt tar du socioekonomisk hänsyn i er rovdjurspolitik?

Anf. 109 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Herr talman! Jag kommer återigen att upprepa samma svar som jag gav ledamoten i en interpellationsdebatt häromsistens.

Riksdagen har fattat ett beslut om ett minimiantal vargar i Sverige; det ska vara minst 100–170. Denna regering har tagit en rad beslut som handlar om att få ordning och reda i rovdjurspolitiken och har fört ned besluten till myndigheter och till den regionala nivån.

Naturvårdsverket har efter konsultation med forskare och internationella experter omvärderat det antal som behövs för att vi ska kunna hålla en livskraftig vargstam, vilket riksdagen också har fattat beslut om. Vi får mycket oroande rapporter om att den svenska vargstammen är kraftigt inavlad. Framöver behöver vi lägga fokus på vad vi ska göra åt detta.

Stödet till utsatta barn

Anf. 110 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag riktar min fråga till statsrådet Åsa Regnér.

I går besökte jag Sis, Statens institutionsstyrelses, hem Rebecka. Några av de flickor som bor på dessa hem är så unga som nio tio år, och många mår oerhört dåligt. Självordsförsök är vanliga.

Vi talar alltså om barn som mår så dåligt att de försökt avsluta sina liv – barn som inte har fått det stöd och den hjälp som de behöver och förtjänar. De har inte fångats upp i rätt tid, och det kan bero på många olika saker.

Att det i Sverige 2017 finns barn som mår så här dåligt och inte får någon hjälp är för mig oförlåtligt. Därför är min fråga till statsrådet: Vad tänker statsrådet göra för att se till att vi tidigare möter dessa barn, vilkas utsatthet ofta började redan i småbarnsåren?

Anf. 111 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Detta är otroligt viktiga frågor, och jag delar uppfattningen att det är en väldigt oroande utveckling vi ser. Därför har regeringen också vidtagit ett antal åtgärder för att stärka stödet och skyddet för dessa barn – flickor och pojkar.

Vi har stärkt stödet ekonomiskt till barn- och ungdomspsykiatri. Vi har stärkt stödet till socialtjänsten för bemanningsinsatser när det gäller den sociala barn- och ungdomsvården, och även till Statens institutionsstyrelse. Vi utreder en annan vårdform för de barn som har de största vårdbehoven när det gäller psykiatri. Vi har också stärkt stödet till elevhälsan

och utreder socialtjänstlagen för att ytterligare kunna använda den lagstiftningen just för att komma in ännu tidigare, innan problemen är så här stora. Så vi gör väldigt mycket, men vi behöver göra ännu mer.

Prot. 2017/18:36
23 november

Frågestund

Vildsvinsproblematiken

Anf. 112 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! För 30 år sedan ansåg nog de flesta att vildsvin var ett trevligt inslag i vår fauna. Därför har jag en fråga till statsrådet Sven-Erik Bucht.

Situationen har sedan dess radikalt förändrats. I dag har vildsvinsfrågan blivit ett stort konfliktområde, på flera sätt. Det sker massor av trafikolyckor. De har ökat dramatiskt – i vissa områden är de faktiskt värre än rådjurs- och älgolyckorna. Skadorna på lantbruket är kraftiga, med böjade vallar av alla de slag.

Att vi har ett allvarligt samhällsproblem är oomtvistat, och detta går att mäta. Bättre reglering av utfodringen av vildsvin är ett exempel. En större avskjutning måste ske. Men då krävs också bättre och effektivare metoder för att köttet ska nå konsumenterna. Utomlands, exempelvis i Tyskland, har man betydligt bättre koll på detta.

Min fråga till statsrådet blir därför: Vad finns att göra inom detta område?

Anf. 113 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för frågeställningen! Det verkar som att ledamoten har kommit på bättre tankar, för det var inte så länge sedan regeringen lade fram ett lagförslag för riksdagen om att begränsa utfodringen av vildsvin under vegetationsperioderna för att komma till rätta med den ökande vildsvinsstammen. Tyvärr fattade inte riksdagen det beslut som regeringen föreslog i propositionen, utan man röstade ned det.

Vi har ett jättestort problem i dag, inte bara med trafikolyckor. Även lantbruket drabbas av enorma kostnader på grund av vildsvinsstammen. Det är klart att man måste reglera den utfodring som i dag sker under vegetationsperioden, när det finns naturligt foder. Ett annat sätt är att skjuta av mer, och vi har viltanläggningar som kan ta hand om köttet. Det finns också en god kunskap hos jägarna om detta.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.16 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU4 Statliga företag

Punkt 3 (Förvaltningen av de statligt ägda företagen)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)
3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

113 för res. 1
37 för res. 2
134 avstod
65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Jessica Polfjärd (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

134 för utskottet
115 för res. 1
36 avstod
64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 21 MP, 19 V

För res. 1: 69 M, 17 C, 15 L, 14 KD

Avstod: 35 SD, 1 -

Frånvarande: 19 S, 14 M, 11 SD, 4 MP, 5 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 3 -

Punkt 4 (Jämställdhet och statliga företag)

1. utskottet
2. res. 3 (M, C, L, KD)

Votering:

132 för utskottet
115 för res. 3
38 avstod
64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 21 MP, 19 V

För res. 3: 69 M, 17 C, 15 L, 14 KD

Avstod: 2 S, 35 SD, 1 -

Frånvarande: 19 S, 14 M, 11 SD, 4 MP, 5 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 3 -

Hans Hoff och Eva-Lena Jansson (båda S) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 5 (Övrigt om uppdrag och mål för de statligt ägda företagen)

1. utskottet
2. res. 5 (C)

Votering:

268 för utskottet

17 för res. 5

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 69 M, 35 SD, 21 MP, 19 V, 15 L, 14 KD, 1 -

För res. 5: 17 C

Frånvarande: 19 S, 14 M, 11 SD, 4 MP, 5 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 3 -

Punkt 10 (Saminvest AB:s verksamhetsinriktning)

1. utskottet
2. res. 11 (KD)

Votering:

271 för utskottet

14 för res. 11

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 69 M, 35 SD, 21 MP, 17 C, 19 V, 15 L, 1 -

För res. 11: 14 KD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 11 SD, 4 MP, 5 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 3 -

Punkt 11 (Vattenfall AB:s uppdrag och mål)

1. utskottet
2. res. 13 (V)

Votering:

230 för utskottet

18 för res. 13

37 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 69 M, 20 MP, 17 C, 1 V, 15 L, 14 KD

För res. 13: 18 V

Avstod: 35 SD, 1 MP, 1 -

Frånvarande: 19 S, 14 M, 11 SD, 4 MP, 5 C, 2 V, 4 L, 2 KD, 3 -

Emma Nohrén (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.05 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.15, då statsminister Stefan Löfven (S) skulle lämna en återrapport från det sociala toppmötet om rättvisa jobb och tillväxt.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.15.

*Återrapportering från
socialt toppmöte om
rättvisa jobb och
tillväxt*

§ 9 Återrapportering från socialt toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt

Anf. 114 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! I fredags genomfördes toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg. Det var ett svenskt initiativ där jag tillsammans med EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker stod som värd för mötet. Efteråt hölls ett lunchmöte med diskussion om utbildnings- och kulturfrågor under ledning av Europeiska rådets ordförande Donald Tusk.

I år är det 20 år sedan de sociala frågorna diskuterades senast på stats- och regeringschefsnivå i EU, vid ett sysselsättningstoppmöte i Luxemburg. I Göteborg var det därför många som framförde sin uppskattning av att dessa frågor nu fördes upp på den högsta politiska nivån i EU igen.

Tillsammans med EU-institutionerna, arbetsmarknadens parter, företrädare för civilsamhället och studenter och många andra diskuterade EU:s stats- och regeringschefer hur EU:s sociala dimension kan stärkas som en viktig del av det framtidsarbete som nu genomförs i Europeiska unionen.

Även företrädare för riksdagspartierna var på plats, varav några finns här i kammaren i dag. Under mötet ordnades tre parallella och webbsända sessioner med följande teman: möjligheten att komma in på arbetsmarknaden, villkoren på marknaden och stöd i omställningen när man blir av med jobbet.

Det öppna och dynamiska formatet i sessionerna gav bra och konkreta diskussioner där deltagarna fick möjlighet att lyfta upp olika erfarenheter och perspektiv. Vid mötet undertecknades också pelaren för sociala rättigheter av kommissionens ordförande Juncker, Europaparlamentets talman Tajani samt ordförandeskapet i Europeiska unionens råd genom Estlands premiärminister Ratas.

Pelaren är ett viktigt steg för ett mer socialt Europa. Den listar 20 principer och rättigheter som behövs för att arbetsmarknaden och välfärdssystemen ska vara rättvisa och välfungerande, till exempel jämställdhet, kompetensförsörjning och rättvisa arbetsvillkor.

Pelaren fokuserar på medborgarnas intressen och innebär ett åtagande för alla medlemsländer att sörja för sina medborgare, men den innebär ingen maktöverföring till Bryssel utan respekterar medlemsstaternas kompetens. Varje medlemsland får självt avgöra på vilket sätt pelarens principer ska genomföras.

Fru talman! För mig är det självklart att svenska löntagare inte ska förlora jobbet eller få sämre villkor på grund av osjyst konkurrens från andra EU-länder. För mig är det självklart att våra ungdomar måste få rätt kompetens för att kunna komma in på arbetsmarknaden. För mig är det självklart att vi måste ge ett aktivt stöd till dem som behöver ställa om till framtidens jobb.

EU har länge fokuserat på att ta bort handelshinder och underlätta rörlighet. Det är bra, men det räcker inte. Vi måste också bry oss om människors villkor. De som arbetar är faktiskt de som bygger samhället. Nu är det ett bättre läge att fokusera mer på just dessa frågor. Nu växer insikten hos allt fler att vi möter människors oro bäst genom att förbättra arbets- och levnadsvillkor, inte genom att försämra dem. Det är också så vi ökar folks tillit till EU och dess institutioner.

I fredags fick EU:s stats- och regeringschefer för första gången på mycket länge ägna just dessa frågor odelad uppmärksamhet. Jag är stolt över att det är just Sverige som var initiativtagare till en samling om detta.

Resultatet av diskussionerna kommer nu att sammanfattas i en kort rapport som jag tillsammans med kommissionens ordförande ska presentera. Rapporten kommer att utgöra ett bidrag till Europeiska rådets diskussion om just den sociala dimensionen av framtidsfrågorna i december.

Bulgarien kommer att driva dessa frågor vidare under sitt ordförandeskap under det första halvåret 2018, till exempel när det gäller genomförandet av den europeiska terminen. Där kan vi redan nu se att principerna inom den sociala pelaren får en central plats.

Fru talman! Under lunchen summerade vi förmiddagens resonemang. Sedan fortsatte vi med en diskussion om utbildningens och kulturens roll för jobb och tillväxt. Diskussionen kretsade främst kring de möjligheter som ligger i att utveckla, fördjupa och bredda det framgångsrika Erasmus-programmet. Det är viktigt att vi kan fortsätta att utveckla rörligheten för våra studenter. En del i det handlade om hur vi kan öka samarbetet mellan olika universitet runt om i Europa.

Men som vanligt är det prioriteringar, då stötestenen är finansiering. Hur ett eventuellt utvecklat Erasmusprogram skulle kunna se ut kommer därför att kunna avgöras först i förhandlingarna om nästa långtidsbudget.

Som bekant fattades inga beslut under detta möte, men jag förväntar mig att dessa frågor kommer att lyftas fram också i samband med nästa Europeiska råd.

Fru talman! Detta var återrapporten från fredagens toppmöte för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg.

Anf. 115 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsministern för återrapporten.

Jag tänkte ta min utgångspunkt i lunchdiskussionerna, som hade fokus på kultur- och utbildningspolitiken. Det var en informell diskussion, och inga beslut togs.

Detta är en ny form av möten som Donald Tusk presenterade inför detta toppmöte. Då är det viktigt att se det i sitt perspektiv. Det skulle ha en informell status, och det skulle inte fattas några formella beslut. Men slutsatserna, eller det som man diskuterade, skulle i framtiden kunna komma in i den europeiska politiken.

Då är en viktig fråga kopplad till förankringen till i detta fall riksdagen och EU-nämnden. Jag skulle därför gärna vilja höra statsministerns syn på hur man framöver, om det ska vara fler sådana möten, ska se till att säkerställa förankringen i Sveriges riksdag.

Kopplat till det har jag läst i kommentarer att statsministern före toppmötet var kritisk till att man på dessa informella möten skulle lyfta frågor till högre ort när det handlar om just dessa delar. Jag undrar om statsministern står fast vid den ståndpunkten.

Detta handlar också om frågor med tydlig nationell kompetens, där det är nationerna runt om i Europa som i första och sista hand har hand om just utbildnings- och kulturpolitiken.

Anf. 116 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det antogs inga slutsatser och togs inga beslut – precis som Fredrik Christensson säger.

Vi har den ordningen att när det ska fattas beslut, och när regeringen ska ge uttryck för om ett beslut är okej eller inte okej, ska det naturligtvis förankras i Sveriges riksdag. Så måste det vara. Men när vi skulle ha mer lösa diskussioner – vi visste exempelvis inte vad som skulle tas upp när det gäller just utbildningsfrågorna – fattades det därför inga beslut. Det var till exempel en lös diskussion, som jag sa, om utvecklingen av Erasmusprogrammet. Det är ändå så att vi gärna vill ge våra studenter bra möjligheter genom Erasmusprogrammet. Många har hittills fått möjligheter genom det. Om det ska bli någon förändring, någon ökning eller fördjupning av det kommer det att ske i samband med att vi antar nästa fleråriga budget. Den frågan kommer inte upp i skarpt läge förrän då.

Jag tycker att det är bra att man också har möjlighet att sitta ned och diskutera lite mer informellt och kunna lyfta fram olika perspektiv utan att det för den skull måste fattas ett beslut.

Dessa frågor finns sedan tidigare med i fördrag och så vidare. Det är mycket tydligt i till exempel ingressen till den sociala pelaren att EU också har en uppgift när det gäller dessa frågor. Men det finns en mycket tydlig beslutskompetensfördelning när det gäller vad medlemsstaterna gör och vad som eventuellt kan falla på EU.

I den meningen tycker jag att det är bra att det förs en informell diskussion. Det fattades inga beslut, och det är precis så det är.

Anf. 117 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Jag delar hans uppfattning om att det är oerhört viktigt att öka studenternas rörlighet i Europa. Det råder det inga tvivel om.

Detta var en ny form av möten och ledarskapsagenda som Donald Tusk har presenterat. Inför mötet lyfte han fram att det inte skulle fattas några formella beslut, men att det skulle vara politiskt vägledande. När det är diskussioner som är politiskt vägledande om frågor som kommer att tas upp igen undrar jag på vilket sätt statsministern anser att det finns behov av att involvera riksdagen redan tidigare, med tanke på att Donald Tusk just har presenterat att detta kommer att vara återkommande inom andra områden också, som jag har uppfattat det.

Anf. 118 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Inför detta toppmöte, som föregick lunchdiskussionen, hade vi information till EU-nämnden. Vi är överens om att det ska vara samråd med EU-nämnden när det ska tas beslut och när det ska anges någon inriktning eller någon position. Då går regeringen till riksdagen och samråder för att få stöd för sina ståndpunkter. Det gjorde den förra regeringen också.

Men jag tycker ändå att det är en bra ordning att man ibland kan sätta sig ned och fundera på det som ligger en bit längre bort utan att behöva fatta beslut. Exempelvis tycker vi att Erasmusprogrammet har varit bra, och det kan bli fråga om att diskutera en utveckling av det. Men det kommer att ske först när nästa fleråriga budget ska antas.

Anf. 119 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag lyssnade på Litauens president, Dalia Grybauskaitė, när hon talade i Göteborg. Hon var mycket upprörd över att svenska arbetare kan arbeta på en arbetsplats där de har kollektivavtal, sjesta löner, sociala rättigheter, får pension och så vidare, medan litauiska arbetare står där och gör samma jobb men får en tredjedel av lönen och inte har några rättigheter. Hon frågade sig om det ska vara på det viset. Och så ska det inte vara.

Men en social pelare, Stefan Löfven, löser väl inte denna problematik på arbetsmarknaden, att vi har en arbetsmarknad som är tudelad och att vi har social dumpning i Europa? Däremot skulle ett socialt protokoll kunna lösa det, nämligen att det ställs krav på att de som kommer hit och utför tjänster är välkomna men att samma lagar, samma regler och samma löner ska gälla för dem som är utstationerade här som för svenska arbetare.

Jag vill veta om Stefan Löfven lyfte fram frågan om ett socialt protokoll.

Jag skulle också vilja ta upp frågan om att det är någonting som skorrar lite falskt när man lyssnar på högtidstalen från det sociala toppmötet i Göteborg. Å ena sidan ska de sociala rättigheterna stärkas, och arbetsrätten och kollektivavtalen ska förstärkas och gälla. Men å andra sidan har vi ett alltmer kluvet Europa. Vi har till exempel Emmanuel Macron i Frankrike som har gått i strid mot fackföreningsrörelsen och urholkar de fackliga rättigheterna, gör det lättare att kringgå kollektivavtal och gör det lättare att sparka arbetare.

Därför vill jag fråga Stefan Löfven: Hur går detta ihop, att man å ena sidan kan omhulda den sociala dimensionen och pelaren, och å andra sidan på hemmaplan kan riva upp samma rättigheter som man i Göteborg säger sig värna om?

Anf. 120 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är just frågan om lika lön för lika arbete som vi driver, och det är därför vi har tagit striden om utstationeringsdirektivet. Ett förändrat utstationeringsdirektiv gör det möjligt för svenska parter att här i Sverige stå upp för kollektivavtal så att även den som kommer hit, också på tillfälligt arbete, får samma lön och villkor. Det är alltså precis den frågan utstationeringsdirektivet adresserar.

När det gäller den sociala pelaren och ett socialt protokoll är det så här: Ett socialt protokoll kommer inte upp på dagordningen förrän man ändrar

fördraget. Jag har sagt tidigare att det just nu inte är det som är det viktigaste. Om en sådan diskussion hade kommit upp hade man naturligtvis kunnat diskutera det, men nu är det inte så. Det är inte aktuellt att förändra fördraget. För mig är det inte heller det viktigaste nu, utan för mig är det viktigaste att få ett fokus på de sociala frågorna.

Om man läser igenom vad som står i pelaren ser man att det är ett åtagande medlemsländerna nu gör, såväl när det gäller tillträde till arbetsmarknaden så att fler ungdomar och fler kvinnor kommer in på arbetsmarknaden som när det gäller jämställdhet på arbetsmarknaden, utbildningsmöjligheter och social trygghet i övrigt. Medlemsländerna får dock själva avgöra hur de vill göra detta.

När vi nu får in detta i terminen tar jag hellre det steget än väntar på en fördragsförändring som kommer om x år. Då börjar vi marschen mot en bättre arbetsmarknad i stället för att sitta och vänta på en fördragsförändring som kanske tar jag vet inte hur lång tid. Någonstans måste man börja, och jag tänker inte stå här och säga att det väl var eländigt att vi bara fick till en social pelare. Det är det som är det möjliga nu, och då gör jag hellre det än ingenting. Jag tycker att vi ska ta hem det som en framgång.

Hur varje land sedan vill göra detta och vilken väg man vill välja får man faktiskt själv ta ställning till. Macron har en övergripande syn där han vill stärka kollektivavtalets roll. I övrigt tänker jag inte gå in på den franska diskussionen.

Anf. 121 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker också att det är bra att EU:s ledare för en gångs skull talar om annat än konvergenskriterier, konkurrens, marknadsregler och så vidare. Vi i Vänsterpartiet sa att detta var ett viktigt toppmöte; det är bra att de sociala frågorna diskuteras.

Det måste dock vara lite mer än bara diskussioner. Statsministern säger att han kommer att vara beredd att stödja ett socialt protokoll den dagen ett sådant lyfts fram, men det kanske är just det som är Sveriges roll i det hela – att lyfta fram frågan om att det inte bara är fri etableringsrätt som ska gälla utan att det också kommer vissa skyldigheter med det, nämligen att man ska respektera ländernas lagstiftning, deras avtal och självklart deras löner.

Så fungerar det inte i dag, Stefan Löfven. Vi har social dumpning i Europa och även i Sverige, och det ändras tyvärr inte med den sociala pelaren. Man måste i stället kräva lite mer, och det hoppas jag att statsministern kommer att göra.

Anf. 122 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tycker att det är så vanligt att man å ena sidan säger att detta väl är bra men å andra sidan säger att det inte är bra. Någon gång får man bestämma sig och ta ett kliv. Nu är det detta vi kan göra – det är det som är möjligt – och då tycker vi att det är bättre att vi gör det. Sedan får vi se. När en diskussion om fördraget möjligtvis kommer har vi en helt annan spelplan.

Att detta är en förbättring anser jag definitivt. Man kan inte både säga att det är bra och att det inte är bra. Jag tycker att det är ett steg i rätt riktning. När jag läste igenom pelaren och såg den första gången tyckte jag att detta är bra. Det är bra att vi tar det här steget. Längre fram är det andra

steg som ska tas, men jag tycker att vi någon gång också måste säga att vi tar steg framåt. Man kan inte bara vara missnöjd med att man inte fick det perfekta; någon gång måste man också vara lite nöjd med att ta ett steg i rätt riktning.

Den sociala pelaren är ett steg i rätt riktning. Nu har vi fått upp dessa frågor högst upp på dagordningen, och de ska följas upp hela tiden under terminen.

Anf. 123 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för rapporteringen, statsministern! Jag var också med på det sociala toppmötet, och det var intressant att lyssna på de olika stats- och regeringscheferna och deras syn på detta. Det gav en lite mer balanserad bild av att det inte är så enkelt att genomföra alla de 20 principerna och rättigheterna som finns med i den sociala pelaren.

Man blir dock lite brydd över att statsministern ibland säger att det inte togs några beslut när han å andra sidan säger att detta är ett åtagande. I beslutet om pelaren står det om rätt till utbildning, rätt till stöd för att hitta sysselsättning, rätt till skälig arbetslöshetskassa och minimiinkomst och så vidare. Samtidigt ser vi frågan om vem som ska fatta besluten om vår socialpolitik framöver, och där känner jag trots allt en oro för en ökad överstatlighet.

Jag skulle vilja referera till Nils Karlson, vd på Ratio – Näringslivets forskningsinstitut. Han säger: De som eventuellt tror att den sociala pelarens principer och rättigheter bara är tom symbolpolitik som inte behöver tas på allvar begår två misstag. Det första är att EU-domstolens självständiga roll historiskt har bevisat att man kan utveckla en praxis när det gäller rättighetsfrågor. Det andra misstaget är att man underskattar betydelsen av symboler och retoriska figurer. När dessa rättigheter har etablerats i det politiska språkbruket är utvecklingen svår att vända, och sannolikt är det också det som är syftet.

När Storbritannien nu är på väg att lämna EU ser vi att många stater vill få gemensamma arbetslöshetsförsäkringar på EU-nivå, gemensamma arbetsförmedlingar och en gemensam arbetsmarknadspolitik. Nu finns också ett förslag om en arbetsmarknadsmyndighet. Är detta rätt väg? Hur ska statsministern agera gentemot det tryck för ökad överstatlighet som nu kommer?

Anf. 124 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är helt korrekt att detta inte är särskilt enkelt att genomföra. Det är komplext, så det kommer att ta sin tid. Men varje tusenmilafärd börjar med ett steg, så någonstans ska man börja.

De sociala frågorna har ju funnits med i fördraget sedan tidigare. Det refereras till dem exempelvis i fördraget om Europeiska unionen och i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Där finns frågorna redan med – det ska göras sociala framsteg, vi ska undvika social utslagning, vi ska bekämpa social utestängning och så vidare. Det är alltså ett uppdrag som EU redan har.

Min poäng är att pelaren inte förändrar någon beslutskompetens. Det finns det som redan finns på EU-nivå, och sedan har medlemsstaterna sin kompetens. Tvärtom är det så att man i pelarens inledning flera gånger tar

Prot. 2017/18:36

23 november

*Åtterrapporing från
socialt toppmöte om
rättvisa jobb och
tillväxt*

upp hänsyn till skillnader i nationella system. Subsidiaritetsprincipen gäller, pelaren ska komplettera den nationella politiken och så vidare. Det är själva ingressen till pelaren, och det är tydliga skrivningar om hur vi ser på de sakerna.

Under toppmötet i Göteborg fattades inga beslut. Pelaren hade sin egen process, och den var klar före mötet. Den undertecknades under toppmötet, men processen var redan klar. Där står det som sagt väldigt tydligt vilka som ska fatta beslut.

När det gäller att pelaren inte skulle ha någon betydelse är det ju ingen som tar fram detta och jobbar med det för att det inte ska ha någon betydelse. Det är klart att det ska ha betydelse. Det är hela min utgångspunkt. EU har ägnat all tid åt marknaden, kapitalmarknaden, fri rörlighet och så vidare – som jag i grunden tycker är bra. Men den sociala dimensionen saknas, och det finns ingen tillit till ett europeiskt projekt om det inte också väldigt tydligt faktiskt är människornas väl och ve det är till för. Då ska de sociala frågorna upp på dagordningen.

(Applåder)

Anf. 125 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Jag vet faktiskt fortfarande inte vart regeringen och statsministern är på väg när det gäller sociala frågor och vem som ska fatta besluten. Ska de fattas i Sverige eller i EU?

Svenskt Näringsliv har skickat mejl till oss politiker här, och där skriver man att man ser en oro för en utveckling som riskerar att beskära det nationella självbestämmandet och de sociala parternas autonomi och att det hotar den svenska partsmodellen. Ser inte statsministern att det finns en oro att vi kommer att tvingas ha en annan när det nu står om minimilöner och annat? Man skriver också att den sociala pelaren inte är rättsligt bindande men att den redan genererar flera lagstiftningsförslag.

Därför är det väl ändå dimridåer statsministern står här och lägger ut? Han säger: Den har ingen betydelse, men den kommer att ha betydelse. Vi kommer att få förslag, men vi kommer att fatta alla beslut själva. Det är totalt omöjligt att förstå vart regeringen är på väg i den här frågan. Vill ni ha mer överstatlighet eller inte, statsministern?

Anf. 126 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag ska försöka igen. Jag vill att löntagare på den europeiska arbetsmarknaden ska ha sjysta villkor. Jag tycker att det är viktigt.

Svenska jobb ska inte försvinna på grund av osund konkurrens. Svenska villkor ska inte behöva försämrats på grund av osund konkurrens. Jag tycker att kvinnor ska ha större delaktighet på arbetsmarknaden och att fler ska komma i arbete. Jag tycker att ungdomar behöver komma i arbete. Jag tycker att vi behöver hjälpa dem som blir utan arbete att komma tillbaka i arbete. De flesta kanske inte ens får en utbildning, utan det förutsätts att man ska ta morgondagens jobb med gårdagens utbildning. Det håller inte.

Vi måste få en väldigt tydlig social dimension i detta, men den här pelaren förändrar inte beslutskompetensen. Det är mitt budskap. Där har det inte skett någonting. Det som EU har att göra kan EU göra, och det som medlemsstaterna har att göra är oförändrat. Men jag vill ha en mycket tydligare social dimension.

(Applåder)

Anf. 127 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Vi moderater är inte emot sociala frågor, men vi är emot överstatlighet i sociala frågor. Vi anser att EU måste vara relevant och fokusera på sina huvudsakliga uppgifter, och dit hör inte en EU-gemensam föräldraförsäkring eller harmoniserade socialbidrag.

Vi har från Moderaterna upprepade gånger varnat för de långtgående konsekvenser som en social pelare får inom ett område som vi moderater anser ligger inom den nationella kompetensen.

Statsministern har inte visat någon som helst oro för vad en pelare kan leda till. Han har gång på gång sagt att han inte vill se överstatlighet utan att det är upp till varje medlemsstat hur man uppfyller pelarens målsättningar.

I kontrast till detta sa kommissionens ordförande på toppmötet i Göteborg att den sociala pelaren inte är någon diktsamling utan ett program för handling. Han var tydlig med att kommissionen kommer att göra allvar av pelarens målsättningar genom att föra fram EU-lagstiftning inom detta område.

Vid statsministerns och kommissionens ordförandes gemensamma presskonferens nämnde Juncker särskilt uppdateringen av föräldraledighetsdirektivet med fyra månaders kvoterad föräldraförsäkring. Han nämnde också vikten av en särskild budget för sociala frågor inom EU.

Dessa två beskrivningar av den sociala pelaren skiljer sig åt markant, så jag undrar vems beskrivning som är korrekt – statsministerns eller kommissionens ordförandes?

Anf. 128 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det kan vara både och. Det är klart att detta är ett program för handling. Det ska inte vara någon diktsamling, utan hela poängen är att vi ska höja ambitionen vad gäller de sociala frågorna.

Jag hör hela tiden från några ledamöter här inne att de inte är emot de sociala frågorna och att de tycker att det är intressant, men jag hör aldrig några förslag på hur det ska gå till. Aldrig hör jag det, utan jag hör bara en massa tekniska och formella invändningar om det ena eller det andra.

Jag ber er än en gång att läsa ingressen till den sociala pelaren. Det står fyra eller fem gånger att det inte handlar om något övertagande av mer makt. Det står om subsidiaritetsprincipen och att det rör sig om komplement till de nationella reglerna. Detta kan man diskutera hur länge som helst, men jag ber er att läsa det.

Jag vill också fråga var i denna pelare Ulrika Karlsson, i detta fall, ser att det står att mer beslutskompetens ska tas över. Var står detta? Varifrån kommer dessa farhågor?

Jag säger att det inte kommer att bli någon förändrad beslutsordning mellan EU och medlemsstaterna. Jag tycker att det är bra – EU har redan en viss beslutskompetens på området. Det så kallade upplysningsdirektivet, som ska ge arbetstagarna bra skriftlig information om det anställningsförhållande de går in i, är en regel som har funnits sedan 1991.

Det är alltså inget nytt att EU har beslutskompetens i dessa frågor, men ingen ytterligare beslutskompetens ska flyttas till EU och till Bryssel. Det är det som jag försöker att säga, och där är jag och Juncker helt överens.

Jag vill dock att det ska bli ett program för handling. Det är därför jag vill att det ska in i terminen, så att vi följer upp dessa frågor likaväl som vi följer upp den ekonomiska utvecklingen. Jag tycker att det är nog så viktigt med den sociala delen och att människor kan känna någorlunda social trygghet och se ljuset på framtiden i stället för att hela tiden vara rädda för framtiden, för det skulle vara det sämsta vi kan åstadkomma.

Anf. 129 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru talman! Det råder uppenbarligen delade meningar om hur toppmötet och den sociala pelaren ska tolkas, vilka konsekvenserna ska bli och hur det hela ska följas upp.

Kommissionen har varit tydlig med hur man vill gå vidare med pelaren. Redan nu finns förslag om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet, och i kommissionens arbetsprogram för nästa år, 2018, säger man att man kommer att presentera ett åtgärds paket för sociala frågor.

Vi kommer alltså att få en rad förslag på EU-lagstiftning inom det sociala området. Frankrikes president Macron har varit tydlig med att han vill ha lagstadda minimilöner i varje EU-land, vilket skulle skära rakt in i den svenska modellen.

Beskrivningen av pelaren och dess konsekvenser skiljer sig alltså åt markant, så jag frågar än en gång: Vems beskrivning är korrekt – statsministerns eller Macrons?

Anf. 130 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag vet inte hur länge vi kan fortsätta den här diskussionen. Nu kom ett nytt färdigskrivet inlägg, som inte tar någon som helst hänsyn till vad jag säger. Det blir ganska svårt att diskutera då.

Det är fullständigt klart att den sociala pelaren inte förändrar någon beslutskompetens mellan EU och medlemsstaterna. Jag ber också om att – någon gång – få ett svar på vad i den sociala pelaren som pekar på något annat.

Anf. 131 PAVEL GAMOV (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för åtterrapporeringen från det sociala mötet i Göteborg!

Utifrån den åtterrapporering som vi har fått i kammaren i dag samt utifrån medierapporeringen kan jag konstatera att det är tydligt att statsministern och regeringen i mångt och mycket kryper för EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker i denna fråga, vilket jag som nationalkonservativ ledamot i Sveriges riksdag finner högst beklagligt.

Vi har tidigare haft ett LO-förbund som har drivit frågan om Lavaldomen väldigt hårt. Vi har haft en fackföreningsrörelse i det här landet som väldigt tydligt har stått upp mot lönedumpning, inte minst i bygg- och transportsektorn.

Men vi har i dag en socialdemokratisk statsminister i form av Stefan Löfven som gång efter annan ger fagra löften – här i kammaren får vi höra vackra och fina ord – men som i praktiken sviker de svenska löntagarna och som i praktiken ser till att vi får alltmer social dumpning, både i Europa och här i Sverige. Inte minst har vi situationen med Rumänien och Bulgarien – vi ser tiggarna överallt i hela vårt avlånga land.

Nu ser vi även en social pelare, som trots det som Stefan Löfven står här och säger förflyttar mer makt på det sociala området från Sverige och Sveriges riksdag till anonyma och icke folkvalda byråkrater i Bryssel. Detta är förskräckligt och högst beklagligt.

Varför vill Stefan Löfven inte sätta ned foten i det här fallet? Varför vill Stefan Löfven inte ta ansvar för Sverige och för den svenska modellen? Varför vill Stefan Löfven flytta över mer makt till Bryssel? Precis som Moderaterna var inne på säger Jean-Claude Juncker och Stefan Löfven två helt olika saker på det sociala området vad gäller den sociala pelaren.

Anf. 132 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag blir något förvånad när Pavel Gamov från Sverigedemokraterna ska lära mig om fackföreningsrörelsen.

(Applåder)

Denna retorik är bara floskler – det kommer inget underbyggt. Nu ber jag även Pavel Gamov att svara på vad det är i denna sociala pelare som flyttar över kompetens från medlemsstaterna till Bryssel. Ni måste någon gång bevisa vad det är som gör detta. Använd inte tom retorik och floskler, utan säg mer bestämt vad det är i den sociala pelaren som flyttar över mer makt!

Sverige driver dessa frågor och behöver inte krypa – vi är överens. Alla de medlemsstater som har antagit denna pelare är överens. En del medlemsstater har socialdemokratiska ledningar medan andra har borgerliga, konservativa eller liberala ledningar, men vi är överens om att detta är en dimension som måste in.

Hoppet hos medborgarna och löntagarna måste öka. Det kan inte bara handla om en marknad och en penningmarknad och om varor och tjänster, utan det måste också handla om människor. Det är detta som den sociala pelaren adresserar. Det initiativet tog vi, och vi gjorde det tillsammans med kommissionens ordförande därför att vi har samma syn på detta.

Vi ska vara stolta i Sverige när hela Europa kommer hit. Inte bara stats- och regeringschefer utan även arbetsmarknadens parter, civilsamhället, akademien och studenter kommer hit, eftersom de ser ett behov av detta. Det här är helt nödvändigt.

Men vad möts man av här i Sveriges riksdag och av Sverigedemokraterna? Jo, en tom retorik som dessvärre inte är underbyggd av ett enda fakta.

Anf. 133 PAVEL GAMOV (SD):

Fru talman! Det är klart att jag, Pavel Gamov, som nationalkonservativ ledamot av Sveriges riksdag ska lära fackpampen Löfven om dels svensk fackföreningsrörelse, dels svenska språket. Det heter ”ett faktum”, herr statsminister.

Vi har social dumpning i Sverige och i Europa. Det gäller inte minst inom bygg- och transportsektorn. Vi har social dumpning i Sverige och i andra västeuropeiska länder när det gäller tiggarna, romerna, från Rumänien och Bulgarien. Trots att statsministern har varit i regeringsställning i över tre år har ingenting gjorts mot detta.

I stället kryper Stefan Löfven för federalisten Juncker och flyttar över alltmer makt till Bryssel och till icke folkvalda byråkrater och lobbyister. Detta är en skam för Sverige.

Grodan kokas långsamt – självklart är det så. Det börjar med detta, men vi vet att i och med den nya fördragsändringen efter Europaparlamentsvalet 2019 kommer det här att lagstadgas i fördraget.

Anf. 134 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Nu börjar man känna igen Sverigedemokraterna. Nu är orden på riktigt. De vill och tror att man kan vara populistisk och tala om löntagares väl och ve. Samtidigt kallar man företrädare för fackliga organisationer för fackpampar. Eller är det möjligtvis bara statsministern som är fackpamp? Har Sverigedemokraterna den här synen på fackliga företrädare, att de är fackpampar?

Jag hörde inget svar på hur beslut flyttas över till Bryssel i den sociala pelaren. Jag tror att det beror på att Pavel Gamov över huvud taget inte finner några sådana tecken. Men det här passar i Sverigedemokraternas retorik, vilket är beklagligt.

Anf. 135 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Och så säger man att det aldrig hettar till i den svenska riksdagen! Det här var intressant.

Tack, statsministern, för redogörelsen! Låt mig också säga tack för senast! Jag hade nämligen förmånen att få vara med på toppmötet i Göteborg.

Liberalerna delar regeringens syn på behovet av en social pelare. Därför har vi hela tiden varit med på den linjen. Jag tror grunden till det är att Liberalerna är det mest EU-vänliga partiet här i kammaren och att vi tror på den fria rörligheten.

Just för att vi tror så mycket på ett starkt EU och på att Sverige ska vara starkt i detta EU tycker vi att tiggarna, som vi hörde redogöras för tidigare och som sitter utanför butikerna, är ett gravt underbetyg till det EU som vi hittills har sett. Därför är jag glad över att vi fick möjligheten att skriva en social pelare. Men nu kommer vi till nästa kruz, och det är att omsätta den till verkstad och till handling.

Vi kan nog enas om en punkt, som vad jag kan minnas nog har varit en stående punkt under denna mandatperiod och säkert tidigare också. Det är att vi ständigt säger att EU måste ta itu med de beslut som redan har fattats och omsätta dem. Nu ska detta skrivas in i den europeiska årliga terminen för att där kunna redogöras för.

Men, statsministern, det här var ett informellt toppmöte. Hur gick diskussionen? Finns det en genuin vilja? Statsministern sa att Bulgarien nu ska föra diskussionen vidare under sitt ordförandeskap. Det är fantastiskt bra. Men finns det en genuin vilja att vara handlingskraftig? Hur gick diskussionen bakom de stängda dörrarna, där vi inte fick vara med?

Anf. 136 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Under större delen av tiden var dörrarna öppna. Vi hade i och för sig en lunchdiskussion då vi hade en kort sammanfattning. Vi konstaterade där att frågan kommer upp igen under Europeiska rådets möte i december. Där ska den finnas med i slutsatserna med avsikten att det ska komma till verkstad och handling. Precis som Tina Acketoft säger ska det komma in i terminen. Det är huvudstrategin nu, för då får vi en uppföljningsmöjlighet.

Sedan brexit och det möte vi hade i Bratislava på höstkanten i fjol precis efter brexitomröstningen liksom i våras i Rom tycker jag nog att det finns en genuin förståelse för att frågorna måste komma längre upp på dagordningen för att skapa en tilltro till hela den europeiska marknaden och faktiskt hela projektet. Detta är en oerhört viktig del.

Men därmed inte sagt att jag kan garantera att allt nu blir perfekt och att det bara är att åka på. Det kommer säkert att bli diskussioner under tiden om hur väl dessa principer och målsättningar uppfylls. Nu är de dock på dagordningen, och det går då inte att komma undan.

Nu är det också upp till oss själva, arbetsmarknadens parter, civilsamhället och andra att följa upp och fråga: Hur går det nu? Blir det större sysselsättning också för kvinnor på den europeiska arbetsmarknaden? Får ungdomarna bättre utbildning inför inträdet på arbetsmarknaden? Och så vidare.

Vi har en möjlighet att själva göra något av det hela. Jag tycker själv att det är en bra ordning att det kommer in i terminen, för då får vi en uppföljningsmekanism helt enkelt.

Anf. 137 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Tack, statsministern! Gott och väl så!

Jag kan nog dela mina allianskollegors frågeställning när det gäller otydligheten i statsministerns ställningstaganden ibland. Jag kan förstå att det blir svårt när statsministern både måste tillfredsställa mig som är liberal, som vill se en social pelare men inte mer överstatlighet, ingen påverkan på budgeten eller någon lagstiftande verksamhet på området, och samtidigt behöver tillfredsställa Vänsterpartiet, som inte vill något hellre än att se lagstiftning och så vidare. Däri ligger otydligheten.

Jag vill ge statsministern ett råd – det här är ingen fråga. Dumpa Vänsterpartiet! Då får vi en mycket tydligare linje här i salen.

Jag tycker fortfarande att det nu är dags för leverans. Där måste vi alla i Sverige, oavsett om vi är för den sociala pelaren eller inte, kunna tala med en mun. Jag hoppas att statsministern kommer att försöka förena de olika tankar som finns i de olika blocken.

Anf. 138 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag kan naturligtvis inte ha någon annan ambition än att vi ska vara så starka som möjligt.

Låt mig återge några saker ur ingressen till den sociala pelaren. Det hänvisas exempelvis till att vi ska främja arbetsmarknadens parter och deras betydelse och därvid ta hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen. Det ska underlätta dialogen mellan dem med respekt för deras beroende.

Det står också om den europeiska sociala modellen: med beaktande av subsidiaritetsprincipen till unionens institutioner.

Den sociala pelaren är utformad precis på detta sätt av den enkla anledningen att det inte finns någon aptit hos någon av stats- och regeringscheferna att helt plötsligt föra över dessa i ett sammanhang till Bryssel. Det är precis därför den är formulerad så här.

Prot. 2017/18:36
23 november

*Återrapportering från
socialt toppmöte om
rättvisa jobb och
tillväxt*

Anf. 139 MARIE GRANLUND (S):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen från Göteborgsmötet.

När jag var ung socialdemokrat och engagerad i det socialdemokratiska ungdomsförbundet stod inte OECD, IMF, WTO eller Världsbanken högst på min favoritlista. Därför är det fantastiskt roligt nu att det i alla dessa organisationer talas om att tillväxt, som är väldigt nödvändigt, också måste kombineras med sociala satsningar och att man på olika sätt måste bekämpa arbetslösheten. Jag är därför stolt över att ha en statsminister här i Sverige som också ser till att EU diskuterar dessa frågor.

EU har haft en väldigt tuff period med finanskris och annat. Klyftorna har vuxit, och detta har också bidragit till stora missnöjesyttringar och väldigt tråkiga valresultat på en hel del ställen. Därför tycker jag att det var bra med ett socialt möte i Göteborg. Det är roligt att det blev så stor uppslutning av många ledare från olika politiska partier som tycker att vi nu måste sätta också de sociala frågorna på agendan.

För dem som tycker att man flyttar över makt hade det enklaste varit att till exempel, när vi tidigare här i riksdagen hade en omröstning, rösta för att ta bort lex Laval. Vi hade kunnat se till att den europeiska domstolen inte får lov att döma över svenska löner, och sagt att det är arbetsmarknadens parter som ska ansvara för det, vilket är en stolt tradition. Man hade också kunnat slåss för att ändra utstationeringsdirektivet. Men inget av det vill man.

Nu försöker man i stället föra en annan diskussion om att vi skulle flytta över frågor till den europeiska nivån. Detta är självklart felaktigt. Men man måste lyfta fram frågorna. Annars kommer Europa att slitas isär.

Anf. 140 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar helt Marie Granlunds uppfattning – när det gäller både lex Laval och utstationeringsdirektivet är det här ett sätt att öka makten i Sverige. Nu kan nämligen parterna ta strid för sina avtal, vilket försvårades med det förra domstolsutslaget och lex Laval, en helt egen lag som vi nu river upp. Det är precis det här det är fråga om.

Sedan är det så att tillväxt och sociala satsningar hänger ihop. Detta samband är enligt min uppfattning till och med så starkt att det i grunden är social trygghet som skapar en uthållig tillväxt. Jag vill ha det som en utgångspunkt. Att se till att människor har bra villkor är egentligen inte så förbaskat svårt – ursäkta uttrycket. Det är ändå de män och kvinnor som arbetar som drar ihop välståndet. Den som tror att de gör det bäst med usla villkor har inte varit ute i arbetslivet, för det är precis tvärtom. Har man sjysta villkor är det klart att produktiviteten kommer att öka, så det här är en vinn-vinnsituation.

Marie Granlund noterar också mycket riktigt att det bland dem som kom hit till Sverige och som har sagt ja till den sociala pelaren finns en stor politisk bredd, med allt från socialdemokrater bort till konservativa. Man säger att detta är viktigt för att tilltron till hela EU-projektet ska öka och för att EU ska öka sin konkurrenskraft. Med sjysta villkor och bra sociala villkor får vi som sagt en mer hållbar tillväxt.

Anf. 141 JONAS ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten från det sociala toppmötet. Rättvisa jobb, ekonomisk utveckling och hållbarhet – både miljömässigt och socialt – är viktiga och nödvändiga mål, inte bara inom våra egna landgränser utan också utanför dessa. Den välfärd vi har i Sverige är ju beroende av omvärldens och vice versa. Jag är därför glad över att Sveriges initiativ till ett socialt toppmöte möttes på ett så positivt sätt av EU:s medlemsstater och att den sociala pelaren kunde undertecknas.

Statsministern har i andra inlägg berört den fråga jag önskade ställa, men jag skulle vilja få svaret lite mer preciserat och utvecklat. Vilket blir nästa steg, utöver medlemsstaternas nationella ambitioner att arbeta efter de 20 principer man nu enats kring? Vad bedömer statsministern behöver bli nästa gemensamma steg på EU-nivå för att följa upp det här arbetet och se till att det utvecklas i en positiv riktning?

Anf. 142 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det som Jonas Eriksson säger är helt riktigt. Vi måste se att vi är beroende av omvärlden. Vi hör ihop på ett starkt sätt. Vi har en gemensam arbetsmarknad. Det är till och med så att vi i ökad utsträckning har en global arbetsmarknad som måste hanteras med precis samma synsätt. Men det får bli en annan diskussion.

Nästa steg i närtid är som jag sa att Juncker och jag skriver en kort rapport som ska tjäna som ett underlag till det som ska in i slutsatserna vid Europeiska rådets möte i december. Där ser vi redan nu att man talar om terminen – det som man föredrar nu är uppföljningsmekaniken, att vi får in de här principerna i den sociala pelaren, så att vi kontinuerligt och systematiskt kan följa upp hur det blir med utvecklingen beträffande sysselsättning, utbildning, sjysta villkor på arbetsmarknaden och allt annat som räknas upp här. Då kan vi successivt följa det, och då hoppas jag att det mer eller mindre blir en folkrörelse, där alla vi politiska partier tillsammans med parterna på arbetsmarknaden och civilorganisationer kan följa detta, ställa krav och ställa frågor om vad som händer. Det är klart att det då blir en annan press. Det tror jag att vi når framgång i, men det kommer att ta sin tid. Det kommer att bli olika takt på utvecklingen i olika länder. Säkert är det så. Men riktningen måste vara den rätta.

Anf. 143 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Fru talman! Som vi har hört här ägde förra veckans EU-toppmöte rum för att visa EU:s medborgare att EU inte bara bryr sig om banker, finanser, marknader och sådant utan också bryr sig om sociala frågor, rättvisa, jobb och jämställdhet. Statsministern har varit väldigt tydlig med att toppmötet inte hade till syfte att ändra beslutsordningen i EU. Mötet får man väl då kanske närmast beskriva som en samtalsrunda mellan EU:s ledare, arbetsmarknadens parter och civilsamhället – i och för sig om viktiga frågor. På seminariet talade man om hur EU-ländernas sociala orättvisor ska jämnas ut nationellt av medlemsstaterna själva. Toppmötets final var undertecknande av ett icke förpliktigande principdokument gällande EU-medborgarnas sociala rättigheter.

Medan det här toppmötet pågick var Göteborg närmast en belägrad stad. Poliskommenderingen har beskrivits som den största i svensk polis-

historia, allt för att garantera säkerheten för arrangemanget. Det var imponerande att se att polisen lyckades så väl. Det var fint att EU:s stats- och regeringschefer kunde åka hem nöjda efter en lyckad dag – med fina fototillfällen, skulle man kunna säga om man är elak. Men det säger inte jag – jag säger bara att det var många fototillfällen, utöver allt annat.

Jag skulle vilja fråga statsministern hur han tror att luttrade och i många fall allmänt EU-skeptiska medborgare uppfattade det här toppmötet.

Anf. 144 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tror säkert att det kan vara olika. Det var någon som tyckte att det här blev praktiskt besvärligt. Det var saker som skulle hanteras i Göteborg under den här tiden. Men det fanns också de som direkt till mig gav uttryck för att detta var bra och att de var stolta över att vi fått det här arrangemanget till Göteborg. Där går nog alltså säkert åsikterna isär.

Här får man helt enkelt bestämma sig. Endera har man sådana här toppmöten eller så har man inte det. Ska man ha dem kan man också bestämma sig för att detta är något som de andra får göra och att vi inte ska göra vårt. Jag tycker att toppmötena har sin funktion, och det gäller även detta möte. Nu fick vi fokusera på sociala frågor, som är ”on top of mind” för många människor. Där har EU bevisligen inte alls levererat i tillräcklig utsträckning. Nu blev det fokus på de frågorna.

Det blev ett undertecknande av den här pelaren, och nu ska arbetet tas vidare. Det blev inte en samtalsrunda, som Maria Abrahamsson sa, utan det blev väldigt bra diskussioner, inte minst i de här tre sessionerna, där som sagt regerings- och statschefer satt tillsammans med studenter, löntagare och till och med fackliga företrädare. Efteråt har man gett uttryck för att det var bra att vi fick det här mötet i Sverige och att det var roligt att vi bröt upp det i tre sessioner, så att inte vi alla satt hela dagen och lyssnade på långa inlägg utan fick en levande diskussion. Mötet webbsändes också, så att det kunde följas runt om.

Det är säkert olika hur det här upplevs, men jag tycker att vi ska vara stolta över att vi fick detta möte till Göteborg och hade fokus på en mycket viktig fråga som vi måste ha fokus på även i framtiden.

Anf. 145 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten. I morgon, den 24 november, träffar statsminister Stefan Löfven och de andra stats- och regeringscheferna i EU sina motparter från de sex partnerländerna Armenien, Azerbajdzjan, Belarus, Georgien, Moldavien och Ukraina. Toppmötet i Bryssel fokuserar på partnerskapets reformarbete och hur det framtida samarbetet kan förstärkas och vidareutvecklas.

Det östliga partnerskapet initierades av Polen och Sverige gemensamt 2009 och har för alliansregeringen varit en väldigt viktig fråga och prioritering. För oss är det viktigt att Sverige fortsätter att prioritera detta och är en ledande röst i samarbetet.

Genom det östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex länderna i Östeuropa och Kaukasus. Vi kan förhoppningsvis förbättra ländernas möjligheter att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier och länder som själva gör sina utrikespolitiska val, vilket är viktigt för ett stabilt och säkert Centraleuropa.

Genom Rysslands agerande, aggression och försök att hindra utvecklingen i det östra partnerskapet är det viktigt att toppmötet i morgon i Bryssel blir framgångsrikt. Målet med mötet är att man ska enas om 20 konkreta reformmål till 2020 inom en rad olika områden. Det gäller allt från energi till offentlig förvaltning och ekonomisk utveckling.

Tyvärr har inte riksdagen fått särskilt mycket information om detta. Det har inte varit något samråd eller någon information. Därför blir mina frågor till statsministern: Vad är regeringens agenda inför toppmötet? Hur ser statsministern på framtiden för partnerskapet? Vad är Sveriges roll i det? Och inte minst: Hur kommer riksdagen att informeras och få åtterrapporport från mötet?

Anf. 146 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag har i och för sig förberett mig på åtterrapportering från toppmötet i Göteborg, men visst kan vi också diskutera detta.

Vi har precis samma ambition som Sverige alltid har haft. Här har vi en kontinuitet där det inte betyder något om vi byter regering eller majoritet i riksdagen. Vi står upp för det östliga partnerskapet därför att det är betydelsefullt för utvecklingsmöjligheterna i dessa länder. Vi står upp för demokratin och självständigheten. De ska själva kunna fatta beslut om sin framtid.

Vi ska naturligtvis finnas där. Det har med säkerheten i vårt närområde att göra. Vi menar att det är viktigt att visa att den kontakten finns och möjligheter att närma sig. Det är precis samma hållning som vi alltid har haft. Det är ingen förändring i det. Det är precis det vi kommer att driva.

Anf. 147 JOHAN NISSINEN (SD):

Fru talman! Statsminister Stefan Löfven! En av Europeiska unionens målsättningar är att minska arbetslösheten. Dess förslag för att minska arbetslösheten i de östeuropeiska länderna bygger på att medlemsländerna ska finansiera detta genom den gemensamma budgeten.

Ett mer praktiskt och naturligt sätt att stimulera den ekonomiska utvecklingen i dessa länder vore att låta företag från andra medlemsländer etablera sig i Östeuropa för att på så sätt främja utvecklingen. Det gör de genom att skapa arbetsplatser, bidra med skatter, erfarenheter och teknisk utveckling eller dela med sig av erfarenhet inom de industriella sektorerna.

I stället planerar EU-kommissionen att genomföra detta genom den sociala pelaren och inom de ramar som EU-kommissionen kallar för solidaritet. Detta innebär att svenska skattebetalare ska betala för andra länders arbetslöshet.

Hur ställer sig statsministern och regeringen till att EU genom sin gemensamma budget ska betala för att finansiera östeuropeiska länders arbetslöshet och dåliga sociala utbyggnad?

Anf. 148 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är upp till de länderna själva att utforma sina system. Det viktiga här är att hela EU-samarbetet tar sikte på precis detta.

Titta på utvecklingen i Slovakien och Tjeckien med exempelvis bilindustrin. Dit har inte minst tyska bilföretag flyttat och investerat rejält. De länderna tillverkar fordon på precis samma fantastiska sätt som många andra länder gör med precis samma kvalitet, och så vidare.

Där ser vi också en stor framgång i exempelvis Tjeckien vad gäller sysselsättning. Det är en av de främsta i Europa och EU. Det menar jag är själva poängen när vi bygger en gemensam marknad. Det ger större möjligheter för medlemsstaterna inne i denna marknad.

Verkligheten talar för sig själv. Den önskan som Johan Nissinen ger uttryck för menar jag redan är på gång.

Anf. 149 CHRISTIAN HOLM BARENFIELD (M):

Fru talman! Det är många fina ord om sociala pelare och annat. Grunden för social utveckling är givetvis att vi har välmående företag, många jobb och att människor går till jobbet, arbetar och betalar skatt, som givetvis gärna får vara relativt låg.

När det gäller diskussionen om den sociala pelaren blir jag lite oroad beroende på vem man lyssnar på. Lyssnar man på EU-kommissionens ordförande hör man definitivt att han har en ganska tydlig linje, att EU bör bli mer federalt och bör vara mer överstatligt. Sedan sägs det att själva den sociala pelaren i sig inte per definition direkt blir överstatlig. Det har diskuterats, och Juncker föreslår själv, att det ska vara kvalificerad majoritet i en rad beslut som skulle gå direkt emot varje medlemslands nationella och suveräna integritet. Det oroar mig.

Vi hade en diskussion i arbetsmarknadsutskottet senast i tisdags om den europeiska arbetsmarknadsmyndigheten, som är ytterligare ett förslag inom den sociala pelaren från Jean-Claude Juncker. I kammaren och i riksdagen finns en klar majoritet för att säga nej till en europeisk arbetsmarknadsmyndighet utifrån att det är nationella kompetenser. Varje steg mot det tar EU lite närmare överstatlighet. Det blir åtminstone inte mindre.

Det är en tondövhets fråga från kommissionen när vi ser brexit och annat att man försöker lasta på mer i stället för att fokusera på kärnkompetensen. Hur ser statsministern på införandet av en europeisk arbetsmarknadsmyndighet? Vad kommer det att innebära att en majoritet i riksdagen säger nej därtill?

Anf. 150 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller en eventuell sådan myndighet bereds det precis. Det är ansvarigt statsråd som för den diskussionen med riksdagen, och så får det förbli.

Jag säger hela tiden, och det noterar också Christian Holm Barenfeld, att detta i sig inte förändrar någon beslutskompetens. Det är heller inte någon ny diskussion. Det är klart att det finns krafter i medlemsstaterna liksom i kommissionen som gärna skulle vilja ha mer. Kommissionen har sin initiativrätt att lägga fram förslag. Men sist och slutligen är det vi medlemsstater själva som ska avgöra huruvida vi tycker det är bra eller inte.

Kommissionen har en skyldighet att leva upp till fördraget. Där står det också om sysselsättning, om att motarbeta arbetslöshet och om ett socialt inkluderande samhälle. Det är utifrån det fördraget som man lägger fram de förslagen. Men vi är helt överens om att det inte ska vara någon utökad beslutsbefogenhet till Bryssel.

Det finns redan nu lagstiftning på det sociala området och arbetsmarknadsområdet. Det kommer att finnas också i fortsättningen. Den är redan nu rätt så tjock. Vi har ingen önskan om att den ska bli tjockare än så. Men

den kommer säkert att utvecklas. Det är återigen den gamla vanliga ordningen. Kommissionen får föreslå, och sedan får vi eventuellt fatta beslut om det vi själva tycker är bra.

Anf. 151 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Tack för återrapporten, statsministern!

Både av statsministerns återrapport och den efterföljande frågestunden med anledning av den kan man konstatera att det finns två viktiga saker som man kan dra en slutsats av. Det ena är det som statsministern nu många gånger har framfört på bra sätt. Det är vikten av den sociala pelaren och att lyfta de sociala frågorna på Europainivå.

Men det finns en annan sak som jag skulle vilja lyfta fram och möjligen få statsministerns synpunkter på. Den socialdemokratiskt ledda regeringen har nu tagit initiativ och driver en aktiv Europapolitik i skarp kontrast mot den tidigare moderata regeringen i Sverige som var passiv i Europapolitiken.

Det är viktigt att se båda dessa dimensioner. Man lyfter fram den sociala dimensionen och sträcker också på ryggen och vågar vara framgångsrik och aktiv i Europapolitiken. På grund av att statsministern och den regering han leder har vågat kavla upp ärmarna och ta jobbet på allvar har man kunnat presentera ett antal viktiga framsteg. Vi har nämnt några av dem här såsom den sociala pelaren. Toppmötet i sig är ett oerhört framsteg för en aktiv regeringspolitik.

Vi har även sett hur utstationeringsdirektivet har kunnat göra att vi sakta men säkert har kunnat flytta fram positionerna igen och återskapa en balans på arbetsmarknaden. Det är tre sådana viktiga frågor som är exempel på hur en aktiv politik från Sverige faktiskt kan innebära framsteg.

Jag tror att det är viktigt att lyfta upp det här, för det har inte bara varit en avsaknad av sociala frågor i Europapolitiken, utan inställningen att man kanske inte kan göra någonting har också funnits. Det har varit en lite negativ inställning. Men nu visar statsministern på mer framtidstro och optimism. Jag skulle vilja höra statsministern reflektera över det.

Anf. 152 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Man måste ta initiativ. Det finns, som jag sa tidigare, en förståelse för att de här frågorna måste högre upp på dagordningen. Det är alldeles uppenbart, därför att människors tro på framtiden måste bli starkare. Då har vi en uppgift att göra. Vi kan inte ha en ordning där det bara är marknaden som gäller. Den är viktig som verktyg, men det måste finnas en social trygghet bakom detta.

Man får arbeta hårt och argumentera för sin sak både i större sammanhang och bilateralt och där framföra sina argument och berätta att det här är viktigt. Som jag sa är det här inte en fråga om att bryta arm om en begränsad resurs för att se vem som kan få mest av den, utan det här är en vinn-vinnsituation. Vi kommer att öka välbudet betydligt om människor får bättre sociala villkor. Det är det som är den uthålliga tillväxten, och det är det som allt fler nu ser.

Jag var i går i Genève på ett möte med WTO som har samma inställning: Vi måste ha en tydligare social koppling också när vi talar om handelsrelationer och om hur handeln ska fungera på ett bra sätt. Det är det

Prot. 2017/18:36

23 november

*Återrapportering från
socialt toppmöte om
rättvisa jobb och
tillväxt*

som Världsbanken och Internationella valutafonden och så vidare ger uttryck för.

Det här ligger alltså precis rätt i tiden, och då är det också möjligt att göra förändringar. Men man måste naturligtvis våga driva frågor. Gör man det systematiskt kan man också ha framgång.

Anf. 153 KENT HÄRSTEDT (S):

Fru talman! Så här i slutet av den här presentationen från det sociala toppmötet skulle jag vilja sätta fokus på ytterligare en del av pelaren, nämligen den del som handlar om social trygghet och social integration och koppla ihop det med det som diskuterades i Göteborg.

Först vill jag gratulera, för jag tycker att det här var ett initiativ i rättan tid. Jag tror att de sociala frågorna är eftersatta i många medlemsländer. Utöver mitt uppdrag här i riksdagen är jag ordförande för Forum Syd som är Sveriges största organisation som jobbar med civilsamhällesfrågor.

Vi ser hur dessa frågor är tillbakapressade i många av medlemsländerna. Vi ser hur många av EU:s medlemsländer inte tar sitt ansvar för minoritetsgrupper, som ibland tvingas fly från sina egna länder inom EU, för att kunna hitta ett sätt att överleva. Vi ser också det offentliga rummet medvetet pressas tillbaka – shrinking public space – och vi ser en utveckling som går mot en avdemokratisering i många länder där människor inte känner att de har en levnadssituation som gör att de vill vara delaktiga i demokratierna. Vi ser också i land efter land rekordlåga valdeltagandesiffror.

Jag skulle vilja ställa den breda frågan till statsministern: Tror statsministern att de länder som verkligen inte har tagit sitt ansvar under flyktingkrisen och mot sina minoritetsgrupper och andra nu i en annan fas är beredda att ta ett större socialt ansvar, inte bara vad gäller jobb och tillväxt utan också vad gäller de här andra, lite mjukare frågorna?

Anf. 154 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tror inte att det bara är att vända på handen och så plötsligt säger alla: Nu ska vi göra allting bra. Det tror jag inte; man får inte vara naiv. Men som jag har sagt tidigare upplever jag nog en större insikt om att det här har betydelse för tillväxtmöjligheterna och inte minst för själva tilliten till och förtroendet för politiken. Svaret på frågan är: Ja, det är nog min bedömning.

Vi har sedan vi tillträdde som regering haft en dialog med Rumänien och Bulgarien om dem som tvingas komma hit och sätta sig på gatorna i Sverige och titta. Vi har inrikespolitiskt drivit frågan om en förändrad lagstiftning, men vi har också pratat med Rumänien och Bulgarien om hur vi kan hjälpas åt så att dessa människor inte behöver ta bussen eller bilen till Sverige och sitta på gatorna. Det är ingen framtid för någon människa, och vi måste få stopp på det.

För detta finns både vårt samarbete med de här respektive länderna och EU-medel. Det här har naturligtvis med jobben att göra, men det handlar också om bostäder. Dessa människor måste ha någonstans att bo. Barnen ska kunna gå i skola och så vidare. Det pågår ett arbete med det här. Det kommer att ta sin tid; det är det ingen tvekan om.

I den dialog som vi har kan man inte, som jag upplevde att den förra regeringen gjorde, bara skälla på dem, utan man måste ha en dialog om vad vi kan göra tillsammans. Det finns inom ramen också för EU-samarbetet sådana möjligheter så att man på riktigt förändrar de sociala villkoren så att människor inte behöver tigga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2017/18:36
23 november

*Åtterrapporering från
socialt toppmöte om
rättvisa jobb och
tillväxt*

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2017/18:22 Ytterligare verktyg för makrotillsyn
2017/18:3935 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2017/18:38 Snabbare omval
2017/18:3936 av Jonas Millard och Fredrik Eriksson (SD)
2017/18:3937 av Per-Ingvar Johnsson (C)

med anledning av prop. 2017/18:44 Sveriges deltagande i det permanenta
strukturerade samarbetet inom Europeiska unionen
2017/18:3938 av Björn Söder m.fl. (SD)
2017/18:3939 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 november

2017/18:195 Stärkt äganderätt och näringsfrihet

av *John Widegren* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:196 Försämrad konkurrenskraft för näringslivet

av *Lars Hjalmered* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2017/18:197 Regeringens hantering av hamnproblemen i Göteborg

av *Lars Hjalmered* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:198 Förlorade transoceaniska direktanlöp av fartyg till Göteborg

av *Lars Hjalmered* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:199 Placeringen av EU:s läkemedelsmyndighet

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:200 Asylsökandes rätt att välja handläggare efter kön
av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:201 Den svenska ansökan om att få EU-myndigheten EMA till Solna

av *Rasmus Ling* (MP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:202 Dieselförbud i storstäder

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:203 Finansiella risker kopplat till miljözoner

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:204 Miljöeffekter av hamnproblemen i Göteborg

av *Lars Hjälmered* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 november

2017/18:303 Laglig och säker abort i Brasilien

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:304 Kriminaliteten i Uppsala

av *Marta Obminska* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:305 Sverige som ett digitalt föregångsland

av *Per-Arne Håkansson* (S)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:306 Förtroendet för rikspolischefen

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:307 Den allmänmedicinska forskarskolans framtid

av *Anders W Jonsson* (C)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2017/18:308 Ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i relevanta utbildningar

av *Fredrik Malm* (L)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:309 Sveriges ställningstagande gällande EMA:s lokalisering

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Ann Linde (S)

2017/18:310 Ökade kostnader för LSS

av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 22 november

2017/18:240 Ägarlägenheter

av *Caroline Szyber* (KD)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:241 Tung trafik och polisen

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:248 Arbetet som god man

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:242 Synnerligen grovt vapenbrott

av *Anders Hansson* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:246 Synnerligen grovt vapenbrott

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:277 Definitionen av synnerligen grovt vapenbrott

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:244 Översyn av regelverket för bränsle i yrkesbåtar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:245 Bränsle i yrkesbåtar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:247 Sms-lån

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet *Per Bolund* (MP)

2017/18:249 Reglering av skattekonsultbranschen

av *Peter Persson* (S)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:250 Minsta tillåtna aktiekapital

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:251 Kristna på asylboenden

av *Désirée Pethrus* (KD)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:252 Insatser mot inbrott

av *Tomas Tobé* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:255 Nordiska rådets session i Helsingfors

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

2017/18:257 Kostnader för trygghet och ordning

av *Johan Hultberg* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:258 IS-anhängare som misstänks för förberedelse till nya dåd
av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:259 Behovet av förstärkta insatser för ett ökat självmant återvändande
av *Aron Modig* (KD)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:260 Regleringsbrevet till Försvarsmakten
av *Hans Wallmark* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:261 Patriot-systemet
av *Hans Wallmark* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:263 Dynamiska effekter i budgeten
av *Larry Söder* (KD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:264 Antal outhärdade grova brott
av *Tomas Tobé* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:265 Sänkt moms och EU-rätt
av *Cecilia Widegren* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:266 Bly i flygplansbränsle
av *Jens Holm* (V)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:267 Felaktigheter i folkbokföringen
av *Cecilia Widegren* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:270 Utländsk finansiering av svenska moskéer
av *Markus Wiechel* (SD)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:271 Ökade kunskaper om dödfödda barn
av *Annika Eclund* (KD)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:272 Icke kraftproducerande dammar
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:274 DNA-profiler från avlidna i spårregistret
av *Thomas Finnborg* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:278 Stressrelaterade sjukdomar
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:275 Kreditkortsfakturor
av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:276 EU:s beslut att försvåra biodiesel
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2017/18:279 Andelen klimatinsatser i biståndsbudgeten

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

2017/18:282 HPV-vaccin för pojkar

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

Prot. 2017/18:36

23 november

den 23 november

2017/18:287 Kortare vårdköer

av *Anders Österberg* (S)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 17.26.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.39,

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.16 och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om vice ordförande i utskott	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 6 Statliga företag	3
Näringsutskottets betänkande 2017/18:NU4	3
Anf. 1 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	3
Anf. 2 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	6
Anf. 3 HELENA LINDAHL (C)	8
Anf. 4 BIRGER LAHTI (V)	10
Anf. 5 SAID ABDU (L)	12
Anf. 6 BIRGER LAHTI (V) replik	14
Anf. 7 SAID ABDU (L) replik	14
Anf. 8 BIRGER LAHTI (V) replik	15
Anf. 9 SAID ABDU (L) replik	15
Anf. 10 PENILLA GUNTHER (KD)	16
Anf. 11 BIRGER LAHTI (V) replik	18
Anf. 12 PENILLA GUNTHER (KD) replik	18
Anf. 13 BIRGER LAHTI (V) replik	19
Anf. 14 PENILLA GUNTHER (KD) replik	19
Anf. 15 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	20
Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	22
Anf. 17 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	22
Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	23
Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	24
Anf. 20 HELENA LINDAHL (C) replik	24
Anf. 21 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	24
Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik	24
Anf. 23 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik	24
Anf. 24 LORENTZ TOVATT (MP)	25
Anf. 25 BIRGER LAHTI (V) replik	26
Anf. 26 LORENTZ TOVATT (MP) replik	27
Anf. 27 BIRGER LAHTI (V) replik	27
Anf. 28 LORENTZ TOVATT (MP) replik	27
(Beslut fattades under § 8.)	27
Ajournering	28
Återupptaget sammanträde	28
§ 7 Frågestund	28
Anf. 29 TALMANNEN	28
<i>Polisernas arbetsmiljö och polisiär närvaro i hela landet</i>	<i>28</i>
Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M)	28
Anf. 31 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	28
Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M)	29

Anf. 33 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	29
<i>Sexualbrott och kartläggning av gärningsmäns ursprung</i>	29
Anf. 34 ADAM MARTTINEN (SD).....	29
Anf. 35 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	29
Anf. 36 ADAM MARTTINEN (SD).....	30
Anf. 37 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	30
<i>Förutsättningarna för svensk livsmedelsproduktion</i>	30
Anf. 38 KRISTINA YNGWE (C).....	30
Anf. 39 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	31
Anf. 40 KRISTINA YNGWE (C).....	31
Anf. 41 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	31
<i>Rätten till personlig assistans</i>	31
Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD).....	31
Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	32
Anf. 44 EMMA HENRIKSSON (KD).....	32
Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	32
<i>Resultatet av det sociala toppmötet i Göteborg</i>	32
Anf. 46 SERKAN KÖSE (S).....	32
Anf. 47 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	32
Anf. 48 SERKAN KÖSE (S).....	33
Anf. 49 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	33
<i>Teknik för att lagra koldioxid</i>	33
Anf. 50 MARIA MALMER STENERGARD (M).....	33
Anf. 51 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	33
Anf. 52 MARIA MALMER STENERGARD (M).....	34
Anf. 53 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	34
<i>Mål för minskade utsläpp från konsumtion</i>	34
Anf. 54 JENS HOLM (V).....	34
Anf. 55 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	34
Anf. 56 JENS HOLM (V).....	35
Anf. 57 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	35
<i>Effekterna av neddragningarna inom personlig assistans</i>	35
Anf. 58 BENGT ELIASSON (L).....	35
Anf. 59 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	36
Anf. 60 BENGT ELIASSON (L).....	36
Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	36
<i>EU:s nya förordning om ekologiskt jordbruk</i>	36
Anf. 62 STINA BERGSTRÖM (MP).....	36
Anf. 63 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	37
Anf. 64 STINA BERGSTRÖM (MP).....	37
Anf. 65 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	37
<i>Regeringens förtroende för Arbetsförmedlingens generaldirektör</i>	37
Anf. 66 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD).....	37
Anf. 67 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	38

<i>Övergången till en cirkulär ekonomi</i>	38
Anf. 68 SARA KARLSSON (S).....	38
Anf. 69 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	38
<i>Ett ökat utbyte med Norge</i>	39
Anf. 70 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M).....	39
Anf. 71 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	39
<i>Överstatlighet och EU:s sociala pelare</i>	39
Anf. 72 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	39
Anf. 73 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	40
<i>Landbaserad laxodling</i>	40
Anf. 74 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	40
Anf. 75 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	40
<i>Åtgärder för fler familjehem</i>	41
Anf. 76 THOMAS FINNBORG (M).....	41
Anf. 77 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	41
<i>Landsbygdskommitténs förslag om bredband på landsbygden</i>	41
Anf. 78 MONICA HAIDER (S).....	41
Anf. 79 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	42
<i>Omlokaliseringen av Europeiska läkemedelsmyndigheten</i>	42
Anf. 80 SOFIA DAMM (KD).....	42
Anf. 81 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	42
<i>Villkoren för marina näringar</i>	43
Anf. 82 JOHAN HULTBERG (M).....	43
Anf. 83 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	43
<i>Tillämpningen av lagen om personlig assistans</i>	43
Anf. 84 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	43
Anf. 85 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	44
<i>Översyn av artskyddsförordningen</i>	44
Anf. 86 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M).....	44
Anf. 87 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	44
<i>Ofrivilliga enmansföretagare</i>	45
Anf. 88 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	45
Anf. 89 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	45
<i>Kostnaderna för miljöanpassning av dammar utan kraftproduktion</i>	45
Anf. 90 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M).....	45
Anf. 91 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	46
<i>Åtgärder för varaktiga effekter av metoo-kampanjen</i>	46
Anf. 92 ÅSA ERIKSSON (S).....	46
Anf. 93 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	46
<i>Bristande matchning och en avveckling av Arbetsförmedlingen</i>	47
Anf. 94 JESSIKA ROSWALL (M).....	47
Anf. 95 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	47
<i>Vårdtransport för boende på Sis-hem</i>	47
Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	47

Anf. 97 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	48	Prot. 2017/18:36
Åtgärder för att minska kvinnors sjukskrivning.....	48	23 november
Anf. 98 HILLEVI LARSSON (S)	48	-----
Anf. 99 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	48	
Mål för ökad livsmedelsproduktion	49	
Anf. 100 JOHN WIDEGREN (M)	49	
Anf. 101 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	49	
Förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor.....	49	
Anf. 102 MONICA GREEN (S).....	49	
Anf. 103 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	50	
Miljöeffekterna av konflikten i Göteborgs hamn.....	50	
Anf. 104 LARS HJÄLMERED (M).....	50	
Anf. 105 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	50	
Bristen på specialistsjuksköterskor.....	51	
Anf. 106 HELENA BOUVENG (M)	51	
Anf. 107 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	51	
Antalet vargar i Sverige.....	51	
Anf. 108 LARS BECKMAN (M).....	51	
Anf. 109 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP)	52	
Stödet till utsatta barn	52	
Anf. 110 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	52	
Anf. 111 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	52	
Vildsvinsproblematiken.....	53	
Anf. 112 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	53	
Anf. 113 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	53	
Ajournering	53	
Återupptaget sammanträde	53	
§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	54	
NU4 Statliga företaget.....	54	
Ajournering	56	
Återupptaget sammanträde	56	
§ 9 Återrapportering från socialt toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt	56	
Anf. 114 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	56	
Anf. 115 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	57	
Anf. 116 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	58	
Anf. 117 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	58	
Anf. 118 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	59	
Anf. 119 JENS HOLM (V).....	59	
Anf. 120 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	59	
Anf. 121 JENS HOLM (V).....	60	
Anf. 122 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	60	
Anf. 123 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	61	
Anf. 124 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	61	
Anf. 125 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	62	
Anf. 126 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	62	

Anf. 127	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	63
Anf. 128	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	63
Anf. 129	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	64
Anf. 130	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	64
Anf. 131	PAVEL GAMOV (SD)	64
Anf. 132	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	65
Anf. 133	PAVEL GAMOV (SD)	65
Anf. 134	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	66
Anf. 135	TINA ACKETOFT (L)	66
Anf. 136	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	66
Anf. 137	TINA ACKETOFT (L)	67
Anf. 138	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	67
Anf. 139	MARIE GRANLUND (S)	68
Anf. 140	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	68
Anf. 141	JONAS ERIKSSON (MP)	69
Anf. 142	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	69
Anf. 143	MARIA ABRAHAMSSON (M)	69
Anf. 144	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	70
Anf. 145	JOHAN HULTBERG (M)	70
Anf. 146	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	71
Anf. 147	JOHAN NISSINEN (SD)	71
Anf. 148	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	71
Anf. 149	CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	72
Anf. 150	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	72
Anf. 151	PATRIK BJÖRCK (S)	73
Anf. 152	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	73
Anf. 153	KENT HÄRSTEDT (S)	74
Anf. 154	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	74
§ 10	Bordläggning	75
§ 11	Anmälan om interpellationer	75
§ 12	Anmälan om frågor för skriftliga svar	76
§ 13	Anmälan om skriftliga svar på frågor	77
§ 14	Kammaren åtskildes kl. 17.26	79